

04
2022

ISSN 1508-0641

NOWA CURRENDA

ENDDA

Miesięcznik
komorników sądowych

NDDA
NOWA
CURRENDA
DWA

NOWA CURRENDA

Miesięcznik
komorników sądowych

Redaktor naczelny: **prof. ALK dr hab. Joanna Studzińska**

Redaktor prowadzący: Magdalena Kirska-Okuniewska

Redakcja językowa: Magdalena Kirska-Okuniewska

Projekt okładki: Karol Szczawiński

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo do skracania tekstów. Uprzejmie informujemy, że przesłanie tekstu artykułu czy opracowania na adres redakcji wiąże się ze zgodą na jego ewentualne opublikowanie na łamach czasopisma i przeniesienie na wydawnictwo przysługujących do niego praw autorskich. W przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających przeniesienie praw autorskich do tekstu na wydawcę autor zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie redakcję. Redakcja zastrzega sobie także prawo do wprowadzania zmian w nadesłanych tekstach.

Stali współpracownicy:

Przemysław Małecki – redaktor ds. samorządu komorniczego

Agnieszka Żelazna

Mateusz Sztandur

Monika Ged

Joanna Szachta

Wydawca:

Currenda Sp. z o.o.

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel.: 58 550 38 75, 58 550 38 76

e-mail: nowa.currenda@currenda.pl

www.sklep.currenda.pl

czytelnia.currenda.pl

© Copyright by

Currenda Spółka z o.o.

ISSN 1508-0641

Spis treści

Od redakcji 6

AKTUALNOŚCI

Skutki odmowy wpisu wzmianki
o wszczęciu egzekucji
w księdze wieczystej 11

SŁAWOMIR KONOPIŃSKI

Opłata egzekucyjna od Skarbu Państwa ... 21

PAWEŁ POLAK

Zawieszenie postępowania
egzekucyjnego. Część II: Zawieszenie
egzekucji przez sąd 29

AGNIESZKA ŻELAZNA

Zapełniamy wirtualne półki Czytelnicy 35

MAGDALENA KIRSKA-OKUNIEWSKA

PRAKTYKA KOMORNIKA

Wydanie nieruchomości
z udziałem innego państwa 41

PRZEMYSŁAW MAŁECKI

TEMAT NUMERU

Zmiana postanowienia
komornika sądowego przez sąd 44

JOANNA STUZIŃSKA

ORZECZNICTWO

Odrzucenie zażalenia
w postępowaniu egzekucyjnym 55

GRZEGORZ KAMIENSKI

Przegląd orzecznictwa 69

MATEUSZ SZTANDUR

Fot. Canva - WilliamCho z Pixabay

PO GODZINACH

Czy komornik ma serce,
czyli jak znieść termin licytacji 78

TOMASZ CHOJNACKI

Szanowni Państwo!

Wiosna to czas rozkwitu przyrody, nadziei, a także... zintensyfikowanej pracy po powrocie do normalności. Wciąż istnieje wiele wątpliwości odnośnie do prawidłowego stosowania prawa; pojawiają się też nowe. Ustawodawca przygotowuje kolejne duże zmiany, co wzmacnia naszą czujność.

Dostrzegamy ostatnio wzmożoną aktywność Sądu Najwyższego – pojawiło się dużo wypowiedzi dotyczących przedstawianych zagadnień prawnych z zakresu postępowania egzekucyjnego. W sprawie budzącego wciąż praktyczne wątpliwości uregulowania dotyczącego celowości wszczęcia postępowania i pobieranej opłaty Sąd Najwyższy w uchwale z 26 kwietnia 2022 r., III CZP 91/22, wskazał, że w przypadku odmowy wszczęcia egzekucji na podstawie art. 804 § 2 k.p.c. z uwagi na oczywisty upływ terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z tytułu wykonawczego, gdy wierzyciel nie przedłożył dokumentu, o którym mowa w art. 797 § 1¹ k.p.c., komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia na podstawie art. 30 zdanie pierwsze ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych. Omawiamy dla Państwa także regulacje wiążące się z nadzorem judykacyjnym odnośnie do zmiany postanowienia komornika sądowego przez sąd, odnosząc się do dopuszczalności zmiany przez sąd prawomocnego i wykonanego postanowienia komornika sądowego w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego na kanwie wypowiedzi SN z 10 sierpnia 2018 r., III CZP 28/18. Sąd Najwyższy wprawdzie odmówił podjęcia uchwały, jednak wskazał na prawidłowość wykładni.

Mamy też dla Państwa porcję ciekawych opracowań będących pomocą, ale mamy nadzieję, że również punktem wyjścia do dyskusji i polemiki. Pan dr Grzegorz Kamiński z Państwowej Uczelni Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu omawia bardzo istotną wypowiedź Sądu Najwyższego dotyczącą prawidłowego orzeczenia w przedmiocie odrzucenia zażalenia. W uchwale z 7 grudnia 2021 r. (III CZP 87/20) Sąd Najwyższy wskazał, że zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w postępowaniu egzekucyjnym odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 767⁴ § 1¹ k.p.c.). Co istotne, autor odnosi się też do regulacji wprowadzonych art. 15z pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, a także podkreśla, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w tym w głosowanej uchwale, niepokoi brak wyraźnego głosu krytyki wobec wprowadzonych rozwiązań w zakresie jednoosobowego rozpoznawania spraw w obu instancjach. Zwłaszcza, że rozwiązanie to jest niewłaściwe i wymagałoby jednoznacznego dostrzeżenia tego przez Sąd Najwyższy.

Agnieszka Żelazna, radczyni prawna, omawia dla Państwa przesłanki i rezultaty zawieszenia postępowania egzekucyjnego, tym razem na skutek decyzji podjętej przez sąd. Również i w tym

Fot. Bogusława Guzowska

przypadku zawieszenie egzekucji nastąpić może z urzędu lub na wniosek uprawnionego. Odnosi się także do wypadku szczególnego, tj. orzeczenia sądu wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń. Autorka zwraca także uwagę na szczególny przypadek fakultatywnego zawieszenia postępowania egzekucyjnego przez sąd, jakim to przypadkiem jest zawieszenie tego postępowania, jeżeli złożono skargę na czynności komornika lub zażalenie na postanowienie sądu.

Sławomir Konopiński, referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Grudziądzu, omówił w swoim artykule skutki odmowy wpisu wzmianki o wszczęciu egzekucji w księdze wieczystej. Jest to o tyle istotne, że istnieją dwa stanowiska. Autor, dokonując analizy, przedstawia skutki prawomocnego nieuwzględnienia wpisu wzmianki o wszczęciu egzekucji komorniczej, co ma o tyle duże znaczenie, że brak jest jasnych i precyzyjnych przepisów regulujących ten problem. Zwraca uwagę na doniosłość i znaczenie zajęcia nieruchomości nie tylko w postępowaniu egzekucyjnym, ale przede wszystkim w obrocie cywilnoprawnym. Pochyliła się ponadto nad potrzebą usystematyzowania tej tematyki w nauce i praktyce prawa, proponując właściwe rozwiązania.

Paweł Polak, asesor komorniczy, jest autorem opracowania „Opłata egzekucyjna od Skarbu Państwa”. Jak wskazał, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 45 ust. 2 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, Skarb Państwa nie uiszcza opłat egzekucyjnych, jednak wciąż nie rozwiązano kwestii problematycznych: pobierania opłaty od Skarbu Państwa w sytuacji procesowej, w której Skarb Państwa występuje jako dłużnik, a także dopuszczalności pobierania opłaty w sprawach o wykonanie wydanego przez prokuratora postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym.

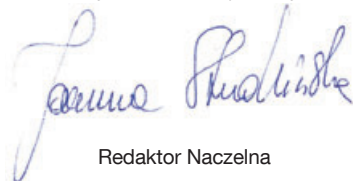
Jak zwykle mamy dla Państwa porcję najnowszych orzeczeń wyszukanych i opracowanych przez Mateusza Sztandura, absolwenta studiów doktoranckich UG. Tym razem autor omawia zagadnienia kosztów zastępstwa egzekucyjnego i art. 146 pkt 1 Prawa upadłościowego, niecelowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego, złożenia skargi po terminie z czynnościami dokonanymi na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. czy cesji wierzytelności i opłaty w związku z umorzeniem postępowania oraz pozbawieniem wykonalności tytułu wykonawczego.

Przemysław Małecki, asesor komorniczy i zastępca rzecznika prasowego KRK, przygotował dla Państwa krótką relację z wprowadzenia wierzyciela w posiadanie nieruchomości położonej przy ul. Sobieskiego 100 w Warszawie. Sprawa ta budziła powszechne zainteresowanie i odbiła się szerokim echem w społeczeństwie.

Magdalena Kirska-Okuniewska, redaktorka prowadząca naszego czasopisma, przybliży Państwu nowości Czytelni Currendy. Aplikacja ta jest na bieżąco wzbogacana o kolejne treści i funkcjonalności. Jeżeli wciąż korzystają Państwo z podstawowej wersji Czytelni, mogą Państwo nie zdać sobie sprawy z tego, jak wiele ciekawych rzeczy wydarzyło się w jej przestrzeni od początku bieżącego roku.

Mamy też nową rubrykę dla koneserów „smaczków literackich” (i nie tylko): Komornik Książkowy. Tomasz Chojnacki, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Obornikach, wyszukuje dla Państwa prawdziwe perełki wiążące się z egzekucją, które – mimo swego archiwalnego charakteru – wciąż są aktualne i wywołują uśmiechy na twarzach. W bieżącym wydaniu „Nowej Currendy” będą Państwo mieli okazję zapoznać się z opowiadaniem Klemensa Junosza Szaniawskiego pt. „Wilki, z notatek komornika sądowego”.

Z życzeniami miłej lektury

Redaktor Naczelna

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości

Marcin Uliasz

PRACTICA

CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Syntetyczna analiza zagadnień

DOSTĘPNA W CZYTELNI

do tej pory rozproszonych w różnych opracowaniach

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

www.czytelnia.currenda.pl

Moduł Integracji EPU

WWW.CURRENDA.PL

Zautomatyzuj proces dodawania adnotacji w sprawach wszczętych na podstawie wniosku papierowego

Moduł Integracji EPU to nowe rozwiązanie, które ułatwia m.in. podejmowanie spraw prowadzonych dotychczas, zarówno prawidłowo, jak i z brakami w adnotacjach, przez inną kancelarię komorniczą.

Korzyści z wdrożenia Modułu Integracji EPU

Wyeliminowanie zadań

wykonywanych za pośrednictwem portalu e-sąd i aplikacji komorniczej.

Łatwa weryfikacja

uzupełnionej adnotacji o podjęciu na tytule procedowanej sprawy.

Automatyzacja procesu

dodawania adnotacji w aplikacji komorniczej.

Zwiększenie skuteczności

dotarcia i egzekwowania braków.

Zyskaj w pakiecie!

Moduł Integracji EPU wraz z Modułem Integracji ePUAP.
[Sprawdź szczegóły.](#)

Wybierz Moduł Integracji EPU!

Skontaktuj się z nami, aby dowiedzieć się więcej

Zadzwoń: 58 550 38 75
lub napisz: marketing@currenda.pl

Skutki odmowy wpisu wzmianki o wszczęciu egzekucji w księdze wieczystej

Zarówno w doktrynie, jak i praktyce prawniczej sporna jest kwestia, jakie są skutki prawomocnego nieuwzględnienia wpisu wzmianki o wszczęciu egzekucji komorniczej. *De lege lata* na próżno szukać jasnych i precyzyjnych przepisów regulujących ten problem.

Fot. Canva anyaberkut

SŁAWOMIR KONOPIŃSKI
Referendarz sądowy
Sąd Rejonowy w Grudziądzu

Na tym tle wyodrębniły się dwa skrajne stanowiska. Pierwsze, które wśród teoretyków prawa jest dominujące, wskazuje, iż w razie nieuwzględnienia wpisu wzmianki o wszczęciu egzekucji z nieruchomości, komornik sądowy powinien umorzyć postępowanie egzekucyjne. Drugi pogląd głosi, iż nieuwzględnienie takiego wniosku nie jest podstawą do umorzenia postępowania egzekucyjnego, a jedynie może wpłynąć na skuteczność samej egzekucji.

Zdaniem autora niniejszej publikacji dla pełnego rozważenia problemu należy najpierw zwrócić uwagę, jakie rozstrzygnięcia

mogą zapadać przed sądem wieczystoksięgowym na skutek złożonego przez komornika sądowego wniosku, następnie czym jest wpis w dziale III księgi wieczystej wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym i zajęcie nieruchomości, a dopiero później można zastanawiać się nad konsekwencjami odmowy wpisu takiej wzmianki.

Celem niniejszego opracowania jest zwrócenie uwagi na doniosłość i znaczenie zajęcia nieruchomości nie tylko w postępowaniu egzekucyjnym, ale przede wszystkim w obrocie cywilnoprawnym, a także usystematyzowanie poglądów w nauce i praktyce prawa, dotyczących skutków odmowy wpisu wzmianki o wszczęciu egzekucji w księdze wieczystej, i wreszcie zaproponowanie wypracowania wspólnej praktyki dla sądów wieczystoksięgowych i komorników sądowych.

Rodzaje rozstrzygnięć sądu wieczystoksięgowego

Rozstrzygając powyższy problem, należy najpierw skupić się na tym, co kryje się pod pojęciem odmowy wpisu w księdze wieczystej lub prawomocnego nieuwzględnienia wpisu. Analizując poglądy naukowe oraz orzecznictwo na temat skutków odmowy wpisu wzmianki o wszczęciu egzekucji w księdze wieczystej, muszę stwierdzić, iż wielu prawników, a także nawet Sąd Najwyższy, rozważając interesującą nas problematykę, nie skupia się najpierw na tym podstawowym, ale jakże istotnym zagadnieniu, formułując swoje kategoryczne poglądy bez zwrócenia uwagi na *clou* sprawy i błędnie zawężając kwestię tylko do merytorycznego rozpoznania wniosku i jego oddalenia. Kategorycznie należy stwierdzić, iż pod tymi pojęciami kryje się nie tylko oddalenie wniosku, jako merytoryczne rozstrzygnięcie, ale także zwrot wniosku na zasadzie art. 511¹ § 1 k.p.c., który to wskazuje, iż jeżeli w postępowaniu wieczystoksięgowym wniosek podlegający opłacie stałej, który nie został należycie opłacony, przewodniczący zwraca bez wezwania o uiszczenie tej opłaty (zwrot ze względu na braki fiskalne), ale także zwrot wniosku na zasadzie art. 130 § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., czyli wskutek niezachowania warunków formalnych pisma procesowego (zwrot ze względu na braki formalne). Podsumowując, pod te pojęcia będą podlegały trzy różne rozstrzygnięcia sądu wieczystoksięgowego, a mianowicie postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku, zarządzenie w przedmiocie zwrotu wniosku ze względu na braki fiskalne, zarządzenie w przedmiocie zwrotu wniosku ze względu na braki formalne.

W praktyce sądów wieczystoksięgowych częstym powodem oddalenia wniosków o wpis wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym jest żądanie wpisu w księdze wieczystej, gdzie dłużnik wyzbył się nie-

Fot. Canva Yane Aramyan

ruchomości tuż przed złożeniem wniosku przez komornika (w dalszej części tego opracowania poruszę także kwestię tego, czy komornik ma obowiązek sprawdzać księgę wieczystą przed złożeniem wniosku, czy jedynie kierować się może wnioskiem i podanym przez wierzyciela numerem księgi wieczystej), tytuł egzekucyjny nie został wystawiony na małżonka dłużnika czy też sytuacja, gdzie dłużnik jest wprawdzie właścicielem nieruchomości (nawet w dziale III księgi wieczystej figuruje wzmianka o niezgodności treści księgi wieczystej na jego rzecz), ale sam dłużnik nie składa wniosku o wpis prawa własności i takiego wniosku nie składa też wierzyciel, w związku z czym w dziale II księgi wieczystej nadal figuruje jako właściciel inna osoba niż dłużnik i w konsekwencji wniosek podlega oddaleniu. W praktyce autora podstawą oddalenia bywają też błędy lub niedokładności w wezwaniu do zapłaty dłużnika (problem ten poruszę w osobnym akapicie ze względu na doniosłość i wagę tego dokumentu zarówno w postępowaniu egzekucyjnym, jak i postępowaniu wieczystoksięgowym).

Ustawą z 4 lipca 2019 r. (Dz.U. poz. 1469 ze zm.) o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, ustawodawca zmienił opłaty sądowe od wniosku w przedmiocie wpisu wzmianki o toczącej się egzekucji (art. 44 ust. 1 pkt 6 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) z 60 zł na 100 zł.

W związku z tym w początkowym okresie obowiązywania tej ustawy część komorników sądowych nadal uiszczala opłaty sądowe w wysokości 60 zł i w konsekwencji część zarządzeń w przedmiocie zwrotu wniosku o wpis wzmianki o egzekucji uprawomocniła się. W praktyce autor spotkał się także nielicznymi przypadkami, gdzie komornik sądowy nie uiszczal w ogóle opłaty sądowej i nie uzupełniał jej także w terminie tygodniowym po doręczeniu zarządzenia w przedmiocie zwrotu wniosku, w konsekwencji czego zwrot z powodu braków fiskalnych także się uprawomocnił.

”
MAJĄC NA UWADZE ART.
29 USTAWY O KSIĘGACH
WIECZYSTYCH I HIPOTECE
Z 6 LIPCA 1982 R., ZAJĘCIE
NASTĘPUJE Z CHWILĄ ŻŁOŻENIA
WNIOSKU O WPIS WZMIANKI
O EGZEKUCJI W SĄDZIE
WIECZYSTOKSIĘGOWYM,
GDYŻ MA MOC WSTECZNĄ.

Zgodnie z art. 626⁴ § 1 k.p.c. komornik składa wniosek o wpis do księgi wieczystej wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Należy pamiętać, że zgodnie z art. 924 § 1 k.p.c., składając wniosek o wpis ostrzeżenia o toczącej się egzekucji, komornik powinien załączyć odpis wezwania dłużnika do zapłaty. Wniosek składany za pomocą systemu teleinformatycznego komornik opatruje kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Do wniosku komornik załącza dokumenty stanowiące podstawę wpisu sporządzone w formie elektronicznej. Natomiast dokumenty sporządzone nie w formie elektronicznej przesyła sądowi właściwemu do prowadze-

nia księgi wieczystej w terminie trzech dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku. Złożenie wniosku w wersji papierowej, brak opatrzenia wniosku kwalifikowanym podpisem skutkuje wezwaniem do uzupełnienia braków formalnych, a ich nieuzupełnienie – zwrotem wniosku na zasadzie art. 130 § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Wszystkie powyższe rozstrzygnięcia jak najbardziej podlegają pod pojęcia odmowy wpisu do księgi wieczystej lub prawomocnego nieuwzględnienia wpisu. Zatem czy rzeczywiście skutkiem każdego z wyżej wskazanych rozstrzygnięć powinno być umorzenie egzekucji przez komornika sądowego? Moim zdaniem odpowiedź twierdząca w tym przypadku jest bardzo wątpliwa.

Pojęcie wpisu wzmianki o toczącej się egzekucji do księgi wieczystej a zajęcie nieruchomości

Omawiając skutki odmowy wpisu wzmianki o toczącej się egzekucji, należy też odpowiedzieć na pytanie, czym jest wpis wzmianki o toczącej się egzekucji do księgi wieczystej. Czy wpis ma wyłącznie charakter informacyjny, techniczny, czy może jest czymś więcej z punktu widzenia egzekucji? I jakie ma znaczenie dla obrotu cywilnoprawnego tak ważnego we współczesnym świecie?

Jak już wspomniałem, zajęcie nieruchomości jest czynnością bardzo złożoną, wymagającą

Fot. Canva solidcolours

CHWILA ZAJĘCIA NIERUCHOMOŚCI PRZEZ KOMORNIKA SĄDOWEGO JEST BARDZO ISTOTNĄ KWESTIĄ, GDY DŁUŻNIK PRÓBUJE SIĘ WYZBYĆ MAJĄTKU POPRZEZ SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI.

wielostopniowego działania komornika sądowego. Ustawodawca opisał ten proces w art. 923–924 k.p.c. Skutki zajęcia nieruchomości występują w różnym czasie w stosunku do poszczególnych podmiotów, zazwyczaj w stosunku do dłużnika wraz z doręczeniem mu wezwania do zapłaty, jednakże gdy nie doręczono mu wezwania, zajęcie nieruchomości następuje z chwilą dokonania wpisu w księdze wieczystej lub złożenia wniosku przez komornika do zbioru dokumentów. Z tą samą chwilą następuje zajęcie w stosunku do osób trzecich. Mając na uwadze art. 29 ustawy o księgach wieczystych i hipotece z 6 lipca 1982 r., zajęcie następuje z chwilą złożenia wniosku o wpis wzmianki o egzekucji w sądzie wieczystoksięgowym, gdyż ma moc wsteczną. Jednakże art. 925 k.p.c. zawiera bardzo ogólną regułę skuteczności zajęcia nieruchomości, gdyż wskazuje, że zajęcie powstaje do każdego z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, niezależnie od tego, czy zostało ono wysłane dłużnikowi bądź też wpisane do księgi wieczystej. *Ratio legis* tak surowych reguł dotyczących momentu zajęcia nieruchomości jest oczywiście uniemożliwienie dłużnikowi dokonywania działań, które mogłyby doprowadzić do bezskuteczności egzekucji. Zatem dla stwierdzenia, czy doszło do zajęcia nieruchomości istotna jest okoliczność, czy po stronie dłużnika bądź osób trzecich istniała świadomość wszczęcia egzekucji, a stwierdzenie tej

okoliczności jest najistotniejsze z punktu widzenia skutków zajęcia nieruchomości¹.

Chwila zajęcia nieruchomości przez komornika sądowego jest bardzo istotną kwestią, gdy dłużnik próbuje się wyzbyć majątku poprzez sprzedaż nieruchomości. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2006 r., jeżeli w chwili spisania aktu notarialnego sprzedaży nieruchomości nie został dokonany wpis, zajęcie jest bezskuteczne wobec jej właściciela. Jeżeli jednak nabywca posiadał informację o zajęciu z innego źródła, skutki zajęcia powstają dla niego z chwilą, gdy powziął wiadomość o wszczęciu egzekucji².

Podsumowując, nie ma żadnych wątpliwości, iż zajęcie nieruchomości wywiera doniosłe skutki, takie jak: bezskuteczność rozporządzania nieruchomością po jej zajęciu (art. 930 § 1 k.p.c.) oraz zakaz prowadzenia odrębnej egzekucji do zajętej nieruchomości (art. 927 k.p.c.), dlatego też czynność zajęcia nieruchomości jest bardzo istotna. W pełni należy zgodzić się z postanowieniem Sądu Najwyższego z 18 września 2014 r. o sygn. V CSK 533/13, że zajęcie nieruchomości jest czynnością bardzo złożoną, składają się na nią czynności określone w art. 933 k.p.c. i art. 924 k.p.c. i chociaż zajęcie może nastąpić w odmiennym czasie względem różnych osób, to dokonanie wpisu o wszczęciu egzekucji w księdze wieczystej stanowi ostateczny termin zajęcia nieruchomości w stosunku do wszystkich, jeżeli wcześniej nie uzyskali wiedzy o tym zdarzeniu.

Wezwanie do zapłaty jako podstawa do ujawnienia zajęcia nieruchomości
Brak wezwania do zapłaty jako przeszkoda uniemożliwiająca wpis wzmianki o egzekucji w księdze wieczystej

Art. 924 k.p.c. nie stanowi samodzielnej podstawy wpisu w księdze wieczystej wzmianki o wszczęciu egzekucji³. Jak słusznie

zauważył Sąd Najwyższy, zasadą jest dokonywanie wpisu lub wykreślenia na podstawie dokumentu urzędowego, korzystanie więc z przepisu prawa jako podstawy takich czynności ma charakter wyjątkowy. Przepis prawa może zatem stanowić podstawę wpisu do księgi wieczystej, tylko gdy stwierdza nabycie *ex lege* prawa podlegającego ujawnieniu w księdze wieczystej, bez ustawowego wymagania poświadczenia tego nabycia⁴. Takim właśnie dokumentem jest wezwanie do zapłaty. Wyjaśnienia wymaga, co w sytuacji, gdy komornik do swojego wniosku skierowanego do sądu nie załączył wezwania do zapłaty. W praktyce sądów wieczystoksięgowych istnieją dwie różne praktyki. Pierwsza przyjmuje, iż w związku z tym, że ustawą z 1 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (Dz.U. Nr 63 poz. 635) uchylono art. 48 KWU, według którego w razie istnienia przeszkody do wpisu, sąd mógł wyznaczyć wnioskodawcy odpowiedni termin do jej usunięcia, a po bezskutecznym upływie terminu oddalał wniosek. Uchylenie tego przepisu miało na celu przyspieszenie postępowania wieczystoksięgowego. Po nowelizacji sąd wieczystoksięgowy od razu oddala taki wniosek, przyjmując, że jest to przeszkoda do dokonania wpisu, o której mówi art. 626⁹ k.p.c. Praktyka taka jest niebez-

pieczna zarówno dla wierzyciela, gdyż grozi wyzbyciem się majątku przez dłużnika (mimo iż wzmianka o wniosku zgodnie z art. 626⁷ § 3 k.p.c. powinna być wykreślona z księgi wieczystej dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia o odmowie dokonania wpisu lub odrzuceniu wniosku albo o umorzeniu postępowania albo po uprawomocnieniu się zarządzenia o zwrocie wniosku), jak i komornika, gdyż może powodować odpowiedzialność dyscyplinarną. Jednakże moim zdaniem taka praktyka sądów wieczystoksięgowych jest nieprawidłowa. W pełni podzielam pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z 15 maja 2009 r. o sygnaturze II CSK 674/08 oraz w orzeczeniu z 17 czerwca 2009 r. o sygnaturze IV CSK 68/09, w których to Sąd Najwyższy uznał, że przeszkoda materialnoprawna w rozumieniu komentowanego przepisu zachodzi wówczas, jeżeli wniosek o dokonanie wpisu spełnia wymagania formalne, lecz załączony do niego dokument jako podstawa wpisu, w zestawieniu ze stanem prawnym wynikającym z księgi wieczystej, czyni wpis bezzasadnym. Mając powyższe na uwadze, oświadczam, że jestem zwolennikiem drugiej praktyki, która przyjmuje, iż brak załączonego wezwania do zapłaty należy rozpatrywać w ramach braków formalnych pisma procesowego z art. 130 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Dopiero w związku z niezpełnieniem braków formalnych wniosków należy zwrócić.

Jak widać, wezwanie do zapłaty w praktyce może skutkować oddaleniem lub zwrotem wniosku komornika sądowego w wpis w dziale III wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym, a tym samym stać się powodem do umorzenia egzekucji przez komornika.

Podsumowując powyższe rozważania, co do samych pojęć „odmowy wpisu”, „nieuwzględnienia wpisu”, „wpisu wzmianki”, a także doniosłości zajęcia nieruchomości dłużnika, chciałbym w tym miejscu postawić

Fot. Canva Aymanejed z Pixabay

pytanie, czy w związku z prawomocnym oddaleniem bądź zwrotem wniosku komornika sądowego przez sąd wieczystoksięgowy komornik rzeczywiście powinien umorzyć egzekucję. A jeżeli tak, to w jakim zakresie?

Teoria przyjmująca odmowę wpisania wzmianki o egzekucji w księdze wieczystej jako podstawę do umorzenia postępowania egzekucyjnego

W praktyce i nauce prawa duże kontrowersje budzi pogląd, jak powinien zachować się komornik sądowy po prawomocnej odmowie wpisania wzmianki o egzekucji (a więc jak już wyjaśniliśmy na początku tego opracowania: zwrocie wniosku, oddaleniu wniosku). Obecnie dominujące jest stanowisko teoretyków prawa, że w takiej sytuacji komornik sądowy powinien umorzyć postępowanie egzekucyjne z nieruchomości.

Zdaniem E. Wengerka po prawomocnym oddaleniu wniosku o wpis przez sąd wieczystoksięgowy, komornik sądowy powinien umorzyć egzekucję na zasadzie art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c. jako że egzekucja skierowana była przeciwko osobie niebędącej dłużnikiem⁵.

Taki pogląd został wyrażony również w postanowieniu Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2006 r. o sygnaturze III CZP 29/06, rozstrzygającego na kanwie sprawy dotyczącej skierowania egzekucji (zajęcia nieruchomości) do nieruchomości stanowiącej, zgodnie z treścią księgi wieczystej, majątek odrębny małżonka dłużnika⁶. W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy jasno wskazał, że na etapie zajęcia nieruchomości nie ma żadnego przepisu prawnego zobowiązującego komornika sądowego do badania księgi wieczystej. Dopiero art. 943 k.p.c. zobowiązujący wierzyciela do złożenia odpisu z księgi wieczystej dłużnika uzależnia dalsze stadium egzekucji – opis

i oszacowanie. Sąd Najwyższy wskazał, że to wierzyciel we wniosku egzekucyjnym wskazuje numer księgi wieczystej dłużnika i to na nim ciąży dokładne oznaczenie nieruchomości, a w konsekwencji – to sąd wieczystoksięgowy bada, czy osoba wpisana jako właściciel w księdze wieczystej to dłużnik. Gdyby podmiot figurujący w dziale II księgi wieczystej jako właściciel nie był dłużnikiem, wtedy sąd wieczystoksięgowy na zasadzie art. 34 ustawy o księgach wieczystych i hipotece z 6 lipca 1982 r. odmówi wpisu wzmianki o egzekucji, a w konsekwencji zobliguje to komornika sądowego do umorzenia egzekucji. Zdaniem Sądu Najwyższego taka praktyka znacznie usprawnia egzekucję, a tym samym nie narusza praw właściciela nieruchomości, a ponadto pozwala na uniknięcie komplikacji, do jakich mogłoby dojść, gdyby sąd egzekucyjny rozstrzygał o dopuszczalności zajęcia wraz z sądem wieczystoksięgowym, który rozstrzygałby o dokonaniu wzmianki o toczącej się egzekucji.

Powyższy pogląd Sądu Najwyższego łagodzi nieco H. Pietrkowski, który wskazuje, że podstawą do umorzenia w przypadku sprawy dotyczącej skierowania egzekucji (zajęcia nieruchomości) do nieruchomości stanowiącej – zgodnie z treścią księgi wieczystej – majątek odrębny małżonka dłużnika, będzie art. 897 § 3 k.p.c. w zw. z art. 909 k.p.c.⁷ Autor ten podkreśla, że orzeczenie sądu o oddaleniu wniosku o wpis egzekucji stanowi podstawę do umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela lub osoby trzeciej, przeciwko której skierowano egzekucję z nieruchomości⁸. Zaproponowane rozwiązanie jest nieco bardziej elastyczne niż to Sądu Najwyższego (postanowienie z 7 czerwca 2006 r., III CZP 29/06, OSNC 2007, Nr 3, poz. 45).

Zdaniem autora niniejszej publikacji pogląd H. Pietrkowskiego ma jednak pewną słabość. Otóż należy pamiętać, że co do zasady wierzyciel zawsze może żądać umo-

ZDAJE SIĘ, ŻE NAJWIĘKSZYM PROBLEMEM I NIEDOCIĄgnięciem TEORII, W MYŚL KTÓREJ KOMORNIK SĄDOWY ZOBIGOWANY JEST DO UMORZENIA POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO WSKUTEK ODMOWY WPISANIA WZMIANKI O EGZEKUCJI, JEST BRAK SPRECYZOWANIA I OKREŚLENIA CHOCIAŻBY TEORETYCZNYCH RAM ZAKRESU, W JAKIM KOMORNIK ZOBIGOWANY BYŁBY DO UMORZENIA POSTĘPOWANIA.

wienia postępowania w całości lub w części. Natomiast zgodnie z art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c. postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu, jeżeli egzekucję skierowano przeciwko osobie, która według klauzuli wykonalności nie jest dłużnikiem i która sprzeciwiła się prowadzeniu egzekucji, albo jeżeli prowadzenie egzekucji pozostaje z innych powodów w oczywistej sprzeczności z treścią tytułu wykonawczego.

Zdaje się, że największym problemem i niedociągnięciem teorii, w myśl której komornik sądowy zobligowany jest do umorzenia postępowania egzekucyjnego wskutek odmowy wpisania wzmianki o egzekucji, jest brak sprecyzowania i określenia chociażby teoretycznych ram zakresu, w jakim komornik zobligowany byłby do umorzenia postępowania. Czy może tylko i wyłącznie do umorzenia egzekucji z nieruchomości? Pragnę zauważyć, że zwolennicy tej teorii często w ogóle nie wspominają o zakresie umorzenia, czasami mówią o umorzeniu egzekucji z nieruchomości,

a czasami o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Zwolennicy tego poglądu nie precyzują zakresu, w jakim komornik umarza postępowanie. W związku z tym możemy stwierdzić, że domagają się oni umorzenia całego postępowania egzekucyjnego względem dłużnika.

Teoria przyjmująca, iż nieuwzględnienie wniosku o wpis wzmianki nie jest podstawą do umorzenia postępowania egzekucyjnego, a jedynie może wpłynąć na skuteczność samej egzekucji

Jak już zaznaczyłem wcześniej, pogląd obligujący komorników sądowych do umorzenia egzekucji budzi kontrowersje w praktyce prawniczej. Jak słusznie – moim zdaniem – zauważa M. Łochowski, przeciwko przyjęciu, że art. 897 § 3 k.p.c. w związku z art. 909 k.p.c. jest podstawą umorzenia postępowania egzekucyjnego, przemawia systematyka kodeksu postępowania cywilnego⁹. Artykuł 909 k.p.c., który stwierdza, iż przepisy o egzekucji z wierzytelności stosuje się odpowiednio do egzekucji z innych praw majątkowych, znajduje się na początku Działu IVa, zatytułowanego „Egzekucja z innych praw majątkowych”. Odsyła on do stosowania przepisów z art. 895–908 k.p.c. przy egzekucji uregulowanej w Dziale IVa, a więc w art. 910–912 k.p.c. Jednakże najbardziej przekonującym argumentem jest ten, że zajęcie w toku egzekucji cudzej rzeczy nie oznacza skierowania egzekucji przeciwko osobie trzeciej¹⁰. W związku z tym nawet w przypadku merytorycznego oddalenia przez sąd wieczystoksięgowy wniosku o wpis wzmianki o toczącej się egzekucji do nieruchomości stanowiącej zgodnie z treścią księgi wieczystej majątek odrębny małżonka dłużnika, nie będzie on w ogóle podstawą do umorzenia egzekucji, gdyż taka strona nie jest podmiotem egzekucji.

Dodatkowo wskazać należy, iż na gruncie obowiązującego prawa nie można przy-

Fot. Canva golubovy

jąc, że wpis o wszczęciu postępowania egzekucyjnego w dziale III księgi wieczystej był warunkiem dopuszczalności prowadzenia egzekucji z nieruchomości, gdyż możliwe jest prowadzenie egzekucji także z nieruchomości nieposiadającej księgi wieczystej, czyli w sytuacji, gdy skuteczność zajęcia *erga omnes* z art. 925 § 1 zd. 2 k.p.c. nie może w ogóle nastąpić, a egzekucja będzie ważna i skuteczna.

Wprawdzie zajęcie nieruchomości jest czynnością bardzo złożoną, ale nie można uznać, iż niedopełnienie jednego z warunków wskazanych przez ustawodawcę w art. 925 k.p.c. czyni takie zajęcie bezwzględnie nieskutecznym¹¹. Należy przychylić się do stwierdzenia, że w świetle art. 925 k.p.c. skuteczność zajęcia nieruchomości jest zróżnicowana pod względem podmiotowego zasięgu tej czynności. W związku z powyższym jeżeli komornik doręczy dłużnikowi wezwanie do zapłaty, nieruchomość na zasadzie art. 925 § 1 k.p.c. zostanie skutecznie zajęta względem niego, a także względem każdego, kto o takim zajęciu nieruchomości powziął wiadomość i w konsekwencji brak będzie przeszkód do kontynuowania postępowania. Jednakże w takim przypadku wierzyciel musi

się liczyć z ryzykiem, że z uwagi na brak wpisu w księdze wieczystej w toku postępowania egzekucyjnego może dojść do skutecznego zbycia nieruchomości i to w okolicznościach uniemożliwiających kontynuowanie egzekucji względem nabywcy (przykładowo nabędzie nieruchomość w dobrej wierze). Także z drugiej strony właściciel nieruchomości niebędący dłużnikiem czy osoba trzecia, do majątku której skierowano egzekucję, może wystąpić na zasadzie art. 841 k.p.c. z powództwem o zwolnienie od egzekucji. Instytucja ta skutecznie chroni prawa osób trzecich.

Podsumowanie

Jak widać, zajęcie nieruchomości ma ogromne znaczenie w prowadzonej egzekucji. Prawdopodobnie i szybkość jego dokonania znacząco wpływa na skuteczność całej egzekucji. Moim zdaniem stanowczo nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, że brak wpisu wzmianki o egzekucji przez sąd wieczystoksięgowy zmusza komornika sądowego do umorzenia postępowania egzekucyjnego. Brak jest jakiegokolwiek podstawy prawnej do takiej argumentacji. Co więcej, zwolennicy takiego poglądu upraszczają go, sprowadzając problematykę w szczególności do zajęcia majątku małżonka i w ten sposób wydają ogólne poglądy i twierdzenia mające negatywny wpływ na praktykę komorników sądowych i skuteczność egzekucji. Pamiętać należy, iż sąd wieczystoksięgowy weryfikuje wnioski wieczystoksięgowe nie tylko pod względem merytorycznym, ale na samym początku pod względem fiskalnym, następnie formalnym, a dopiero po tym przechodzi do merytorycznego rozstrzygnięcia o żądaniu wniosku. Zwrot wniosku ze względu na braki nie jest w ogóle podstawą do zobligowania komornika do umorzenia postępowania. Brak jest jakiegokolwiek podstawy prawnej do takich twierdzeń, gdyż często komornik, nawet po prawomocnym zwrocie, składa następ-

ny wniosek, ale już z uzupełnionymi brakami umożliwiającymi wpis wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym. Merytoryczne oddalenie wniosku nie jest także podstawą do umorzenia egzekucji (czy to w całości, czy w jakimś zakresie). Brak wzmianki w dziale III księgi wieczystej może rzeczywiście udaremnić skuteczne przeprowadzenie egzekucji i w konsekwencji wpłynąć na jej skuteczność, gdyż jeżeli nabywca nie wiedział o zajęciu nieruchomości, brak jest takiej wzmianki w księdze wieczystej, to nabywcę chronić będzie rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych, ale od samego początku brak jest podstaw do obligowania komornika do jej umarzenia.

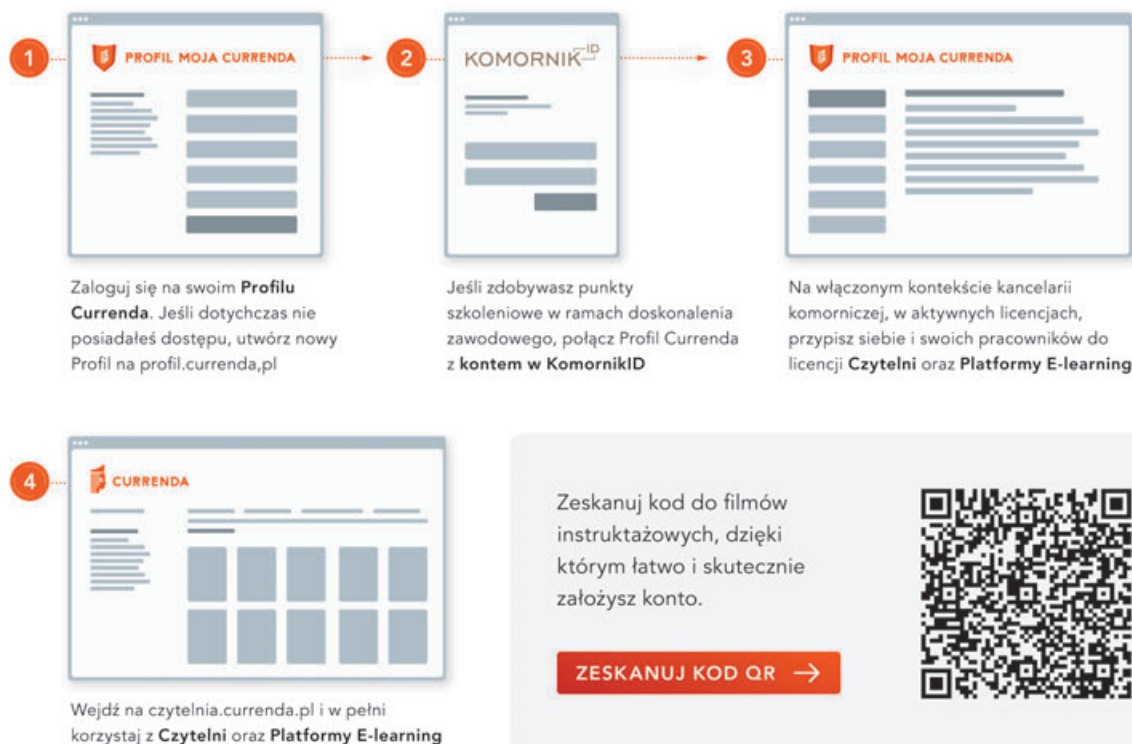

Przypisy końcowe

- ¹ H. Pietrzowski [w:] *Kodeks Postępowania Cywilnego. Komentarz. Postępowanie egzekucyjne*, red. T. Ereciński, t. IV, Warszawa 2012, s. 502.
- ² Wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2006 r., I CSK 3/08, MoP 2008, nr 9, s. 451.
- ³ Uchwała Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., CZP 15/09, OSNC 2010, nr 1, poz. 10.
- ⁴ Postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 1997 r., II CKN 216/97, OSNC 1998, nr 1, poz. 7.
- ⁵ E. Wengerek, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 1998, s. 499.
- ⁶ Postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2006 r., III CZP 29/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 45.
- ⁷ H. Pietrzowski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2006, s. 363.
- ⁸ H. Pietrzowski [w:] *Kodeks Postępowania Cywilnego. Komentarz*, red. T. Ereciński, Warszawa 2012, s. 428.
- ⁹ M. Łochowski [w:] *Kodeks Postępowania Cywilnego. Komentarz*, red. T. Szancito, Warszawa 2019, s. 1034.
- ¹⁰ Uchwała Sądu Najwyższego z 5 października 2016 r., III CZP 41/16, OSNC 2017, nr 6, poz. 66.
- ¹¹ M. Łochowski, *op. cit.*

Jak zacząć korzystać z Czytelni oraz Platformy E-learning

WWW.CURRENDA.PL

Oплата egzekucyjna od Skarbu Państwa

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 45 ust. 2 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych¹, Skarb Państwa nie uiszcza opłat egzekucyjnych. W niniejszym artykule poruszono problematykę pobierania opłaty od Skarbu Państwa w sytuacji procesowej, w której Skarb Państwa występuje jako dłużnik, a także kwestię dopuszczalności pobierania opłaty w sprawach o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym wydanego przez prokuratora.

PAWEŁ POLAK
Asesor komorniczy

Tytułem wstępu do dalszych rozważań należy wskazać, że na gruncie obecnie obowiązującej ustawy z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych² uzyskane opłaty egzekucyjne, po potrąceniu wynagrodzenia prowizyjnego komornika, stanowią dochód budżetu państwa³. Rozwiązanie takie implikuje szereg konsekwencji faktycznych w sytuacji procesowej, gdzie jedną ze stron postępowania jest Skarb Państwa. Intencją ustawodawcy wyrażoną w uzasadnieniu do projektu ustawy o komornikach sądowych⁴ jest wyeliminowanie sytuacji, w której Skarb Państwa byłby obowiązany do uiszczenia opłaty egzekucyjnej. W założeniu ustawodawcy Skarb Państwa nie powinien regulować żadnych opłat egzekucyjnych, gdyż jest ich ostatecznym odbiorcą. Skarb Państwa nie powinien płacić samemu sobie. Teoria i praktyka wskazują jednak, że od takiego rozwiązania mogą występować wyjątki.

Skarb Państwa występuje jako dłużnik

Sposób egzekucji przeciwko Skarbowi Państwa został uregulowany w art. 1060 k.p.c.⁵ Zgodnie z art. 1060 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.: „W wypadku gdy tytuł egzekucyjny, obejmujący należność pieniężną, nie zostanie wykonany w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia wezwania, o którym mowa w § 1, wierzyciel może wystąpić do sądu o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności w celu przeprowadzenia egzekucji z rachunku bankowego właściwej państwowej jednostki organizacyjnej dłużnika”. Co za tym idzie, egzekucja prowadzona przez komornika sądowego może zostać skierowana wyłącznie do rachunku bankowego Skarbu Państwa. Jedynymi czynnościami komornika sądowego prowadzącego egzekucję przeciwko Skarbowi Państwa są w istocie zawiadomienie dłużnika o wszczęciu egzekucji i jednoczesne zajęcie wierzytelności dłużnika z rachunku bankowego właściwej państwowej jednostki organizacyjnej. Stosując do omawianego stanu faktycznego wprost regułę wyrażoną w art. 45 ust. 2 u.k.k., komornik sądowy, zajmując wierzytelności z rachunku

bankowego dłużnika i określając wysokość egzekwowanych należności, nie powinien uwzględniać w zajęciu opłaty egzekucyjnej. Postępowanie egzekucyjne przeciwko Skarbowi Państwa byłoby zatem „darmowe”. Skarb Państwa, zgodnie z art. 770 § 1 k.p.c., byłby jedynie obowiązany do pokrycia celowych wydatków gotówkowych powstałych w postępowaniu egzekucyjnym.

Kontrowersje w doktrynie i w orzecznictwie budzi dopuszczalność zastosowania do omawianej sytuacji procesowej artykułu 47 u.k.k., zgodnie z którym: „Zwolnienie strony od kosztów komorniczych nie zwalnia jej z obowiązku poniesienia opłaty egzekucyjnej za egzekucję świadczeń pieniężnych oraz zwrotu kosztów postępowania egzekucyjnego drugiej stronie, jeżeli zachodzą podstawy do obciążenia strony opłatą egzekucyjną lub kosztami postępowania egzekucyjnego”.

Zdaniem autora niniejszego artykułu, na aprobatę zasługuje pogląd wyrażony w doktrynie, iż: „[...] Opłaty te [egzekucyjne – przyp. aut.] stanowią niepodatkową należność budżetową (art. 149 KomSądU) i Skarb Państwa nie powinien uiszczać ich »samemu sobie«. Argument ten staje się jednak nieaktualny w sprawach o egzekucję świadczenia pieniężnego. Zwolnienie od kosztów komorniczych nie zwalnia bowiem strony od poniesienia opłaty egzekucyjnej w takich sprawach, o ile zachodzą podstawy do obciążenia jej taką opłatą (przewidzianą np. w art. 27 albo art. 29 KosztKomU)”⁶. Powyższe stanowisko nie znajduje jednak odzwierciedlenia w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W uchwale⁷ dotyczącej dopuszczalności pobierania od wierzyciela – Skarbu Państwa, opłaty, o której mowa w art. 29 ust. 4 u.k.k., Sąd Najwyższy stwierdził, iż „Rozstrzygnięto jednoznacznie, że Skarb Państwa nie uiszcza opłat egzekucyjnych

NIEZROZUMIAŁY JEST POGŁĄD NIEDOPUSZCZAJĄCY DO ZASTOSOWANIA ARTYKUŁU 47 U.K.K. WOBEC DŁUŻNIKA, JAKIM JEST SKARB PAŃSTWA.

(art. 45 ust. 2 u.k.k.), wiążąc to – jak wynika wprost z uzasadnienia rządowego projektu ustawy – z wyraźnym określeniem opłat egzekucyjnych jako daniny publicznej, stanowiącej w całości dochód Skarbu Państwa, i kierując się myślą, że Skarb Państwa nie może być zobowiązany do uiszczania opłat na swoją rzecz (por. druk nr 1581, Sejm VIII kadencji, s. 14). [...] Należy zarazem zauważyć, że wynikający z art. 45 ust. 2 u.k.k. zakaz ponoszenia (uiszczania) opłat egzekucyjnych przez Skarb Państwa nie pozostawia miejsca na stosowanie w tym zakresie przepisów o zwolnieniu od kosztów komorniczych i jego skutkach (por. art. 47 u.k.k.)”. Z punktu widzenia organu egzekucyjnego, z powyższym poglądem trudno się zgodzić. Należy pamiętać, że choć zgodnie z literalnym brzmieniem artykułu 149 ust. 2 u.k.s. opłaty egzekucyjne stanowią dochód budżetu państwa, to z tych opłat potrącać jest wynagrodzenie prowizyjne komornika. Opłaty egzekucyjne stanowią instrument finansowania egzekucji sądowej⁸. *De lege lata* w systemie finansowania egzekucji sądowej istnieje mechanizm powiązania wysokości dochodów komornika ze skutecznością prowadzonej egzekucji. Z pobieranego przez komornika wynagrodzenia prowizyjnego za przeprowadzenie skutecznej egzekucji, finansowane są również koszty działalności egzekucyjnej w sprawach, w których egzekucja okazała się bezskuteczna. Skarb Państwa jest dłużnikiem „pewnym”, przynajmniej w założeniu zawsze wypłacalnym. Sytuacje, w których przeciwko Skarbo-

wi Państwa jest wszczynana egzekucja przez komornika sądowego, są niezwykle rzadkie. Fakt ten determinuje brzmienie wyżej wspomnianego artykułu 1060 k.p.c. Zanim wierzyciel będzie uprawniony do wszczęcia egzekucji przeciwko Skarbowi Państwa, już po wydaniu tytułu egzekucyjnego, a więc po wygranym procesie sądowym ze Skarbem Państwa, wierzyciel jest zmuszony do wezwania państwowej jednostki organizacyjnej do spełnienia świadczenia. Dopiero w przypadku, gdy państwowa jednostka organizacyjna nie spełni świadczenia w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia wezwania, wierzyciel jest uprawniony do wystąpienia o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, a dopiero następnie wierzyciel jest uprawniony do złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji. Mamy więc do czynienia z rozwiązaniem wyjątkowym, stawiającym Skarb Państwa w sytuacji uprzywilejowanej. Założenie, że Skarb Państwa jako dłużnik nie musi także uiszczać opłat egzekucyjnych, doprowadza do skrajnego uprzywilejowania Skarbu Państwa jako strony procesu. Jedyną negatywną konsekwencją nieuregulowania zobowiązania w terminie będzie dla Skarbu Państwa ewentualna konieczność uiszczenia odsetek za zwłokę i opłacenia kosztów zastępstwa procesowego stronie przeciwnej. Koszt prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko Skarbowi Państwa, przy zastosowaniu reguły, że Skarb Państwa nie uiszcza opłat egzekucyjnych, został nałożony zupełnie bezpodstawnie na komornika, który swoją pracę musi wykonywać za darmo lub ponosząc jej koszty (np. wynagrodzenia pracowników, papier).

Niezrozumiały jest pogląd niedopuszczający do zastosowania artykułu 47 u.k.k. wobec dłużnika, jakim jest Skarb Państwa. Zwolnienie Skarbu Państwa na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o kosztach komorniczych winno być interpretowane jako zwolnienie z ponoszenia opłat inicjujących

postępowanie (np. opłata za wszczęcie postępowania zabezpieczającego, opłata za poszukiwanie majątku dłużnika). Skarb Państwa, doprowadzając do sytuacji, w której występuje jako dłużnik egzekwowany w postępowaniu egzekucyjnym, zaniedbał swoje interesy. Istniejące rozwiązania legislacyjne chroniące dobro Skarbu Państwa na gruncie procesu cywilnego są wystarczające i nie ma uzasadnienia dla ich rozszerzenia poprzez stosowanie wykładni zawężającej i przyjmowanie, że Skarb Państwa jest wyłączony ze stosowania artykułu 47 u.k.k.

Fot. Canva Cristian Storto Fotografia

Sprawy o wykonanie wydanego przez prokuratora postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym

Kontrowersje na gruncie obecnie obowiązującej u.k.k. budzi również dopuszczalność pobierania opłaty w sprawach o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, wydanego przez prokuratora. Zagadnienie dopuszczalności pobrania od prokuratora opłaty od wniosku o wszczęcie postępowania zabezpieczającego było już analizowane przez Sąd Najwyższy⁹ przed wejściem w życie ustawy o kosztach komorniczych. Sąd Najwyższy stwierdził: „Uczestnictwo prokuratora w postępowaniu cywilnym ma na celu ochronę praworządności,

praw obywateli lub interesu społecznego (art. 7, art. 55 i nast. k.p.c.). Do tej kategorii należy inicjowanie przez prokuratora postępowania o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, które związane jest z dążeniem do zapewnienia realnego poniesienia przez sprawcę majątkowych konsekwencji popełnienia przestępstwa. W odniesieniu do wszystkich form udziału prokuratora w postępowaniu cywilnym ma zastosowanie ustawowe zwolnienie go od kosztów sądowych, przewidziane w art. 96 pkt 6 u.k.s.c. [...] Prokurator w postępowaniu dotyczącym zabezpieczenia majątkowego, mającego na celu wykonanie środków karnych, nie ma statusu wierzyciela. Nie realizuje on w ramach tego postępowania własnych uprawnień majątkowych do składników mienia objętych zabezpieczeniem. Działa na mocy ustawowego upoważnienia do zagwarantowania wykonania orzeczenia, które zostanie wydane w postępowaniu karnym”. Z powyższego stanowiska Sądu Najwyższego można wysnuć tezę, że prokurator w postępowaniu dotyczącym zabezpieczenia majątkowego nie działa jako Skarb Państwa, posiada w postępowaniu cywilnym samoistną legitymację procesową, innymi słowy – działa w imieniu własnym. Uznanie, iż prokurator w postępowaniu cywilnym działa w imieniu własnym,

ZGODNIE Z ARTYKUŁEM 22
UST. 3 U.K.K. KOMORNIK NIE
MOŻE PODJAĆ CZYNNOŚCI
W POSTĘPOWANIU O WYKONANIE
ZABEZPIECZENIA ROSZCZENIA
PIENIĘŻNEGO, JEŻELI OD
WNIOSKU O WYKONANIE
ZABEZPIECZENIA NIE ZOSTAŁA
UISZCZONA OPŁATA.

w przypadku zainicjowania przez prokuratora postępowania o wykonanie zabezpieczenia na podstawie prokuratorskiego postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, implikuje konieczność zastosowania przez komornika w takiej sytuacji procesowej artykułu 46 ust. 1 u.k.k., w myśl którego: „Sąd rejonowy, przy którym działa komornik, wypłaca tymczasowo komornikowi, na jego wniosek, sumy odpowiadające wysokości wydatków oraz tych opłat komorniczych, od których zależy podjęcie czynności przez komornika, należnych od strony zwolnionej od kosztów komorniczych”. Zgodnie z artykułem 22 ust. 3 u.k.k. komornik nie może podjąć czynności w postępowaniu o wykonanie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, jeżeli od wniosku o wykonanie zabezpieczenia nie została uiszczona opłata. Skoro prokurator działa w imieniu własnym, a nie Skarbu Państwa, brak jest podstawy prawnej do prowadzenia postępowania zabezpieczającego bez należnej opłaty. Opłata egzekucyjna winna zostać tymczasowo wyasygnowana komornikowi przez sąd rejonowy, przy którym działa komornik.

W praktyce egzekucyjnej powyższe poglądy budzą kontrowersje, nie są przyjmowane jednolicie. Krytyka opisywanego stanowiska opiera się na przyjmowaniu odmiennej koncepcji co do charakteru, w jakim prokurator występuje w postępowaniu cywilnym, w tym w postępowaniu o wykonanie zabezpieczenia majątkowego na podstawie postanowienia prokuratorskiego. W opozycji do stanowiska, że prokurator w postępowaniu cywilnym nie jest reprezentantem Skarbu Państwa, stoi uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2019 r., sygn. akt III CZP 101/18, w której stwierdzono wprost: „prokurator może być pełnomocnikiem Skarbu Państwa, reprezentowanego w sprawie przez prokuratora kierującego właściwą jednostką organizacyjną prokuratury, będącą *statione fisci*, a więc jednostką organizacyjną Skarbu Państwa, z której działalnością wią-

że się dochodzone roszczenie (art. 67 § 2 k.p.c.)”. Zgodnie z art. 67 § 2 k.p.c., za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. W zakresie określonym odrębną ustawą za Skarb Państwa czynności procesowe podejmuje Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej. Przyjęcie powyższego stanowiska za słuszne powoduje konsekwencje na gruncie postępowania zabezpieczającego prowadzonego na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym wydanego przez prokuratora. Jeżeli prokurator inicjujący postępowanie zabezpieczające traktowany jest jako reprezentant Skarbu Państwa, wniosek o wykonanie prokuratorskiego postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym zwolniony będzie z opłaty egzekucyjnej na podstawie art. 45 ust. 2 u.k.k.

”

JEŻELI PROKURATOR
INICJUJĄCY POSTĘPOWANIE
ZABEZPIECZAJĄCE TRAKTOWANY
JEST JAKO REPREZENTANT
SKARBU PAŃSTWA,
WNIOSEK O WYKONANIE
PROKURATORSKIEGO
POSTANOWIENIA
O ZABEZPIECZENIU MAJĄTKOWYM
ZWOLNIONY BĘDZIE Z OPŁATY
EGZEKUCYJNEJ NA PODSTAWIE
ART. 45 UST. 2 U.K.K.

W ministerialnym projekcie ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw, datowanym na 29 listopada 2021 r.¹⁰ Ministerstwo

W UZASADNIENIU PROJEKTU USTAWY WSKAZANO: „W PRZYPADKACH ZABEZPIECZEŃ, O KTÓRE WNIOSKUJE PROKURATOR, CIĘŻAR UISZCZENIA OPŁATY SPADA NA PREZESA SĄDU, PRZY KTÓRYM DZIAŁA KOMORNIK.

Sprawiedliwości rozwiewa wątpliwości co do dopuszczalności pobierania opłaty w sprawach o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym wydanego przez prokuratora. W projekcie w/w ustawy¹¹ wprowadzono zwolnienie sądu rejonowego, przy którym działa komornik, z konieczności wyasygnowania opłat komornikowi, z których uiszczenia zwolniony jest prokurator. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano: „W przypadkach zabezpieczeń, o które wnioskuje prokurator, ciężar uiszczenia opłaty spada na prezesa sądu, przy którym działa komornik. W sprawach tych wartość przedmiotu zabezpieczenia bywa na ogół znaczna, zaś samo zabezpieczenie w wielu wypadkach okazuje się bezskuteczne. Powoduje to w konsekwencji znaczne obciążenie dla budżetów poszczególnych sądów rejonowych. Zważywszy na status komornika jako funkcjonariusza publicznego, pożądane jest, aby w ramach swoich obowiązków współpracował on z organami ścigania (jak też innymi organami ochrony prawnej, zwolnionymi ustawowo od kosztów) w ramach pełnionych obowiązków”. Docelowo więc, zgodnie z projektem ministerialnym, kosztami wykonywania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym wydanego przez prokuratora, zostanie obciążony komornik, który swoją

pracę będzie musiał wykonywać za darmo lub ponosić jej koszty (np. wynagrodzenia pracowników).

Podsumowanie

Pobieranie opłaty od Skarbu Państwa w sytuacji procesowej, w której Skarb Państwa występuje jako dłużnik, a także kwestia dopuszczalności pobierania opłaty w sprawach o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, wydanego przez prokuratora to tematyka sporna. Istnieją argumenty prawne przemawiające zarówno za, jak i przeciwko dopuszczalności pobierania opłat od Skarbu Państwa. Działania legislacyjne oraz orzecznictwo zdają się jednak zmierzać w kierunku ostatecznego rozstrzygnięcia, iż Skarb Państwa, w tym prokurator, nie powinien być obciążany opłatami egzekucyjnymi wcale. Abstrahując od słuszności takiej koncepcji, wypada podkreślić, że ostateczne faktyczne koszty wykonywania działalności egzekucyjnej, w przypadku gdy żadna ze stron postępowania nie jest nimi obciążana, ponosi komornik.

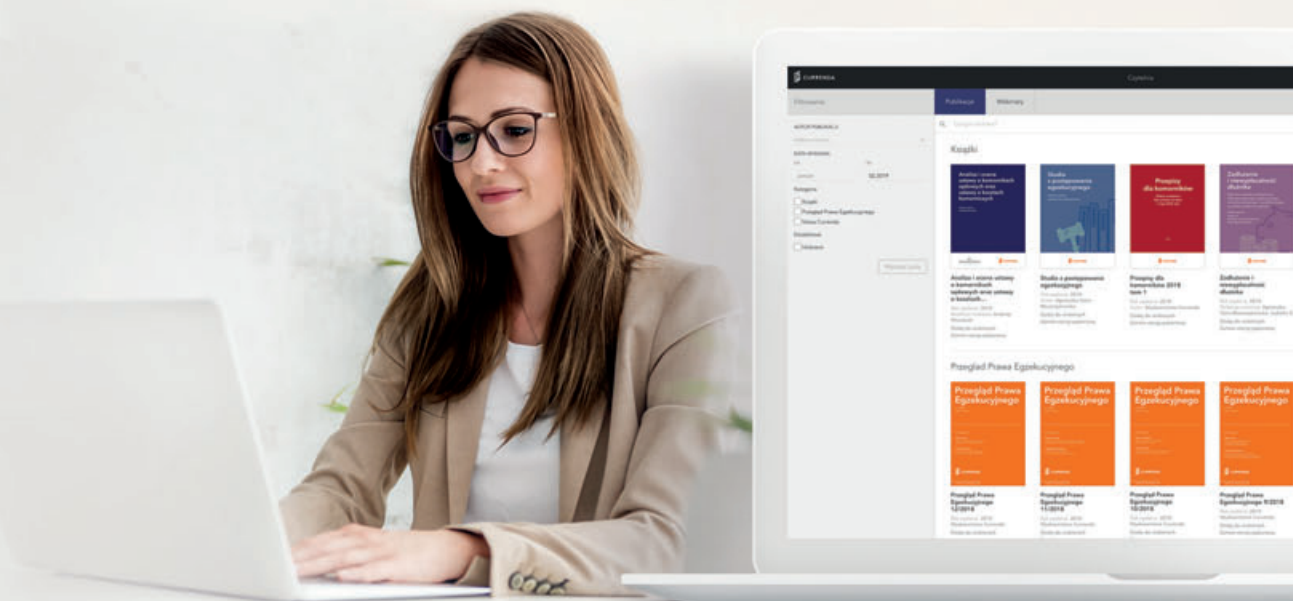

Przypisy końcowe

- ¹ Dz.U. 2018 poz. 770, dalej: u.k.k.
- ² Dz.U. 2018 poz. 771, dalej: u.k.s.
- ³ Artykuł 149 ust. 2 u.k.s.
- ⁴ Druk nr 1581, Sejm VIII kadencji, s. 14.
- ⁵ Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1964 Nr 43 poz. 296).
- ⁶ Tak: K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne – System Postępowania Cywilnego*, t. 8, komentarz do art. 45 u.k.k., Legalis.
- ⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z 26 lutego 2021 r., sygn. akt III CZP 20/20.
- ⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z 26 października 2016 r., sygn. akt III CZP 63/16.
- ⁹ Uchwała Sądu Najwyższego z 26 lutego 2015 r., sygn. akt III CZP 96/14.
- ¹⁰ Numer z wykazu: UD169.
- ¹¹ Artykuł 2 pkt 9 projektu.

Elektroniczny dostęp do wiedzy

o postępowaniu sądowym i egzekucyjnym

Czytelnia Currendy to cyfrowy dostęp do wiedzy z zakresu postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego w zasięgu ręki. Dzięki inteligentnemu wyszukiwaniu znajdziemy odpowiedź na każde pytanie z dziedziny egzekucji sądowej.

Bogate metody wyszukiwania

Wyszukiwanie w wybranych publikacjach po tytule, autorze, datach, frazach czy kategoriach.

Przeglądanie zakładek

Dzięki możliwości przeglądania zakładek nie tracimy czasu na porównywanie zaznaczonych fragmentów.

Sprawną nawigacją

W panelu Czytelni wyświetla się informacja o numerze części, rozdziału i podrozdziału.

Aktywne spisy treści

Wystarczy jedno kliknięcie w wybraną linijkę spisu treści, a zostajemy automatycznie przekierowani do wskazanej części publikacji.

Webinaria na gorące tematy

Wykłady z zakresu przepisów i rozwiązań bieżących problemów egzekucji prowadzone przez autorytety z dziedziny prawa.

Już w sklepie Currenda!
www.sklep.currenda.pl

Zasady postępowania egzekucyjnego a standardy wykonywania zawodu komornika sądowego

Aleksandra Monarcha-Matlak
Dominika Skoczylas

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego

Część II: Zawieszenie egzekucji przez sąd

Powracamy do omawiania przesłanek i rezultatów zawieszenia postępowania egzekucyjnego, tym razem na skutek decyzji podjętej przez sąd. Również i w tym przypadku zawieszenie egzekucji nastąpić może z urzędu lub na wniosek uprawnionego.

**AGNIESZKA
ŻELAZNA**
Radczyni prawna

I. Zawieszenie egzekucji przez sąd z urzędu – przesłanki ogólne

Mając na uwadze treść art. 758 k.p.c., który wskazuje dwie grupy organów egzekucyjnych, tj. sądy rejonowe i komorników, wskazać należy, iż do sądów jako tych organów zastosowanie znajdują wprost regulacje zawarte tak w art. 818, jak i 819 k.p.c., określających przesłanki obligatoryjnego zawieszenia postępowania w sytuacji ziszczenia się choć jednej z okoliczności powołanych w powyższych przepisach. Dla przypomnienia są to sytuacje, gdy:

- wierzyciel nie ma zdolności procesowej ani przedstawiciela ustawowego;
- dłużnik nie ma zdolności procesowej ani przedstawiciela ustawowego; lub
- nastąpi śmierć dłużnika lub wierzyciela.

Nie powtarzając omówienia powyższych przesłanek zawieszenia egzekucji, odesłać należy do rozważań zawartych w tej materii, a objętych częścią tego artykułu¹.

Dodatkowo nadmienić należy, iż również przepis art. 820 k.p.c., regulujący z kolei zawieszenie postępowania egzekucyjnego fakultatywnie na wniosek wierzyciela lub dłużnika (jeżeli sąd zawiesił natychmiastową wykonalność tytułu lub wstrzymał jego wykonanie albo dłużnik złożył zabezpieczenie konieczne według orzeczenia sądowego do zwolnienia go od egzekucji), znajduje zastosowanie do organu egzekucyjnego, jakim jest sąd. Jak wyjaśnił to bowiem SN w uchwale z 11 stycznia 1996 r.², zarówno sąd, jak i komornik będący organem sądowym, wykonują czynności organu egzekucyjnego. Wynika to zaś jednoznacznie z art. 758 i 759 k.p.c. Stąd też wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, do rozpoznania którego właściwy powinien być komornik, a złożony bezpośrednio do sądu nie powinien zostać odrzucony z tej jedynie przyczyny z powołaniem się na przesłankę

ORGANEM UPRAWNIONYM DO OCENY PRZESŁANEK ZAWIESZENIA POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO (A TAKŻE DO JEGO UMORZENIA CZY WSTRZYMANIA) JEST – W ZALEŻNOŚCI OD RODZAJU DOKONYWANEJ CZYNNOŚCI – KOMORNIK LUB WŁAŚCIWY SĄD PROWADZĄCY EGZEKUCJĘ

niedopuszczalności drogi sądowej. Sprawa o umorzenie (lub zawieszenie) postępowania egzekucyjnego, prowadzonego w drodze egzekucji sądowej nie może być bowiem uznawana za sprawę, w której zachodzi niedopuszczalność drogi sądowej. Zasadą jest przy tym, że organem uprawnionym do oceny przesłanek zawieszenia postępowania egzekucyjnego (a także do jego umorzenia czy wstrzymania) jest – w zależności od rodzaju dokonywanej czynności – komornik lub właściwy sąd prowadzący egzekucję³.

II. Zawieszenie egzekucji przez sąd na wniosek dłużnika – wypadek szczególnie: orzeczenie sądu wydane w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń

Ustawodawca w art. 820² § 1 k.p.c. przewidział z kolei szczególną regulację związaną z fakultatywnym zawieszeniem postępowania egzekucyjnego przez sąd. Tak też, w przypadku egzekucji prowadzonej na podstawie tytułu wykonawczego w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności orzeczenia sądu wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, sąd uprawniony został (fakultatywnie) do za-

wieszenia postępowania egzekucyjnego także wówczas, gdy możliwość taka wynika z przepisów rozporządzenia nr 861/2007. Zawieszenie wymaga przy tym wniosku dłużnika.

Dodatkowo na wniosek złożony przez dłużnika (art. 820² § 2 k.p.c.) sąd może również:

- ograniczyć egzekucję do środków zabezpieczających, przy czym orzekając o ograniczeniu, sąd określa jednocześnie sposób zabezpieczenia, stosując odpowiednio przepisy o sposobach zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu zabezpieczającym, lub
- uzależnić wykonanie tytułu od złożenia przez wierzyciela stosownego zabezpieczenia,

jeżeli taką możliwość przewidują przepisy rozporządzenia nr 861/2007. Na postanowienie sądu przysługuje zaś zażalenie.

Jak wyjaśnia się to w doktrynie⁴, powołany przepis art. 820² k.p.c. odnosi się wprost do postanowień art. 23 rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń⁵, zgodnie z którym jeżeli strona kwestionuje orzeczenie wydane w ramach europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń lub zakwestionowanie go jest nadal dopuszczalne lub gdy strona złożyła wniosek o ponowne zbadanie orzeczenia w rozumieniu art. 18 tego rozporządzenia, właściwy sąd, trybunał lub właściwy organ w państwie członkowskim wykonania może – na wniosek strony – wobec której dochodzi się wykonania:

- ograniczyć postępowanie wykonawcze do środków zabezpieczających;
- uzależnić wykonanie od złożenia zabezpieczenia określonego przez sąd, trybunał lub właściwy organ; lub
- w wyjątkowych przypadkach zawiesić postępowanie wykonawcze.

Wyjaśnić można dodatkowo, iż zgodnie z regulacją zawartą w powołanym wyżej art. 18

rozporządzenia nr 861/2007, pozwany, który nie wdał się w spór przed sądem, ma prawo złożyć wniosek o ponowne zbadanie orzeczenia wydanego w ramach europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń – we właściwym sądzie lub trybunale państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie, jeżeli:

- nie doręczono mu formularza pozwu lub, w przypadku rozprawy, pozwany nie został wezwany na tę rozprawę z wystarczającym wyprzedzeniem i w sposób umożliwiający mu przygotowanie obrony; lub
- nie miał możliwości zakwestionowania roszczenia z powodu działania siły wyższej lub z uwagi na nadzwyczajne okoliczności, bez jakiegokolwiek winy z jego strony, chyba że nie wniósł środka odwoławczego, gdy miał taką możliwość.

Wniosek o ponowne zbadanie orzeczenia wydanego w ramach europejskiego postępo-

wania w sprawie drobnych roszczeń obwarowany jest przy tym określonym terminem. Wynosi on 30 dni i biegnie od dnia, w którym pozwany rzeczywiście zapoznał się z treścią orzeczenia i był w stanie podjąć odpowiednie działania, zaś najpóźniej od dnia, w którym zastosowano pierwszy środek egzekucyjny, w wyniku którego pozwany utracił w całości lub części możliwość dysponowania swoim majątkiem. Termin ten nie podlega przy tym przedłużeniu.

Co istotne z punktu widzenia możliwości prowadzenia postępowania egzekucyjnego, jeżeli sąd odrzuci wniosek o ponowne zbadanie orzeczenia wydanego w postępowaniu, do którego ma zastosowanie rozporządzenie nr 861/2007, orzeczenie to pozostaje w mocy. W przeciwnym wypadku, tj. uznania zasadności złożonego wniosku, orzeczenie wydane w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń będzie nieważne.

III. Zawieszenie egzekucji przez sąd na wniosek dłużnika – wypadek szczególny: skarga na czynność komornika

Szczególnym przypadkiem fakultatywnego zawieszenia postępowania egzekucyjnego przez sąd jest również zawieszenie tego postępowania, jeżeli złożono skargę na czynności komornika lub zażalenie na postanowienie sądu. Co istotne, zawieszenie na wskazanej wyżej podstawie wymaga wniosku, przy czym – jak zwraca się na to uwagę w doktrynie⁶ – obejmuje to zarówno wniosek wierzyciela, dłużnika, jak i osoby trzeciej, jeżeli tylko osoba ta złożyła skargę na czynności komornika lub zażalenie na postanowienie sądu. Sam przy tym fakt złożenia skargi na czynności komornika albo zażalenia na postanowienie sądu nie usprawiedliwia jeszcze wystarczająco uwzględnienia wniosku o zawieszenie postępowania⁷.

Jak podkreśla się to bowiem w orzecznictwie⁸, zawieszenie egzekucji na omawianej podstawie powinno nastąpić jedynie wówczas, gdy istnieje prawdopodobieństwo uwzględnienia skargi, a niezawieszenie postępowania bądź niewstrzymanie wykonania czynności groziłoby nieodwracalnymi skutkami, w tym wyrządzeniem szkody. W sytuacji zatem, gdy dłużnik nie wykaże okoliczności uzasadniających uwzględnienie wniosku, to skutkować to winno brakiem podstaw do zawieszenia postępowania na podstawie tak art. 820 k.p.c., jak i art. 820² k.p.c. oraz art. 820³ k.p.c.

Wydając orzeczenie o zawieszeniu, sąd może jednocześnie ograniczyć jego skutki do całości lub części postępowania egzekucyjnego bądź uzależnić zawieszenie od złożenia przez dłużnika zabezpieczenia (art. 821 § 1 k.p.c.). Ustawodawca przesądził również, iż jeżeli dłużnik zabezpieczy spełnienie swego obowiązku, sąd może uchylić dokonane czynności egzekucyjne, z wyjątkiem zajęcia. Wszystkie powyższe działa-

Fot. Canva NiserIN

nia sądu – jeżeli są uzależnione od złożenia zabezpieczenia – nie mogą być dokonane przed rzeczywistym przekazaniem zabezpieczenia przez stronę.

Wniosek dłużnika o zawieszenie, mimo zaistnienia pozytywnych przesłanek jego uwzględnienia, może spotkać się jednakże z odmową sądu, jeżeli wierzyciel zabezpieczy naprawienie szkody, jaka wskutek dalszego postępowania egzekucyjnego będzie mogła wyniknąć dla dłużnika. Celem niedopuszczenia do zawieszenia postępowania, wierzyciel może przy tym złożyć stosowne zabezpieczenie już na etapie rozpoznawania wniosku złożonego przez dłużnika.

Odmowa zawieszenia postępowania egzekucyjnego wynikać może również z innych przyczyn, w szczególności spóźnionego złożenia wniosku w tej sprawie przez uprawnionego. Przykładowo, jak wyjaśnił to SN w postanowieniu z 22 października 2004 r.⁹, po wydaniu postanowienia o udzieleniu przybicia na rzecz określonych licytantów (art. 987 i 988 k.p.c.) nie może być już uwzględniony wniosek wierzyciela o zawieszenie postępowania egzekucyjnego bez względu na jego przyczynę. Ponieważ zaś zawieszenie postępowania na podstawie art. 821 § 1 k.p.c. stanowi swoistego rodzaju „zabezpieczenie” w ramach postępowania skargowego lub zażaleniowego, to słusznie

w orzecznictwie¹⁰ przyjmuje się dalej, iż jeżeli skargę dłużnika już rozpoznano ze skutkiem jej oddalenia, to wniosek o zawieszenie traci swój sens i nie ma powodów, aby taki wniosek uwzględnić. Co więcej, fakt oddalenia środka zaskarżenia, jakim jest skarga na czynności komornika, świadczy pośrednio o bezzasadności wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Jeżeli bowiem argumenty dłużnika, którymi próbował podważyć zaskarżoną czynność komornika, okazały się nieuzasadnione, to nieuprawnione musi być też żądanie zawieszenia postępowania.

Co do formy zabezpieczenia wnoszonego odpowiednio przez dłużnika lub wierzyciela, rozstrzygające znaczenie mają tu oczywiście przepisy art. 807 i 808 k.p.c. Zabezpieczenie to powinno zostać więc złożone w gotówce do rąk komornika lub wpłacone na rachunek depozytowy Ministra Finansów albo złożone w książeczkach oszczędnościowych lub w papierach wartościowych. Jeżeli złożona w postępowaniu egzekucyjnym kwota pieniężna nie podlega natychmiastowemu wydaniu, powinna być zaś złożona na rachunek depozytowy ministra finansów. Przepis art. 808 k.p.c. określa bowiem sposób postępowania z pieniędzmi, które zostaną złożone w ramach postępowania egzekucyjnego, a niepodlegają natychmiastowemu wydaniu. Jak wyjaśnia się to zaś w orzecznictwie¹¹, złożenie wyegzekwowanych pieniędzy na rachunek depozytowy sądu przez komornika w trybie art. 808 k.p.c. wynika z potrzeb postępowania egzekucyjnego i służy jego celowi. Nie następuje jednocześnie więc w trybie art. 692 k.p.c., który reguluje złożenie do depozytu wypływające z potrzeb i przesłanek prawa materialnego, a którego celem jest zwolnienie dłużnika ze zobowiązania. Również w doktrynie¹² podkreśla się, iż, mając na uwadze, że regulacja zawarta w art. 808 k.p.c. ma charakter regulacji o szczególnym charakterze, nale-

ży uznać, że nie będą miały zastosowania w tym przypadku ogólne przepisy postępowania nieprocesowego dotyczące złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, a więc regulacje zawarte w art. 692–693²² k.p.c.

Niezależnie od powyższego zastrzeżenia oznacza to zarazem, że komornik nie jest dysponentem tych kwot i nie może ich samowolnie pomniejszać o jakiegokolwiek należności, gdyż naraziłby się w ten sposób co najmniej na odpowiedzialność dyscyplinarną¹³.

Zgodnie przy tym z art. 807 k.p.c., rozstrzygnięcie o wydaniu zabezpieczenia sąd powinien poprzedzić wysłuchaniem osób zainteresowanych. Osobami zainteresowanymi będzie przede wszystkim osoba, która złożyła zabezpieczenie, i osoba, na rzecz której to zabezpieczenie złożono, ale również inne – jeżeli tylko biorą udział w postępowaniu egzekucyjnym.

Przypisy końcowe

¹ „Nowa Currenda” 3/2022.

² Sygn. akt III CZP 185/95.

³ *Vide*: postanowienie SO w Bydgoszczy z 21 sierpnia 2015 r., sygn. akt VIII Gz 79/15.

⁴ K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz.*, wyd. 11, Warszawa 2022.

⁵ Dz.Urz.U.E.L Nr 199, s. 1.

⁶ K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *op. cit.*

⁷ *Vide*: postanowienie SO w Gliwicach z 2 sierpnia 2016 r., sygn. akt III Cz 535/16.

⁸ *Vide*: postanowienie SO w Gliwicach z 4 grudnia 2018 r., sygn. akt III Cz 1434/18.

⁹ Sygn. akt II CK 96/04.

¹⁰ *Vide*: postanowienie SO w Krakowie z 2 stycznia 2020 r., sygn. akt II Cz 3325/19.

¹¹ *Vide*: wyrok SA w Warszawie z 21 lutego 2013 r., sygn. akt VI ACa 945/12.

¹² K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *op. cit.*

¹³ *Vide*: wyrok WSA w Gdańsku z 26 listopada 2009 r., sygn. akt I SA/Gd 544/09.

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

Sądowe postępowanie egzekucyjne

Nowe rozwiązania prawne

redakcja naukowa
Radosław Flejszar

OŚRODEK NAUKOWO-SZKOLENIOWY
PRZY KRAJOWEJ RADZIE KADROWEJ

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Zapełniamy wirtualne półki Czytelni

Czytelnia Currendy jest na bieżąco wzbogacana o nowe treści i funkcjonalności. Jeśli wciąż korzystasz z podstawowej wersji aplikacji (która umożliwi Ci przeczytanie tego artykułu), możesz nie zdawać sobie sprawy z tego, co ciekawego wydarzyło się w jej przestrzeni od początku bieżącego roku.

**MAGDALENA
KIRSKA-OKUNIEWSKA**
Redaktorka prowadząca NC

Czasopisma

Tu bez zaskoczenia – nasze czasopisma wychodzą regularnie. Od początku roku dodaliśmy do Czytelni cztery numery „Przeglądu Prawa Egzekucyjnego” oraz tyle samo wydań „Nowej Currendy”. Coraz większym zainteresowaniem cieszy się nasz „Praktyczny biuletyn dla sędziów”. W tegorocznych nowościach znajdziecie trzy (1/2022, 2/2022, 3/2022) czterostronicowe wydania pełne interesujących dla tej grupy zawodowej treści.

Multimedia

Sekcja treści dźwiękowych, czyli czytanie dla zapracowanych, wzbogaciła się o trzy kolejne opracowania z odpowiednio „Nowej Currendy” 2022 nr 1, 2 i 3. Szczególnie godny polecenia jest artykuł prof. dr. hab. Marka Kalinowskiego pt. „Egzekucja z nieruchomości a podatek od towarów i usług. Uwagi praktyczne” dostępny w lutowym „audio-booku” NC. Zdecydowanie więcej słuchania

gwarantuje „Przegląd Prawa Egzekucyjnego”, którego całe numery są systematycznie dodawane w sekcji Multimedia. Od początku roku udźwiękowiliśmy wydania 8/2021 oraz 9/2021.

W tym samym module Czytelni można znaleźć szkolenie z zakresu praktycznych aspektów przeprowadzania elektronicznej licytacji nieruchomości.

Książki

Pierwszy kwartał tego roku przyniósł aż trzy nowe publikacje książkowe – wszystkie w ramach cenionej przez komorników sądowych serii Practica. Mamy więc: „Postępowanie zabezpieczające w sprawach gospodarczych” dr. Grzegorza Kamieńskiego, „Skargę komornika sądowego o wznowienie postępowania na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego” prof. dr. hab. Mariusza Jabłońskiego oraz dr hab. Sylwii

PIERWSZY KWARTAŁ TEGO ROKU PRZYNIOŚŁ AŻ TRZY NOWE PUBLIKACJE KSIĄŻKOWE – WSZYSTKIE W RAMACH CENIONEJ PRZEZ KOMORNIKÓW SĄDOWYCH SERII PRACTICA.

Wyniki wyszukiwania od najnowszych

Od najnowszych

Przeгляд Prawa Egzekucyjnego 4/2022
Rok wydania: 2022
Autor: Wydawnictwo Currenda
Dodaj do listy ulubionych
Zamów wersję papierową

Nowa Currenda 3/2022
Rok wydania: 2022
Dodaj do listy ulubionych

Praktyczny biuletyn dla sędziów 3/2022
Rok wydania: 2022
Dodaj do listy ulubionych

Przeгляд Prawa Egzekucyjnego 3/2022
Rok wydania: 2022
Autor: Wydawnictwo Currenda
Dodaj do listy ulubionych
Zamów wersję papierową

Praktyczny biuletyn dla sędziów 2/2022
Rok wydania: 2022
Dodaj do listy ulubionych

Nowa Currenda 2/2022
Rok wydania: 2022
Dodaj do listy ulubionych

Przeгляд Prawa Egzekucyjnego 2/2022
Rok wydania: 2022
Autor: Wydawnictwo Currenda
Dodaj do listy ulubionych

Praktyczny biuletyn dla sędziów 1/2022
Rok wydania: 2022
Dodaj do listy ulubionych

Nowa Currenda 1/2022
Rok wydania: 2022
Dodaj do listy ulubionych

Przeгляд Prawa Egzekucyjnego 1/2022
Rok wydania: 2022
Autor: Wydawnictwo Currenda
Dodaj do listy ulubionych

Praktyczny biuletyn dla sędziów 12/2021
Rok wydania: 2021
Dodaj do listy ulubionych

Nowa Currenda 12/2021
Rok wydania: 2021
Dodaj do listy ulubionych

Jarosz-Żukowskiej, a także „Elektroniczne licytacje w sądowym postępowaniu egzekucyjnym” prof. dr. hab. Jacka Gołaczyńskiego. Ta ostatnia monografia z miejsca stała się hitem wśród komorników.

”
MODUŁ „PRZEPISY” TO
BAZA OBECNIE 300 AKTÓW
PRAWNYCH. LICZBA TA
SYSTEMATYCZNIE ROŚNIE.

E-learning

Ten moduł umożliwia zdobywanie punktów szkoleniowych, tym bardziej warto więc być na bieżąco z dostępnymi w nim treściami. Aż osiem punktów można zdobyć, biorąc (*post factum*) udział w konferencji naukowej „Opłaty i wydatki w praktyce komornika są-

dowego”. Wykładowcami podczas tego wydarzenia byli m.in. dr hab. Joanna Studzińska prof. ALK, dr hab. Izabella Gil prof. UW, dr hab. Anna Kościółek prof. URz, SSR dr hab. Marcin Uliasz, dr hab. Tadeusz Zembruski prof. UW czy SSA dr Zbigniew Woźniak.

Taką samą liczbę punktów można uzyskać przez e-udział w szkoleniu pt. „Skarga na przewlekłość postępowania egzekucyjnego”, prowadzonym przez SSO Marka Lewandowskiego.

Wspomniane wcześniej szkolenie z prowadzenia e-licytacji z nieruchomości jest dostępne również tu, w sekcji E-learning, ale w tym przypadku – inaczej niż przy module Multimedia – pozwala zdobyć punkty szkoleniowe (cztery).

Przepisy dla komorników

Na bieżąco dodajemy aktualne akty prawne ważne w pracy komornika sądowego. Wśród najnowszych: Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 7 lutego

> Nowa Currenda 3/2022	🕒 18 min
> Nowa Currenda 2/2022	🕒 1 godz. 13 min
> Przegląd Prawa Egzekucyjnego 9/2021	🕒 2 godz. 2 min
> Przegląd Prawa Egzekucyjnego 8/2021	🕒 2 godz. 12 min
> Praktyczne aspekty przeprowadzania licytacji elektronicznej nieruchomości	🕒 1 godz. 28 min
> Nowa Currenda 1/2022	🕒 40 min

Publikacje	Multimedia	E-learning	IOD-learning	Przepisy	Orzecznictwo Sądów	Orzecznictwo dyscyplinarne
> Oplaty i wydatki w praktyce komornika sądowego	0%	🕒 3 godz. 34 min	👤 8 pkt.	📄 Nowość	📄	
> Skarga na przewlekłość postępowania egzekucyjnego	0%	🕒 3 godz. 0 min	👤 8 pkt.	📄 Nowość	📄	
> Przeprowadzanie e-licytacji z nieruchomości	0%	🕒 1 godz. 40 min	👤 4 pkt.	📄 Nowość	📄	

”
DZIĘKI SŁOWOM KLUCZOWYM
MOŻNA SZYBKO PRZEFILTROWAĆ
TĘ OGROMNĄ BAZĘ POD
KĄTEM INTERESUJĄCEGO
NAS ZAGADNIENIA.

2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. 2022 poz. 569) oraz Obwieszczenie Ministra Finansów z 17 stycznia 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie adnotacji w sprawie zbiegu egzekucji oraz dokonywania doręczeń z użyciem środków komunikacji elektronicznej pomiędzy organami egzekucyjnymi oraz po-

między organem egzekucyjnym a komornikiem sądowym (Dz.U. 2022 poz. 247).

Moduł „Przepisy” to baza obecnie 300 aktów prawnych. Liczba ta systematycznie rośnie.

Orzecznictwo sądów

Tu się naprawdę dzieje. Stan na koniec kwietnia 2022 r.: 451 670 orzeczeń sądów powszechnych (rejonowych, okręgowych, apelacyjnych), Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego oraz Krajowej Izby Odwoławczej. Dzięki słowom kluczowym można szybko przefiltrować tę ogromną bazę pod kątem interesującego nas zagadnienia. Co więcej, wyszukiwanie możemy również zawęzić do konkretnej jednostki orzeczniczej, np. do sądu rejonowego, przy którym działa komornik.

Przepisy dla Komorników

Tytuł

Tytuł alternatywny

Data ogłoszenia przepisu (dd-mm-rrrr)

Opis (tytuł)

Przebieg

Przebieg

Taj

- Otwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o komornikach sądowych i agencjach 📄 Da U 2018 poz. 1309 📅 14.06.2018
- Otwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o opróżnionych zespołach sądowych specjalistów 📄 Da U 2018 poz. 708 📅 23.03.2018
- Otwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 października 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o świadczeniu przez prawników ograniczonych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej 📄 Da U 2016 poz. 1858 📅 26.10.2016
- Otwieszczenie Ministra Finansów z dnia 21 czerwca 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu ustalania i dokumentowania wydatków egzekucyjnych 📄 Da U 2016 poz. 975 📅 21.06.2016
- Otwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzorów i sposobu ubiegania o udzielenie formularzy praw procesowych w postępowaniu egzekucyjnym 📄 Da U 2015 poz. 723 📅 29.04.2015
- Ustawa z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw 📄 Da U 2022 poz. 830 📅 08.04.2022

Orzecznictwo Sędów Powozecznych

Tytuł

Opis sprawy

Data ogłoszenia orz. (dd-mm-rrrr)

Organ orzeczący

Stosunek

- VII Pz 101/21 📄 Sęd Okręgowy w Łodzi 📅 04.04.2022

Stosunek: oddalenie od bezprawnego rozpatrzenia skargi pracy
- IX U 664/21 📄 Sęd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie 📅 01.04.2022

Stosunek: ubezpieczenia społeczne - jeżeli chorobowy
- XII Gz 96/22 📄 Sęd Okręgowy w Łodzi 📅 31.03.2022

Sędzi, art. 61 §1 i §2 USTAWY O PRAWACH PRAWNICZYCH z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany art. 61 §1 pkt 1b Ustawy o Sądzie Rejonowym i sądownictwie w Sądzie Rejonowym dla Łodzi - Śródmieście w Łodzi odwołany przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieście w Łodzi w dniu 10 maja 2022 r. W dniu 31 stycznia 2022 r. zapadła na posiedzeniu w sprawie oddalenia skargi pozwanej S. Z. Zaskarżyła on postanowienia Sądu pierwszej instancji w całości i afirmatywnie wygłosiła uwagi na temat sposobu postępowania mającego...

Stosunek: inne sprawy
- VII Ua 79/21 📄 Sęd Okręgowy w Łodzi 📅 31.03.2022

Stosunek: żądanie nakazania podjęcia świadczeń z ubezpieczenia
- IX K 451/20 📄 Sęd Rejonowy w Białymostku 📅 30.03.2022

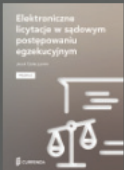
WŁASNOŚCIOWE Formularz UR 1 Skargę art. 194§1(2) jeżeli wniosk o udzielenie wyroku dotyczący tylko niektórych wyroków lub niektórych okoliczności, sąd może ograniczyć udzielenie do części wyroku objętych wnioskiem. Jeżeli wyrok został wydany w trybie art. 343, art. 343a lub art. 357 k.p.k. albo jeżeli wniosk o udzielenie wyroku obejmuje jedynie rozstrzygnięcie o karze (o innych konsekwencjach prawnych czynu, sąd może ograniczyć udzielenie do informacji zawartych w zapisach 3-6 formularza 1. USTAWY O PRAWACH 1. 1. Petyt użycie do udzielenia up. Decyzory Cypr proponuje udzielenie uwzględnienia skargi, jeżeli czynu nie propozycja 1.1.1. K.1.1) został uwzględniony, do w...

Czytaj, jak lubisz

Szanując upodobania czytelnicze naszych użytkowników, dodaliśmy do naszej aplikacji nowy sposób wizualizacji książek i czasopism, a mianowicie pliki PDF. Format ten pozwala na dowolne powiększanie tekstu oraz – w przypadku cytowania – na powoływanie numerów stron.

Cała wiedza w jednym miejscu

Gorąco zachęcamy do korzystania z Czytelni. To najlepsze miejsce dla komorników sądowych poszukujących ciekawych treści, aktualnych publikacji i przepisów oraz najnowszych orzeczeń.

Elektroniczne licytacje w sądowym postępowaniu egzekucyjnym

ELEKTRONICZNE LICYTACJE W SĄDOWYM POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM

WYDAWNICTWO CURRENDA

[ZOBACZ W SKLEPIE](#)

[WERSJA PDF](#)

[i SZCZEGÓŁY](#)

[☰ SPIS TREŚCI](#)

- ▶ Strona redakcyjna
- > ROZDZIAŁ I Elektroniczna licytacja z ruchomości
- > ROZDZIAŁ II Licytacja elektroniczna nieruchomości
- Podsumowanie
- Bibliografia

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currenda!
www.sklep.currenda.pl

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego

Aleksandra Klich

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Wydanie nieruchomości z udziałem innego państwa

Jedenastego kwietnia 2022 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie Jakub Siadul dokonał wprowadzenia wierzyciela w posiadanie nieruchomości położonej przy ul. Sobieskiego 100 w Warszawie.

PRZEMYSŁAW MAŁECKI

Zastępca rzecznika prasowego KRK

Nie ma w tej informacji niczego niezwykłego, jednak czynność wzbudziła wielkie zainteresowanie i ogromne emocje z uwagi na strony postępowania: Skarb Państwa – reprezentowany przez Prezydenta Warszawy oraz Federacja Rosyjska – reprezentowana przez Ambasadora Federacji Rosyjskiej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Należy podkreślić, iż z prawnego i praktycznego punktu widzenia czynności, które przeprowadzał Komornik, nie różnią się od innych w podobnych stanach faktycznych. Uściślając – były dokładnie takie same, jak przy każdym innym wydaniu nieruchomości.

Zgodnie z art. 1046 kodeksu postępowania cywilnego: „Jeżeli dłużnik ma wydać nieruchomość lub statek albo opróżnić pomieszczenie, komornik sądu, w którego okręgu rzeczy te się znajdują, wezwie dłużnika do dobrowolnego wykonania tego obowiązku w wyznaczonym stosownie do okoliczności terminie, po którego bezskutecznym upływie dokona czynności potrzebnych do wprowadzenia wierzyciela w posiadanie”.

Wezwanie, o którym mowa wyżej, zostało skutecznie doręczone Ambasadorowi Fede-

racji Rosyjskiej reprezentującemu dłużnika. Bezskuteczny upływ terminu wyznaczonego przez komornika stanowi przesłankę do dalszych czynności egzekucyjnych. Wobec braku dobrowolnego spełnienia obowiązku, 11 kwietnia 2022 roku Komornik przystąpił do czynności.

Wierzyciel reprezentowany przez Prezydenta Warszawy zatrudnił firmę ochroniarską, ślusarza i inne osoby niezbędne do sprawnego przeprowadzenia czynności.

O wyznaczonej godzinie przed budynkami podlegającymi wydaniu zgromadził się tłum dziennikarzy i mieszkańców miasta. Po rozpoczęciu czynności przez komornika pojawił się również pełnomocnik dłużnika. W imieniu Ambasadora Federacji Rosyjskiej odmówił on wykonania obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Komornik na podstawie art. 814 k.p.c. zarządził przymusowe otwarcie zamków i wraz z pełnomocnikiem wierzyciela wszedł na teren nieruchomości. Pełnomocnik dłużnika oświadczył do protokołu sporządzanego przez komornika, iż nie będzie brał udziału w czynności, gdyż na terenie nieruchomości nie znajdują się żadne ruchomości, które przedstawiałyby wartość handlową lub użytkową dla dłużnika poza jedną – agregatem, który dłużnik odbierze w innym terminie. Po podpisaniu protokołu opuścił miejsce czynności.

Komornik Sądowy przez kilka godzin wykonywał swoje czynności, których przebieg rejestrowany był za pomocą kamery i z których sporządził obszerny protokół. Jeden

z budynków składał się z ponad 100 pomieszczeń. Każde z nich zostało sprawdzone i opisane.

Czynności przebiegły spokojnie, przez cały dzień nie doszło do żadnego incydentu. Komornik zakończył czynności wydaniem nieruchomości wierzycielowi.

Przez cały dzień Komornika prowadzącego postępowanie na terenie nieruchomości wspierali Rzecznik Prasowy Krajowej Rady Komorniczej Marek Grzelak wraz z zastępcą Przemysławem Małeckim, którzy swoje obowiązki wykonywali przed bramą. Redaktorzy z ponad dwudziestu różnych redakcji, z mediów tradycyjnych i internetowych, przez kilka godzin dopytywali przedstawicieli samorządu o przebieg zarówno czynności, jak i całego postępowania, a dzięki dostępności źródła rzetelnej informacji na miejscu czynności udało się wyciszyć emocje i na bieżąco korygować pojawiające się w mediach, również wcześniej, nieścisłości.

Zdjęcia: Michał Lewandowski

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Odpowiedzialność dyscyplinarna komornika sądowego

Mariusz Nawrocki

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Zmiana postanowienia komornika sądowego przez sąd

Niniejszy artykuł poświęcono zagadnieniu dopuszczalności zmiany przez sąd prawomocnego i wykonanego postanowienia komornika sądowego w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego na kanwie wypowiedzi SN.

**DR HAB. PROF. ALK
JOANNA STUDZIŃSKA**

Redaktor Naczelna
Kierownik Zakładu
Postępowania Cywilnego
Akademia Leona Koźmińskiego

Kwestia dopuszczalności ingerencji sądu w drodze nadzoru judykacyjnego była przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego będącej odpowiedzią na pytanie, czy w trybie art. 759 § 2 k.p.c. dopuszczalna jest zmiana przez sąd prawomocnego postanowienia komornika sądowego w przedmiocie orzeczenia o kosztach postępowania egzekucyjnego w celu usunięcia spostrzeżonych uchybień. W uchwale z 19 kwietnia 2007 r.¹, Sąd Najwyższy wskazał, że sąd może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. z urzędu zmienić prawomocne postanowienie komornika, którym wadliwie ustalono wysokość opłaty egzekucyjnej. Sąd Najwyższy zaznaczył, że sprawa

wowana przez sąd na podstawie tego przepisu kontrola legalności działania komornika jest w tym wypadku szczególnie uzasadniona, gdyż wydane przez niego postanowienie o ustaleniu opłaty egzekucyjnej określa wysokość należnego wynagrodzenia za dokonane czynności egzekucyjne. Podkreślił, że chociażby z tej przyczyny nie należy pozostawiać tego rozstrzygnięcia tylko kontroli stron postępowania egzekucyjnego w drodze skargi na czynność komornika, lecz poddać je także nadzorowi judykacyjnemu, sprawowanemu przez sąd z urzędu na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. Nie mogą istnieć sytuacje, w których komornik dokonuje błędnej wykładni przepisów o kosztach na swoją korzyść i ze szkodą dla stron, a następnie broni się przed poddaniem tej kwestii nadzorowi sądu zarzutem prawomocności swojego postanowienia. Podobna wątpliwość została wyrażona w zagadnieniu prawnym III CZP 28/18, w którym zadano pytanie, czy w trybie art. 759 § 2 k.p.c. dopuszczalna jest zmiana przez

sąd prawomocnego i wykonanego już postanowienia komornika sądowego w przedmiocie orzeczenia o kosztach postępowania egzekucyjnego w celu usunięcia spostrzeżonych uchybień polegających na doliczeniu przez komornika do opłaty egzekucyjnej stawki podatku od towarów i usług.

Egzekucja kosztów niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji jest dopuszczalna po wydaniu postanowienia o ich ustaleniu² wraz z ukończeniem postępowania egzekucyjnego.

Z tych względów należy przyjąć, że komornik ma obowiązek wydania postanowienia o ustaleniu kosztów egzekucji. W literaturze podkreśla się, że komornik wydaje postanowienie o ustaleniu kosztów, a nie o „zasądzeniu kosztów”. Komornik ustala, jakie koszty

były niezbędne i kogo obciążają³. Komornik dokonuje ustalenia kosztów w formie postanowienia, które podlega zaskarżeniu w drodze skargi na czynności komornika, jeżeli orzekał o nich komornik (art. 767 k.p.c.), lub zażaleniem, jeżeli orzekał o nich sąd (art. 770 k.p.c.). Ustalając zakres i wysokość kosztów poniesionych przez wierzyciela, należy odpowiednio stosować przepisy o zwrocie kosztów procesu, w szczególności art. 98 § 2 i art. 99 k.p.c.⁴, z wyjątkiem art. 98 § 1¹ i § 1² k.p.c.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z 8 marca 2013 r.⁵, ostateczne rozliczenie kosztów egzekucji następuje w postanowieniu przewidzianym w art. 770 k.p.c., w końcowej fazie egzekucji, kiedy możliwe jest całościowe rozliczenie, w tym ocena nakładu pracy pełnomocnika, którego koszty wchodziły w skład kosztu egzekucji. Dopiero na tym etapie możliwe jest prawidłowe oznaczenie stawki wynagrodzenia, wiadomo bowiem, jaki sposób egzekucji został skutecznie wdrożony i jakich nakładów pracy pełnomocnika wymagało postępowanie. Zatem orzeczenie co do kosztów pełnomocnika jako element kosztów postępowania egzekucyjnego powinno być wydane przez komornika po zakończeniu egzekucji z jednoczesnym wskazaniem, kogo te koszty obciążają⁶.

Komornik w postanowieniu o kosztach powinien wskazać podstawę ich obliczenia przez podanie tytułu ich pobrania oraz przytoczenie odpowiednich przepisów ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Niewystarczające jest podanie przez komornika w postanowieniu jedynie ogólnej wysokości kosztów egzekucji. Takie postanowienie nie pozwala bowiem dokonać oceny prawidłowości czynności komornika przez strony postępowania, a także przez sąd rozpoznający skargę na postanowienie komornika⁷. Podobnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że argumenty, jakimi kierował się komornik, ustalając „koszt egzekucji”, muszą się znaleźć w uzasadnieniu postanowienia

Fot. Canva Zolnterek

”
MIMO WYRAŻNEJ REGULACJI
PODNO SIĘ NATOMIAST
W LITERATURZE, ŻE WADĄ
ART. 20 U.K.K. JEST TO, ŻE
ODNO SIĘ ON WYŁĄCZNIE
DO OPŁAT EGZEKUCYJNYCH,
A NIE DO WSZYSTKICH
OPŁAT KOMORNICZYCH.

komornika, aby co do zasady nie było potrzeby uzupełniania ich wyjaśnieniami komornika w postępowaniu przed sądem⁸.

Problemem kwestionowanym w orzeczeniu będącym podstawą zagadnienia prawnego przy powzięciu wątpliwości przez sąd rozpoznający sprawę było doliczenie do tej opłaty podatku VAT przez komornika i w związku z tym prawidłowość ustalenia opłaty egzekucyjnej. Obecnie problem ten przestał mieć większe znaczenie ze względu na art. 20 ustawy o kosztach komorniczych⁹, zgodnie z którym opłata egzekucyjna ustalona zgodnie z przepisami ustawy nie podlega podwyższeniu o jakiegokolwiek dodatkowe należności. We wcześniejszym orzecznictwie, także TSUE, wskazywano, że podatek od usług świadczonych przez komornika sądowego w ramach postępowania egzekucyjnego jest już zawarty w pobieranych przez niego opłatach¹⁰. Szczególnie istotne znaczenie miała tu uchwała Sądu Najwyższego z 7 lipca 2016 r.¹¹, wskazująca, iż komornik sądowy, określając wysokość kosztów postępowania egzekucyjnego, nie może podwyższyć opłaty egzekucyjnej, ustalonej na podstawie art. 49 ust. 1 i 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 790 z późn. zm.), o stawkę podatku od towarów i usług. Dalszym

wzmocnieniem tego stanowiska była uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 27 lipca 2017 r.¹² podkreślająca, że komornik sądowy nie może podwyższyć opłaty egzekucyjnej, pobieranej na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 1138 ze zm.), o podatek od towarów i usług. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, publicznoprawny charakter obowiązku uiszczenia opłaty o określonym rozmiarze przemawia przeciwko możliwości podwyższenia świadczenia bez wyraźnej podstawy prawnej, co wynika wprost z art. 84 Konstytucji, zgodnie z którym każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. Mimo wyraźnej regulacji podnosi się natomiast w literaturze, że wadą art. 20 u.k.k. jest to, że odnosi się on wyłącznie do opłat egzekucyjnych, a nie do wszystkich opłat komorniczych. Można przypuszczać, że takie zawężenie wynikało z przyjęcia poglądu, według którego od opłat nieegzekucyjnych może być pobierany podatek VAT¹³.

W art. 759 § 2 k.p.c. została uregulowana jedna z form nadzoru sądu rejonowego nad komornikiem sądowym, określanego jako nadzór judykacyjny lub sądowy. Poza tą formą nadzoru wskazuje się także na istnienie nadzoru administracyjnego sprawowanego przez prezesa sądu rejonowego oraz przez Ministra Sprawiedliwości, a także nadzoru samorządowego sprawowanego przez organy samorządu komorniczego¹⁴.

W ramach nadzoru sądu nad komornikiem prowadzonego na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. mogą wystąpić dwa sposoby jego realizacji, tj. wydawanie komornikowi zarządzeń zmierzających do zapewnienia należytego wykonania egzekucji (nadzór prewencyjny) oraz usuwanie spostrzeżonych uchybień (nadzór represyjny)¹⁵. Przy dokonywaniu nadzoru na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. sąd nie może polecić komornikowi dokonania takiej

czynności egzekucyjnej, do której wykonania konieczne jest złożenie oświadczenia woli przez uczestnika postępowania. Chodzi tu w szczególności o sytuacje, w których realizowana jest zasada dyspozycyjności w postępowaniu egzekucyjnym¹⁶. Sąd nie może m.in. nakazać komornikowi wyznaczenia drugiej licytacji ruchomości w świetle art. 875 § 1 k.p.c., czy nie może nakazać komornikowi dokonania opisu i oszacowania nieruchomości, jeżeli nie zażądał tego wierzyciel na podstawie art. 942 k.p.c. P. Grzegorzczak podkreśla, że brzmienie art. 759 § 2 k.p.c. nie uzasadnia wniosku, że nadzór wykonywany w trybie tego przepisu nie może dotyczyć czynności komornika, które nie zostały zaskarżone przez strony postępowania¹⁷. Podstawowym założeniem nadzoru prewencyjnego jest zapewnienie należytego wykonania egzekucji, co może być spełnione wtedy, gdy działalność nadzorcza sądu nie zostanie sprowadzona do podejmowania przez sąd czynności nadzorczych, tylko „w sytuacjach, w których ich brak powodowałby lub mógłby spowodować nienależyty przebieg egzekucji¹⁸. Jako uchybienia podlegające usunięciu na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. w literaturze wskazuje się m.in. skierowanie egzekucji do osób niepodlegających jurysdykcji sądów polskich lub do przedmiotów wyłączonych z egzekucji, wadliwość czynności wykonanych przez komorników, a niezaskarżonych we właściwym czasie, prowadzenie egzekucji w warunkach braku u wierzyciela lub dłużnika zdolności sądowej, procesowej oraz przedstawiciela ustawowego, prowadzenie egzekucji w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika, prowadzenie egzekucji nienależącej do organów sądowych, prowadzenie egzekucji wbrew treści tytułu wykonawczego, prowadzenie egzekucji, nawet gdy jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych, niezawieszenie egzekucji w celu zniesienia współwłasności prowadzonej jednocześnie z egzekucją z nieruchomości¹⁹.

Nadzór sprawowany przez sąd powinien zmierzać do należytego zagwarantowania i ochrony praw zarówno wierzyciela, jak i wszystkich uczestników tego postępowania²⁰.

W literaturze podnosi się jednak, że mimo braku przewidzianych w ustawie wyłączeń o charakterze przedmiotowym, których nie mogą dotyczyć działania nadzorcze sądu, do niektórych czynności komornika art. 759 § 2 k.p.c. nie ma zastosowania i są to czynności o charakterze nieodwracalnym (np. niezgodne z przepisami przymusowe otwarcie pomieszczeń należących do dłużnika). Działania sądu nie mogą również zastępować woli stron postępowania egzekucyjnego i w wypadkach, gdy czynność komornika może być dokonana jedynie na wniosek strony, a wniosku takiego brak, sąd nie może wydać komornikowi w tym zakresie odpowiedniego zarządzenia (np. prowadzenia egzekucji w sposób, którego nie żądał wierzyciel). Zarządzenia sądu nie mogą dotyczyć również czynności komornika, w wyniku których osoba uczestnicząca w czynności nabyła określone prawa, np. uchylenia zbycia ruchomości po jej nabyciu w trybie egzekucyjnym – art. 879 k.p.c.²¹

”
SĄD POWINIEN OCENIAĆ
AD CASUM M.IN. NAKŁAD PRACY
KOMORNIKA ORAZ SYTUACJĘ
MAJĄTKOWĄ WNIOSKODAWCY.

W uchwale z 19 kwietnia 2007 r.²² Sąd Najwyższy uznał, że sąd może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. z urzędu zmienić prawomocne postanowienie komornika, którym wadliwie ustalono wysokość opłaty egzekucyjnej. Spotkało się to z krytyką w doktrynie²³, choć pojawiają się także głosy aprobujące²⁴. Wskazania wymaga, że w uchwale

Fot. Canva Edward Olive

z 26 października 2016 r.²⁵ Sąd Najwyższy stwierdził, iż art. 759 § 2 k.p.c. nie stanowi podstawy do obniżenia przez sąd z urzędu prawidłowo ustalonych opłat egzekucyjnych.

Także zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w postanowieniu Sądu Okręgowego w Gdańsku – III Wydział Cywilny z 12 kwietnia 2013 r.²⁶, sąd może obniżyć wysokość opłaty egzekucyjnej, działając w trybie art. 759 § 2 k.p.c., gdyż zarządzenia wydane przez sąd w tym trybie muszą zmierzać do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwać spostrzeżone uchybienia²⁷.

Jak stwierdził SN w postanowieniu z 8 listopada 2006 r.²⁸, czym innym jest badanie prawidłowości ustalenia opłaty, gdzie potrzeba zapewnienia zgodnego z prawem biegu egzekucji może przemawiać za działaniem z urzędu, czym innym zaś wyjątkowe umniej-

szenie poprawnie ustalonej opłaty, które jest dobrodziejstwem ustanowionym wyłącznie w interesie dłużnika, ponieważ nakład pracy komornika oraz zakres wyegzekwowanego świadczenia brane są pod uwagę już przy ustalaniu wysokości opłaty przez komornika.

Sąd powinien oceniać *ad casum* m.in. nakład pracy komornika oraz sytuację majątkową wnioskodawcy. Wydanie przez sąd zarządzeń w myśl art. 759 § 2 k.p.c. nie jest dopuszczalne po prawomocnym zakończeniu postępowania egzekucyjnego²⁹.

Do podjęcia czynności nadzorczych na podstawie art. 759 k.p.c. powinno dochodzić wtedy, gdy czynności egzekucyjne zostały dokonane przez komornika w sposób wadliwy (tzw. nadzór represyjny) bądź gdy zachodzi obawa, że komornik może takiej nieprawidłowej czynności w toku postępowania egzekucyjnego dokonać. Stosowanie nadzoru na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. nie może dotyczyć czynności prawidłowych³⁰.

Jednakże stosowanie nadzoru na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. nie może dotyczyć czynności prawidłowych oraz że przewidziano obligatoryjność podjęcia działań przez stronę, np. przez złożenie wniosku o obniżenie opłaty stosunkowej, w wypadku gdy strona kwestionuje jej wysokość lub domaga się obniżenia. Dlatego należy uznać, że nie jest możliwe obniżenie opłaty stosunkowej przez sąd w ramach nadzoru sprawowanego na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., co zostało podkreślone także w uchwale Sądu Najwyższego dotyczącej dopuszczalności stosowania tej regulacji w przypadku miarkowania opłaty egzekucyjnej³¹.

Związanie komornika prawomocnymi postanowieniami jest różne od związania prawomocnymi orzeczeniami sądu. Wskazuje się, że czynności kontrolne mogą być podejmowane już kilka dni po zaskarżeniu lub dokonaniu czynności, zaś przyjęcie radykalnego skutku prawomocności powodowałoby brak możliwości przeprowadzenia kontroli judykacyjnej w trybie art. 759 k.p.c.³²

W uzasadnieniu wyroku z 19 października 2005 r. Sąd Najwyższy wskazał, że sąd jest związany zakresem zaskarżenia planu i, rozpoznając zarzuty, nie może go zmienić na niekorzyść skarżącego. Nie może tego uczynić także sąd w ramach nadzoru wykonywanego na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., bowiem określony w tym przepisie nadzór i możliwość wydawania przez sąd komornikowi stosownych zarządzeń nie dotyczy czynności komornika, które się uprawomocniły. Sąd w ramach nadzoru z art. 759 § 2 k.p.c. nie może zatem zmienić tej części planu podziału, która uprawomocniła się z powodu jej niezaskarżenia³³.

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez H. Pietrkowskiego zaaprobowanie poglądu dotyczącego braku możliwości uchylania prawomocnych postanowień komornika zdezaktualizowało się po wejściu w życie 5 lutego 2005 r. ustawy z 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw³⁴. Ustawa ta dodała art. 767³ k.p.c., zgodnie z którym sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również skargę, której braków nie uzupełniono w terminie, chyba że uzna, iż zachodzą podstawy do podjęcia czynności na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., jak również po wejściu w życie 8 września 2016 r. ustawy z 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw³⁵ modyfikującej treść przepisu art. 767³ k.p.c., zgodnie z którym sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również skargę, której braków nie uzupełniono w terminie. Na postanowienie sądu o odrzuceniu skargi służy zażalenie. Przepis art. 759 § 2 k.p.c. stosuje się. W literaturze do czasu uchwalenia tej regulacji przyjmowano, że prawomocne postanowienia ko-

mornika nie podlegają wzruszeniu na podstawie art. 759 § 2 k.p.c.³⁶

Po dodaniu art. 767³ k.p.c. wskazuje się, że pogląd wyrażony odnośnie braku dopuszczalności zmiany prawomocnych postanowień komornika uległ zmianie. Sąd Najwyższy już w uchwale z 19 kwietnia 2007 r.³⁷ zwrócił uwagę na powiązanie zachodzące między art. 759 § 2 k.p.c. i art. 767³ k.p.c. Jak stanowi art. 767³ k.p.c., w razie stwierdzenia, że skarga na czynności komornika została złożona po terminie lub jej braki formalne nie zostały uzupełnione w wyznaczonym terminie, sąd zobligowany jest do zbadania, czy zachodzi podstawa do podjęcia czynności w trybie art. 759 § 2 k.p.c. Wskazuje się, że pozytywna ocena w tym zakresie uniemożliwia odrzucenie skargi, uzasadnia natomiast wydanie na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. postanowienia zawierającego zarządzenia

Fot. Canva zimmtyw

zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji bądź usunięcia dostrzeżonych uchybień, co w przypadku wadliwego postanowienia o ustaleniu wysokości opłaty egzekucyjnej oznacza uchylenie takiego postanowienia³⁸.

Szczególnie istotne znaczenie co do dopuszczalności zmiany prawomocnych postanowień komornika w kwestii ustalenia kosztów egzekucyjnych miało orzeczenie z 19 kwietnia 2007 r.³⁹ Sąd Najwyższy wyraził w nim pogląd, że sąd może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. z urzędu zmieniać prawomocne postanowienie komornika, w którym to postanowieniu wadliwie ustalono wysokość opłaty egzekucyjnej. Orzeczenie Sądu Najwyższego pozwala na dokonanie zmiany wysokości opłaty również w sytuacji, gdy wprawdzie nie jest ona dotknięta błędem merytorycznym, jednak jej wielkość jest w sposób nieuzasadniony wysoka, co powoduje konieczność jej obniżenia. Sąd Najwyższy podkreślił, że sprawowana przez sąd na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. kontrola legalności działania komornika w przypadku ustalania wysokości opłaty egzekucyjnej jest szczególnie uzasadniona i nie może być pozostawiona jedynie kontroli stron postępowania egzekucyjnego, lecz musi podlegać nadzorowi judykacyjnemu.

Wskazuje się, że nadzór sądu nad komornikiem nie może spowodować wzruszenia tych czynności komornika, które się uprawomocniły wobec upływu terminu ich zaskarżenia⁴⁰, chociaż wypowiedane są rozbieżne opinie.

W doktrynie wyrażany jest pogląd, że uchylenie orzeczeń komornika po uprawomocnieniu nie jest celowe ze społecznego punktu widzenia, gdyż spowodowałoby to mniejsze zaufanie do organu i imperatyw o braku konieczności respektowania tych orzeczeń oraz osłabienie aktywności stron w procesie⁴¹. Jak wskazał A. Marciniak, rozszerzenie nadzoru na wszystkie bez wyjątku

czynności komornika doprowadziłoby do zniszczenia systemu środków zaskarżenia (przede wszystkim skargi na czynności komornika) w postępowaniu egzekucyjnym⁴². Dlatego sąd nie może uchylać i zmieniać postanowień komornika po ich uprawomocnieniu się.

ZGODNIE Z ART. 759 § 2 K.P.C.,
SĄD MOŻE Z URZĘDU WYDAWAĆ
KOMORNIKOWI ZARZĄDZENIA
ZMIERZAJĄCE DO ZAPEWNIENIA
NALEŻYTEGO WYKONYWANIA
EGZEKUCJI ORAZ USUWAĆ
SPOSTRZEŻONE UCHYBIENIA.

Skoro nastąpiły już skutki wydanego postanowienia, działanie sądu w trybie art. 759 § 2 k.p.c. byłoby pozorne, gdyż nie można odwrócić skutków związanych z realizacją postanowienia komornika⁴³. Także J. Świeczkowski przyjął, że ze względu na ograniczony zakres nadzoru judykacyjnego z art. 759 § 2 k.p.c., sąd nie ma możliwości uchylenia lub polecenia uchylenia czynności, których uchylić się nie da, np. gdy dokonano otwarcia zamka. Wyraźnie wskazał, że czynność polegająca na przekazaniu środków wierzycielom należy do tych, których uchylić się nie da⁴⁴.

Zgodnie z art. 759 § 2 k.p.c., sąd może z urzędu wydawać komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonywania egzekucji oraz usuwać spostrzeżone uchybienia. Regulacja ta stanowi podstawę do sprawowania przez sądy kontroli z urzędu nad czynnościami komornika, jak również umożliwia sądom zmianę czynności podjętych w sprzeczności z przepisami postępowania egzekucyjnego. Jednak sądy powinny usuwać te czynności komornika, które

są niezgodne z przepisami postępowania egzekucyjnego.

Jak wskazano, zawarte w art. 759 § 2 k.p.c. upoważnienie sądu do wydawania z urzędu komornikowi zarządzeń zmierzających do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwania spostrzeżonych uchybień, nie może dotyczyć wszystkich czynności komornika, gdyż prowadziłoby to do zaburzenia systemu środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym. Podkreśla się także, że działania sądu stosowane z urzędu powinny mieć charakter wyjątkowy, zwłaszcza gdy brak w tym zakresie inicjatywy stron postępowania egzekucyjnego i osób trzecich dotkniętych czynnościami egzekucyjnymi komornika. Podstawowym środkiem kontroli nad czynnościami egzekucyjnymi komornika jest skarga na te czynności, natomiast nadzór w trybie art. 759 § 2 k.p.c. stanowi uzupełnienie kontroli i co do zasady nie może zastępować postępowania skargowego.

”
 PODSTAWOWYM ŚRODKIEM
 KONTROLI NAD CZYNNOŚCIAMI
 EGZEKUCYJNYMI KOMORNIKA
 JEST SKARGA NA TE CZYNNOŚCI,
 NATOMIAST NADZÓR W TRYBIE
 ART. 759 § 2 K.P.C. STANOWI
 UZUPEŁNIENIE KONTROLI I CO DO
 ZASADY NIE MOŻE ZASTĘPOWAĆ
 POSTĘPOWANIA SKARGOWEGO.

Mimo że ostatecznie Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały, wskazał, że uprawnienie się postanowienia komornika sądowego w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego i jego wykonanie nie uniemożliwia zmiany tego postanowie-

nia przez sąd z urzędu na podstawie art. 759 § 1 k.p.c.⁴⁵ Jak podkreślił, w postępowaniu egzekucyjnym koszty postępowania egzekucyjnego ściąga się wraz z egzekwowanym roszczeniem (art. 770 § 1 zd. 2 k.p.c.). Wyegzekwowanie tych kosztów nie może zatem stać na przeszkodzie skorzystania przez sąd z uprawnień określonego w art. 759 § 2 k.p.c., gdyż w praktyce doprowadziłoby to do pozbawienia jego znaczenia w odniesieniu do kosztów postępowania.

Przypisy końcowe

- ¹ III CZP 16/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 58.
- ² Uchwała Sądu Najwyższego z 13 lipca 2011 r., III CZP 37/11, OSNC 2012, nr 3, poz. 32.
- ³ Z. Szczurek [w:] *Egzekucja sądowa w Polsce*, red. Z. Szczurek, Sopot 2000, s. 216.
- ⁴ Uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 29 lutego 1996 r., III CZP 17/96, LEX nr 24101, oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 28 lutego 1995 r., III CZP 20/95, OSNC 1995, nr 5, poz. 83.
- ⁵ III CZP 1/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 136.
- ⁶ K. Kamińska-Krawczyk, *Koszty postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego*, Warszawa 2016, <http://sip.lex.pl>.
- ⁷ S. Cieślak, *Komentarz do art. 770 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. J. Jankowski, Warszawa 2015, <http://sip.legalis.pl>.
- ⁸ Uchwała SN z 9 czerwca 1999 r., III CZP 16/99, OSNC 1999, nr 12, poz. 202.
- ⁹ Ustawa z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, t.j. Dz.U. 2021 poz. 210.
- ¹⁰ Wyrok TSUE z 10 kwietnia 2019 r., C-214/18, www.eur-lex.europa.eu.
- ¹¹ III CZP 34/16, LEX nr 2067024.
- ¹² III CZP 97/16, OSNC 2017, nr 12, poz. 131.
- ¹³ M. Uliasz [w:] R. Fronczek, W. Grajdura, M. Uliasz, *Komentarz do ustawy o kosztach komorniczych* [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego. Komentarz*, Warszawa 2020, LEX/el., art. 20.
- ¹⁴ Szerzej m.in. A. Marciniak, *Nadzór nad komornikiem według ustawy o komornikach sądowych i egzekucji* [w:] *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, red. K. Lubiński, Sopot 2000, s. 156; A. Marciniak, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2013, s. 74 i n.

- ¹⁵ J. Jankowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. K. Piasecki, Warszawa 2006, art. 759, nb12, Legalis; S. Dalka, J. Świeczkowski, *O prewencyjnym nadzorze judykacyjnym sądu nad komornikiem według art. 759 § 2 k.p.c.*, PPE 2004, nr 3–4, S. Cieślak, *Komentarz do art. 759 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730–1217*, red. J. Jankowski, Warszawa 2015, Legalis; H. Pietrzkowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Postępowanie egzekucyjne*, t. V, red. T. Erecińskiego, Warszawa 2016, Lex/el.; G. Wolak, *O dopuszczalności zmiany w trybie art. 759 § 2 KPC prawomocnego postanowienia komornika sądowego*, PPE 2019, nr 3, Legalis.
- ¹⁶ F. Zedler, *Nadzór sądu nad czynnościami komornika na podstawie art. 759 § 2 k.p.c.*, NP 1975, nr 7–8, s. 990.
- ¹⁷ P. Grzegorzczak, *Granice nadzoru judykacyjnego sprawowanego nad komornikiem w trybie art. 759 KPC*, „Palestra” 2007, nr 9–10, s. 285.
- ¹⁸ J. Świeczkowski, *Granice nadzoru judykacyjnego sądu sprawowanego nad komornikiem w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, PPE 2008, nr 4, s. 26.
- ¹⁹ Z. Świeboda, *Czynności nadzorcze sądu w trybie art. 759 § 2 k.p.c.*, „Palestra” 1977, nr 2, s. 36; P. Lewandowska, *Nadzór judykacyjny jako forma kontroli sądu nad komornikiem. Ograniczenia podejmowania przez sąd czynności nadzorczych w trybie art. 759 § 2 KPC*, PPE 2017, nr 9, Legalis.
- ²⁰ Postanowienie SN z 12 marca 1975 r., III CRN 456/74, OSPIKA 1976/1/8.
- ²¹ Szerzej: D. Zawistowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. IV, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2011, s. 142.
- ²² III CZP 16/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 58.
- ²³ G. Julke, *Glosa do uchwały z 19 kwietnia 2007 r.*, PPE 2008, nr 1–2, s. 105; W. Sługiewicz, *Glosa do uchwały z 19 kwietnia 2007 r.*, Rej. 2009, nr 4, s. 130; M. Rzewski, *Dopuszczalność zmiany przez sąd prawomocnego postanowienia komornika wadliwie ustalającego wysokość opłaty – glosa do uchwały z 19 kwietnia 2007 r.*, MoP 2010, nr 6, s. 344 i n., J. Świeczkowski, *Granice...*, s. 24.
- ²⁴ P. Grzegorzczak, *op. cit.*, s. 288; H. Pietrzkowski (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne*, red. T. Ereciński, t. 4, Warszawa 2009, s. 22.
- ²⁵ III CZP 63/16, OSNC 2017, nr 7–8, poz. 77.
- ²⁶ III Cz 308/13, LEX nr 1723739.
- ²⁷ Szerzej: N. Wojciechowska, *Glosa do postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku z 12 kwietnia 2013 r.*, III Cz 308/13, DN Currenda 2016, nr 1, s. 12.
- ²⁸ III CZP 81/06, LEX nr 276394.
- ²⁹ M. Dziewulska, *O niemożności obniżenia opłaty stosunkowej przez sąd w ramach nadzoru sprawowanego na podstawie art. 759 § 2 kodeksu postępowania cywilnego*, PS 2015, nr 11–12, s. 141.
- ³⁰ *Ibidem*, s. 145.
- ³¹ Uchwała Sądu Najwyższego z 26 października 2016r., III CZP 63/16, OSNC 2017, nr 7–8, poz. 77.
- ³² P. Grzegorzczak, *op. cit.*, s. 288.
- ³³ Z uzasadnienia wyroku z 19 października 2005 r., V CK 642/04, LEX nr 187098.
- ³⁴ Dz.U. z 2004 r. Nr 172 poz. 1804.
- ³⁵ Dz.U. z 2015 r. poz. 1311.
- ³⁶ Tak m.in. F. Zedler, *Nadzór...*, s. 994–995; S. Dalka, J. Świeczkowski, *O prewencyjnym nadzorze judykacyjnym sądu nad komornikiem*, PPE 2004, nr 3–4, s. 7; A. Marciniak, *Nadzór judykacyjny nad czynnościami komornika*, PPE 2006, nr 11, s. 18; O. Marcewicz [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730–1217*, red. A. Jakubecki, LEX/el. 2019, art. 759.
- ³⁷ III CZP 16/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 58.
- ³⁸ Tak szerzej H. Pietrzkowski, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2011, s. 764.
- ³⁹ III CZP 16/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 58.
- ⁴⁰ M. Romańska *Komentarz do przepisów art. 758–1088 KPC regulujących postępowanie egzekucyjne [w:] Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, M. Romańska, O. Leśniak, Warszawa 2016, <http://sip.legalis.pl>.
- ⁴¹ Tak: F. Zedler, *Nadzór...*, s. 994 i n.; S. Dalka, J. Świeczkowski, *O prewencyjnym nadzorze judykacyjnym sądu nad komornikiem*, PPE 2004, nr 3–4, s. 7; K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Zieliński, Warszawa 2017, <http://sip.legalis.pl>.
- ⁴² A. Marciniak, *Nadzór judykacyjny nad czynnościami komornika*, PPE 2006, nr 11, s.17–18.
- ⁴³ Tak m.in. G. Julke (*Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2007 r.*, PPE 2008, nr 1–2, s. 105 i n.), M. Rzewuski (*Dopuszczalność zmiany przez sąd prawomocnego postanowienia komornika, wadliwie ustalającego wysokość opłaty egzekucyjnej*, „Monitor Prawniczy” 2010 nr 6, s. 334 i n.) czy J. Świeczkowskiego (*Ograniczenie nadzoru sądu nad czynnościami komornika w trybie art.759 § 2 k.p.c. a odpowiedzialność odszkodowawcza komornika. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 10 lutego 2010 r.*, V CSK 279/09, GSP-Prz.Orz 2012, nr 3, s. 59 i n.
- ⁴⁴ J. Świeczkowski, *Ograniczenie...*, s. 59.
- ⁴⁵ Postanowienie SN z 10 sierpnia 2018 r., III CZP 28/18, LEX nr 2531316.

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

Odpowiedzialność karna komornika sądowego

Sebastian Kowalski

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Odrzucenie zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym

Niniejszy artykuł to glosa
do uchwały Sądu Najwyższego
z 7 grudnia 2021 r., III CZP 87/20.

Fot. Canva djedzura

**DR GRZEGORZ
KAMIŃSKI**

Państwowa Uczelnia Angelusa
Silesiusa w Wałbrzychu

Zagadnienie prawne

Sąd Najwyższy w sprawie ze skargi dłużnika T.U. przy uczestnictwie B.U. i wierzycielki [...] Bank S.A. w W. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie, po rozstrzygnięciu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej 7 grudnia 2021 r., III CZP 87/20, zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie postanowieniem z 18 września 2020 r., sygn. akt I Cz [...]: 1. Czy w postępowaniu egzekucyjnym sąd orzeka o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia w składzie trzech sędziów, czy w składzie jednego sędziego? 2. Czy w przypadku, gdy w postępowaniu egzekucyjnym postanowie-

nie o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia wydaje sąd w składzie jednego sędziego, a został już wylosowany skład trzech sędziów do rozpoznania tego zażalenia, o jego odrzuceniu może orzec wyłącznie sędzia referent, czy którykolwiek z sędziów wylosowanych do tego składu? podjął uchwałę: 1) *Zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w postępowaniu egzekucyjnym odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 767⁴ § 1¹ k.p.c.¹), 2) odmówił podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.*

Opis stanu faktycznego

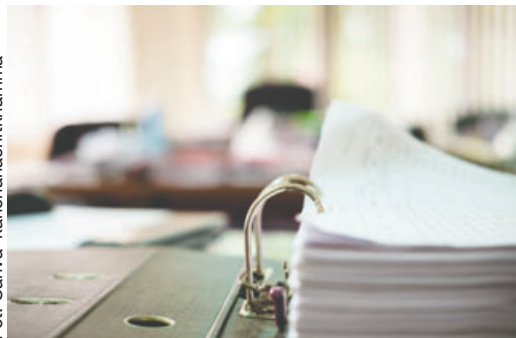
Zagadnienia prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu wyłoniły się w sprawie, w której 7 lutego 2020 r. referendarz w Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie oddalił skargę dłużnika T.U. na czynność komornika polegającą na przystąpieniu do sporządzenia opisu i oszacowania nieruchomości.

Postanowieniem z 23 marca 2020 r. Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, orzekając na skutek skargi dłużnika na orzeczenie referendarza, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Od powyższego postanowienia 30 czerwca 2020 r. – mimo pouczenia o jego niezaskarżalności – zażalenie do Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie wniósł dłużnik. Podczas rozpoznawania zażalenia dłużnika Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, działający jako sąd drugiej instancji, powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w zagadnieniach prawnych przedstawionych Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 k.p.c. W ocenie Sądu Rejonowego pojawiły się istotne wątpliwości w zakresie tego, czy w postępowaniu egzekucyjnym sąd orzeka o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia w składzie trzech sędziów, czy w składzie jednego sędziego. Ponadto Sąd Rejonowy zwrócił się do Sądu Najwyższego o wskazanie, czy w przypadku, gdy w postępowaniu egzekucyjnym postanowienie o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia wydaje sąd w składzie jednego sędziego, a został już wylosowany skład trzech sędziów do rozpoznania tego zażalenia, o jego odrzuceniu może orzec wyłącznie sędzia referent, czy którykolwiek z sędziów wylosowanych do tego składu.

Uzasadnienie prawne SN

W analizowanej uchwale Sąd Najwyższy przyjął, że w stanie prawnym powstałym na skutek nowelizacji z 4 lipca 2019 r.² o odrzuceniu zażalenia poziomego – o którym mowa w art. 767¹ § 1¹ k.p.c. – orzeka sąd w składzie trzech sędziów. Brak bowiem jakichkolwiek podstaw, by *de lege lata* różnicować zasady funkcjonowania zażalenia poziomego w ramach postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego.

Stanowisko to potwierdza w istocie sam ustawodawca. W rządowym projekcie ustawy z 26 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy –

Fot. Canva kanchanachitkhanna

Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (nr UD 156) proponuje się dodanie do art. 394¹ k.p.c. nowego § 1¹. Zgodnie z nim sąd, który wydał zaskarżone postanowienie w składzie jednego sędziego, przed przekazaniem zażalenia do innego składu tego sądu, odrzuca zażalenie spóźnione, nieopłacone lub z innych przyczyn niedopuszczalne, jak również zażalenie, którego braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie. Oznacza to, że dopiero na skutek projektowanej nowelizacji ma dojść do wprowadzenia składu jednoosobowego do odrzucenia zażalenia poziomego i swoistej stadialności postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że celu tego nie udało się zrealizować za pomocą generalnego odesłania do przepisów o apelacji, bo jego realizacja w postępowaniu apelacyjnym nastąpiła przez określenie składu – dla forum – posiedzenia niejawnego – na którym podejmuje się decyzje o odrzuceniu apelacji, a co do zasady w tym postępowaniu rozstrzygnięcia merytoryczne zapadają na rozprawie. W konsekwencji odesłanie to nie jest jednoznaczne dla postępowania zażaleniowego, w którym również decyzje merytoryczne co do zażalenia są podejmowane na posiedzeniu niejawnym. Z tego względu przewagę – jak podkreślił projektodawca – zyskała praktyka, która wzorcem postępowania zażaleniowego czyni art. 395 § 1 k.p.c., przewidujący przekazanie sprawy

z zażaleniem bezpośrednio sądowi i składowi właściwemu do jego rozpoznania. Oznacza to, że decyzje rozstrzygające o formalnym bycie tego środka odwoławczego podejmuje ten sam skład.

Sam projektodawca przyznaje zatem, że praktyka ukształtowana uchwałą wydaną w sprawie III CZP 36/20 ma umocowanie w aktualnym brzmieniu przepisu i zmierza dopiero do zmiany tej regulacji. Z projektowanej zmiany wynika przy tym, że skład jednoosobowy ma być uprawniony do odrzucenia zażalenia, tylko jeśli dostrzeże taką podstawę przed przekazaniem zażalenia sądowi trzech sędziów. Jeżeli dojdzie do przekazania zażalenia sądowi trzech sędziów, do odrzucenia zażalenia właściwy będzie wyłącznie ten skład.

Wobec zajętego stanowiska brakuje podstaw do udzielenia odpowiedzi na drugie pytanie, wskazany w nim problem aktualizuje się bowiem jedynie przy założeniu, że posta-

nowienie o odrzuceniu zażalenia powinien wydać sąd w składzie jednego sędziego, co w aktualnym stanie prawnym nie ma uzasadnienia normatywnego.

Podjęcie uchwały a przepisy związane ze stanem epidemii

Analizowany przez Sąd Najwyższy problem dotyczył tego, w jakim składzie – trzech sędziów czy jednego sędziego – w stanie prawnym obowiązującym od 7 listopada 2019 r., a więc po wejściu w życie Zmk.p.c.2019, sąd orzeka w postępowaniu egzekucyjnym o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia.

Bezsporne jest, że do rozpoznania zażalenia mają zastosowanie przepisy o postępowaniu zażaleniowym w egzekucji w brzmieniu nadanym Zmk.p.c.2019. Nie można jednak nie dostrzec regulacji art. 15zsz¹ pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych

Fot. Canva nirat

rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych³, w brzmieniu ustalonym ustawą z 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw⁴, który określa, iż w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich sąd rozpoznaje sprawy w pierwszej i drugiej instancji w składzie jednego sędziego. Jednocześnie w myśl art. 6 ust. 1 ustawy nowelizującej z 28 maja 2021 r. powyższe uregulowanie ma także zastosowanie do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy. Z kolei przepis art. 6 ust. 2 ustawy nowelizującej z 28 maja 2021 r. stanowi, że w sprawach, w których przed dniem jej

wejścia w życie, a więc z dniem 3 lipca 2021 r., sąd rozpoznawał sprawę w składzie innym niż jednego sędziego (a więc np. w składzie trzyposobowym), w dalszym ciągu są one rozpoznawane przez tego sędziego, któremu sprawa została przydzielona jako referentowi, aż do zakończenia sprawy w danej instancji.

W uzasadnieniu uchwały III CZP 87/20 Sąd Najwyższy przyjął, że w sprawie, w której wystąpiono z pytaniami prawnymi, doszło do zmiany składu orzekającego z trzyposobowego na jednoosobowy, jednakże – w ocenie Sądu – nie uzasadniało to odmowy podjęcia uchwały. W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy podkreślił, że pojawiające się wątpliwości dotyczą art. 767⁴ § 1¹ k.p.c., a nie COVIDU. Po drugie Sąd Najwyższy uznał, że zmiana wprowadzona nowelizacją z 28 maja 2021 r. ma charakter przejściowy i temporalny, a potrzeba wykładni dotyczy przepisu obowiązującego niezależnie od tych rozwiązań, mimo że czasowo znajdują one zastosowanie w sprawie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, w tym w głosowanej uchwale, niepokoi brak wyraźnego głosu krytyki wobec wprowadzonych rozwiązań w zakresie jednoosobowego rozpoznawania spraw w obu instancjach. Powyższe rozwiązanie jest niewłaściwe i wymagałoby jednoznacznego dostrzeżenia tego przez Sąd Najwyższy. Nie sposób nie zauważyć, że odstępianie od składów wieloosobowych, zwłaszcza w postępowaniach drugoinstancyjnych, budziło znaczne kontrowersje jeszcze na etapie opiniowania projektu ustawy⁵, a i aktualnie jest przedmiotem powszechnej krytyki w doktrynie postępowania cywilnego⁶. Jak pisze J. Litowski: „Można oczywiście zrozumieć cel takiego rozwiązania, zwłaszcza w okresach zwiększenia się liczby zakażeń (tzw. fal pandemii), gdy zachodziłoby realne zagrożenie dla zdrowia osób biorących udział w posiedzeniu. Jednak w sytuacji, w której ustawodawca dopuścił odstępianie od posiedzenia zdalnego

Fot. Canva Olya Kobruseva z Pexels

WYDAJE SIĘ ZASADNA
TEZA, ŻE JEDNOOSOBOWE
ROZPOZNAWANIE WSZYSTKICH
SPRAW CYWILNYCH,
W SZCZEGÓLNOŚCI
ODWOŁAWCZYCH, NIE
GWARANTUJE REALIZACJI
PRAWA DO SĄDU.

na rzecz rozprawy tradycyjnej, ograniczenie składu nie wydaje się już celowe. A nawet podczas wzrostu ilości zachorowań nie ma przeszkód, by skład kolegiálny współpracował ze sobą w sposób zdalny (np. zdalne narady nad orzeczeniem drugoinstancyjnym). Nie można nie zgodzić się z podnoszonymi argumentami przemawiającymi na korzyść składów wieloosobowych, występujących zazwyczaj na etapie odwoławczym. Skład kolegiálny daje większą gwarancję dogłębniejszej i bardziej obiektywnej weryfikacji rozstrzygnięcia pierwszoinstancyjnego. Pozwala na uniknięcie arbitralności rozstrzygnięć, jak też daje – przede wszystkim stronom – przeświadczenie co do większej rzetelności, miarodajności, obiektywności rozstrzygnięcia drugoinstancyjnego. W taki również sposób rośnie zaufanie do wymiaru sprawiedliwości. Pozostawienie składów kolegialnych – przynajmniej w sprawach odwoławczych – byłoby ponadto wskazane również z tego względu, że dużą część spraw drugoinstancyjnych rozpoznaje się na posiedzeniu niejawnym (art. 374 k.p.c.). Wykluczenie *en bloc* składów kolegialnych trzeba zatem ocenić jako wadliwe i nieproporcjonalne do ewentualnych uzyskanych w ten sposób korzyści. Mankamentów tej regulacji nie niweluje możliwość rozszerzenia składu. Dotyczy ona bowiem tylko spraw wybranych (szczególnie zawitych

lub precedensowych) i uzależniona pozostaje od decyzji uznaniowej prezesa sądu”⁷.

Wydaje się zasadna teza, że jednoosobowe rozpoznawanie wszystkich spraw cywilnych, w szczególności odwoławczych, nie gwarantuje realizacji prawa do sądu. Jednocześnie w okresie obowiązywania przedmiotowego uregulowania, odrzucenie zażalenia będzie miało miejsce w składzie jednoosobowym.

**Rozpoznanie zażalenia
w postępowaniu egzekucyjnym**

Zgodnie z art. 767^{3a} § 3 k.p.c. sąd rozpoznaje skargę na orzeczenie referendarza sądowego jako sąd drugiej instancji. Po rozpoznaniu skargi sąd utrzymuje w mocy lub zmienia zaskarżone postanowienie, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu.

Artykuł 767⁴ § 1 k.p.c. określa natomiast, że w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie na postanowienie sądu przysługuje jedynie w wypadkach wskazanych w ustawie.

Natomiast art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. stanowi, że takie zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów. W doktrynie wyrażono zapatrywanie, że wypadki, w których przysługuje zażalenie, można podzielić na dwie grupy: postanowienia, które wskazane są w przepisach części trzeciej k.p.c. o postępowaniu egzekucyjnym, oraz postanowienia sądu wymienione w art. 394 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.⁸

Przepisy części trzeciej k.p.c. określają, że zażalenie jest dopuszczalne na postanowienia w przedmiocie:

- 1) odrzucenia skargi na czynności komornika (art. 767³ *in fine* k.p.c.);
- 2) rozstrzygnięcia skargi na postanowienie komornika o ukaraniu grzywną (art. 768 k.p.c.);
- 3) rozstrzygnięcia skargi na postanowienie komornika w przedmiocie kosztów egzekucyjnych (art. 770 § 5 k.p.c.);

- 4) nadania klauzuli wykonalności (art. 795 § 1 k.p.c.);
- 5) odmowy wydania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (art. 795³ § 2 k.p.c.);
- 6) stwierdzenia wykonalności europejskiego nakazu zapłaty (art. 795⁷ k.p.c.);
- 7) stwierdzenia wykonalności orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń (art. 795⁹ k.p.c.);
- 8) wydania zaświadczenia przewidzianego w rozporządzeniu nr 1215/2012 (art. 795¹¹ k.p.c.);
- 9) odmowy wydania wyciągu przewidzianego w rozporządzeniu nr 4/2009 (art. 795¹³ k.p.c.);
- 10) odmowy wydania zaświadczenia przewidzianego w rozporządzeniu nr 606/2013 (art. 795¹⁵ k.p.c.), uchylenia takiego zaświadczenia (art. 795¹⁶ k.p.c.); wydania zaświadczenia o zawieszeniu, ograniczeniu lub uchyleniu środka ochrony (art. 795¹⁷ k.p.c.);
- 11) wydania zabezpieczenia (art. 807 k.p.c.);
- 12) ograniczenia egzekucji do środków zabezpieczenia oraz uzależnienia wykonania od złożenia przez wierzyciela stosownego zabezpieczenia w przypadku egzekucji prowadzonej na podstawie tytułu wykonawczego w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności orzeczenia sądu wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń (art. 820² § 2 k.p.c.);
- 13) określenia kwoty, jaką dłużnik może pobierać w okresie zawieszenia postępowania w celu zaspokajania bieżących potrzeb (art. 821¹ k.p.c.);
- 14) zawieszenia lub umorzenia postępowania (art. 828 k.p.c.);
- 15) ograniczenia egzekucji (art. 839 § 2 k.p.c.);
- 16) wydania pieniędzy wierzycielowi z depozytu sądowego (art. 852 § 3 k.p.c.);

- 17) skargi na ustalenie przez komornika zwrotu wydatków i wynagrodzenia dozorczy rzeczy w toku egzekucji z ruchomości (art. 859 k.p.c.);
- 18) rozstrzygnięcia skargi na przybicie ruchomości (art. 870 § 2 k.p.c.);
- 19) ściągnięcia od nabywcy należności określonej w art. 872 k.p.c. (art. 873 k.p.c.);
- 20) ustanowienia kuratora lub zarządcy (art. 908 § 1 k.p.c.);
- 21) wyjawienia majątku (art. 915 § 3 k.p.c.);
- 22) skazania na grzywnę lub orzeczenie aresztu w postępowaniu o wyjawienie majątku (art. 916 § 2 k.p.c.);
- 23) rozstrzygnięcia skargi na postanowienie komornika w przedmiocie wydzielenia części nieruchomości podczas opisu i oszacowania nieruchomości (art. 946 § 2 k.p.c.);
- 24) zatwierdzenia sprawozdania zarządcy (art. 937 § 2 k.p.c.);
- 25) rozstrzygnięcia zarzutów związanych z opisem i oszacowaniem nieruchomości (art. 950 k.p.c.);
- 26) następstw niewykonania przez nabywcę w terminie warunków licytacji (art. 969 § 1 k.p.c.);
- 27) przybicia w egzekucji z nieruchomości (art. 997 k.p.c.);
- 28) przysądzenia własności nieruchomości (art. 998 § 2, art. 1013⁵ § 2 k.p.c.);
- 29) planu podziału (art. 1028 § 3 k.p.c.);
- 30) uzupełnienia przez nabywcę ceny nabycia (art. 1037 § 1 k.p.c.);
- 31) wezwania dłużnika do wykonania czynności, umocowania wierzyciela do wykonania czynności na koszt dłużnika i przyznania wierzycielowi potrzebnej do tego wykonania sumy (art. 1049 § 1 k.p.c.);
- 32) wezwania dłużnika do wykonania czynności, zagrożenia grzywną i jej zamiany na areszt, co do zabezpieczenia szkody wierzyciela oraz na postanowienia, o których mowa w art. 1050¹ § 1–3 oraz art. 1051¹ § 1 i 2 (art. 1055 k.p.c.);
- 33) wyłączenia spod zajęcia rzeczy niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej (art. 1061 § 2 k.p.c.);
- 34) wniosku o wszczęcie egzekucji przez zarząd przymusowy (art. 1064³ § 3 k.p.c.);
- 35) określenia warunków sprzedaży nieruchomości, ruchomości lub praw wchodzących w skład zarządzanego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego w części przekraczającej zakres zwykłego zarządu, oddania ich w najem lub dzierżawę, rozwiązania umowy najmu lub dzierżawy, obciążenia zarządzanego majątku hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym oraz przewłaszczeniem (art. 1064¹¹ § 2 k.p.c.);
- 36) żądania wszczęcia egzekucji ze składników mienia wchodzącego w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego objętego zarządem przymusowym (art. 1064¹² § 2 k.p.c.);
- 37) wszczęcia egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 1064¹⁶ k.p.c.)⁹.

Do drugiej grupy postanowień zaskarżalnych zażaleniem zaliczyć należy orzeczenia sądu wymienione w art. 394 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a więc zażalenia na postanowienia kończące postępowanie egzekucyjne oraz na postanowienia wskazane w pkt 1–12 tego przepisu, jeżeli mogą być wydane w tym postępowaniu (zarządzenie

NOWELIZACJĄ ZMK.P.C.2019
USTAWODAWCA ROZSZERZYŁ
KATALOG PRZYPADKÓW,
W KTÓRYCH ZAŻALENIE NA
ORZECZENIA SĄDU JEST
ROZPOZNAWANE W RAMACH
ŚRODKÓW ODWOŁAWCZYCH
JAKO ZAŻALENIE DO INNEGO
SKŁADU TEGO SAMEGO SĄDU.

o zwrocie wniosku o wszczęcie egzekucji, postanowienie o przekazaniu sprawy właściwemu organowi egzekucyjnemu, postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych lub cofnięcie takiego zwolnienia oraz odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie, postanowienie o skazaniu świadka, biegłego, strony, jej pełnomocnika oraz osoby trzeciej na grzywnę, zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka oraz odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia, odmowa uzasadnienia orzeczenia oraz jego doręczenia, sprostowanie lub wykładnia orzeczenia albo ich odmowa, oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego, odrzucenie zażalenia)¹⁰.

Nowelizacją Zmk.p.c.2019 ustawodawca rozszerzył katalog przypadków, w których zażalenie na orzeczenia sądu jest rozpoznawane w ramach środków odwoławczych jako zażalenie do innego składu tego samego sądu. Zażalenie poziome w postępowaniu cywilnym wydaje się być jedną z kontrowersyjnych instytucji związanych z reformą postępowania cywilnego z 2019 r. Jednocześnie niejednoznaczność przepisów powoduje, że nadal pojawia się szereg wątpliwości dotyczących jego stosowania w praktyce¹¹.

Po zmianach, jakie nastąpiły wraz ze Zmk.p.c.2019, dominuje pogląd, że w przypadkach, w których dopuszczalność zażalenia jest regulowana na mocy art. 767⁴ k.p.c., właściwy do rozpoznania zażalenia jest inny skład sądu, na którego postanowienie zażalenie wniesiono. W orzecznictwie przyjmuje się, że przemawia za tym m.in. ocena, że przepisy regulujące postępowanie zażaleniomowe, zawarte w części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego, mają charakter regulacji szczególnej w odniesieniu do ogólnych przepisów poświęconych postępowaniu zażaleniomowemu zamieszczonych w części pierwszej kodeksu postępowania cywilnego¹².

Fot. Canva BernardaSy

O ile zatem w części trzeciej kodeksu nie zamieszczono regulacji odrębnej dotyczącej określenia właściwości sądu w postępowaniu zażaleniomowym, sądem właściwym do rozpoznania zażalenia jest inny skład sądu, na którego postanowienie zażalenie wniesiono¹³. Oznacza to, że w postępowaniu egzekucyjnym jako zasada zostało wprowadzone zażalenie poziome¹⁴.

Problem dotyczący składu sądu, w którym powinno nastąpić odrzucenie zażalenia był już przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20¹⁵, zapadłej na gruncie postępowania zabezpieczającego i dotyczącej identycznie do art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. brzmiącego przepisu art. 741 § 2 k.p.c. W przywołanej uchwale Sąd uznał, iż zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 741 § 2 k.p.c.).

Na gruncie wykładni art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. największy problem budzi ocena pojęcia „rozpoznaje sprawę”. Czasownik „rozpoznawać” posiada w języku ogólnym wiele znaczeń; nie jest on również, mimo swego rozpowszechnienia, jednolicie stosowany i tłumaczony w języku prawnym i prawniczym. Analiza orzecznictwa Sądu Najwyższego prowadzi do wniosku, że słowo to nie ma w przepisach prawa procesowego i ustrojowego w pełni utrwalonej treści, co wyłącza możliwość prostego odnoszenia jego znaczenia przyjętego na tle określonej regulacji do innych przepisów kodeksu. Prawidłowe odczytanie jego sensu powinno zawsze być poprzedzone analizą kontekstu językowego, w jakim zostało użyte, i odwołaniem się do adekwatnych argumentów celowościowych¹⁶. W wyroku Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, przeciwstawiając „rozpoznanie” (sprawy) i „rozpoznanie istoty sprawy”, stwierdzono, że słowo „rozpoznanie”, występujące w licznych przepisach kodeksu postępowania cywilnego (np. art. 2 § 1 i 3, art. 16, art. 18, art. 44, art. 108 § 2, art. 124 § 1, art. 148 § 1 i 2, art. 153 § 1), to rozważenie i ocena poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń, a w konsekwencji – załatwienie sprawy w sposób merytoryczny lub formalny, w zależności od okoliczności i procesowych uwarunkowań konkretnej sprawy¹⁷. W przytoczonym judykacie Sąd Najwyższy opowiedział się więc za szerszym sposobem rozumienia słowa „rozpoznanie”.

Z kolei węższy sposób rozumienia słowa „rozpoznanie” został przyjęty w uchwale Sądu Najwyższego z 17 lipca 2014 r., III CZP 55/14¹⁸. Sąd Najwyższy podkreślił, że bardziej przekonujące staje się również twierdzenie, iż użyte w wymienionych przepisach pojęcie rozpoznania odpowiada konstytucyjnemu pojęciu rozpatrzenia sprawy, a więc rozstrzygnięciu merytorycznemu, oznaczającemu poddanie pod osąd twierdzeń i dowodów przedstawionych przez strony i – po dokonaniu wyboru prawa oraz jego wykładni – stanowcze orzeczenie o istocie sprawy (sporu)¹⁹.

Założenie, że „rozpoznanie zażalenia” ogranicza się do merytorycznego aspektu sprawy podważa zatem sens wprowadzenia wyraźnego nakazu orzekania w tej kwestii w składzie trzech sędziów²⁰. Orzekanie w postępowaniu odwoławczym – zarówno apelacyjnym, jak i zażaleniowym – w składzie jednego sędziego stanowi odstępstwo od właściwej polskiemu postępowaniu cywilnemu zasady kolegialności orzekania o środkach odwoławczych, a wartość tej reguły w postępowaniu odwoławczym, zmierzającym do kontroli wydanego – zazwyczaj w składzie jednoosobowym – orzeczenia nie była nigdy kwestionowana w piśmiennictwie. Przeciwnie, począwszy od okresu międzywojennego dostrzegano jej liczne i przekonujące walory – kształtowanie się decyzji w drodze

dyskursu i ścierania stanowisk, umocnienie bezstronności, niezależności i niezawisłości orzekania oraz zwiększenie legitymacji rozstrzygnięcia sądu w odbiorze społecznym²¹. Słusznie więc podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, że odrzucenie środka zaskarżenia z powodu jego niedopuszczalności zamyka dostęp do kontroli zaskarżonego orzeczenia i rozpatrzenia sprawy przez sąd wyższego rzędu lub inny skład sądu wydającego orzeczenie²². „Ma to szczególne znaczenie z perspektywy tych środków zaskarżenia, które służą realizacji prawa do zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji RP), co odnosi się również do zażalenia. W przypadkach tych odrzucenie środka zaskarżenia może zamykać drogę do skorzystania z uprawnienia chronionego na poziomie konstytucyjnym

[...] Przyczyny odrzucenia zażalenia (art. 373 w związku z art. 397 § 3 k.p.c.) nie ograniczają się do zagadnień o *stricte* formalnym charakterze, mogących uchodzić za relatywnie nieskomplikowane i niestwarzające jurydycznych trudności, takich jak prawidłowość jego opłacenia, dochowanie wymagań formalnych czy terminowość. To, czy zażalenie jest dopuszczalne w świetle przepisów ustawy, ocena legitymacji do jego wniesienia lub przesłanki *gravaminis* po stronie skarżącego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108) może niejednokrotnie implikować wątpliwości o istotnej wadze teoretycznej i praktycznej, których weryfikacja przez kolegialny skład sądu jest pożądana z punktu widzenia właściwej ochrony praw stron i uczestników postępowania. O tym, czy zażalenie podlega odrzuceniu, nie da się także orzec *a priori* w chwili jego złożenia”²³.

Z drugiej zaś strony rodzi się pytanie, czy skoro unormowania dotyczące zażalenia nie zawierają regulacji w zakresie składu orzekającego w przedmiocie odrzucenia tego środka odwoławczego, a jedynie określają skład sądu rozpoznającego zażalenie, co nie obejmuje rozstrzygnięć o charakterze formalnym, to nie należy sięgnąć do stosowanych odpowiednio przepisów o apelacji i przyjąć, iż wydanie orzeczenia o odrzuceniu zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym powinno nastąpić w składzie jednoosobowym. Jako argument za takim poglądem można też wskazać, że wymaganie spójności systemu prawnego skutkuje tym, że do czynności sądowych o jednakowym charakterze i stopniu trudności należy ustanawiać taki sam skład. „W ten sposób można dojść do wniosku, że skoro o odrzuceniu apelacji na posiedzeniu niejawnym orzeka sąd w składzie jednego sędziego, to również postanowienie o odrzuceniu zażalenia, które co do zasady następuje na posiedzeniu niejawnym, powinien

Fot. Canva shironosov

wydać sąd w takim samym składzie. Za takim rozwiązaniem przemawia argumentacja celowościowa – szybsze i sprawne podejmowanie decyzji oraz niwelowanie problemów organizacyjnych”²⁴.

Odrzucając drugi z poglądów jako błędny, Sąd Najwyższy podkreślił, że odesłanie do treści art. 367 § 3 k.p.c. za pośrednictwem art. 397 § 3 k.p.c. nie przekonuje, gdyż przepis ten w zdaniu drugim odsyła do orzekania na posiedzeniu niejawnym, co w przypadku apelacji ma istotne znaczenie, gdyż co do zasady jest ona rozpoznawana na rozprawie (art. 375 k.p.c.)²⁵. W przypadku zażalenia sąd natomiast z reguły orzeka na posiedzeniu niejawnym, a norma art. 397 § 1 k.p.c. zawiera jednoznaczny nakaz orzekania w składzie trzech sędziów, bez względu na rodzaj posiedzenia sądowego i treść zapadłego rozstrzygnięcia, a więc skoro wyczerpuje ona zagadnienie składu sądu w postępowaniu zażaleniowym, to brak jest podstaw do sięgania w tym zakresie do przepisów o postępowaniu apelacyjnym²⁶. „Przeciwnie stanowi-

sko doprowadziłoby do komplikacji, na które wskazuje sąd pytający, związanych z orzekaniem przez sąd w składzie jednoosobowym lub trzyosobowym, w zależności od tego, w jakiej fazie postępowania zażaleniowego dostrzeżono by niedopuszczalność zażalenia. Trafnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały III CZP 22/20 stwierdził, że postępowanie zażaleniowe nie ma stadialnego charakteru. Kwestia składu powinna być zatem określona przed podjęciem rozstrzygnięcia. Nie może być tak, by dopiero treść rozstrzygnięcia wtórnie kształtowała skład sądu”²⁷.

Podsumowanie

W pełni zaakceptować należy pogląd wyrażony w analizowanej uchwale. Jednocześnie nie sposób nie dostrzec, że przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowni Najwyższemu zagadnienie prawne jest jednym z wielu związanych z wykładnią uregulowań wprowadzonych Zmk.p.c.2019²⁸. W pełni zgodzić się należy, że poglądem, iż rolę

prawodawcy w dziedzinie prawa procesowego jest tworzenie norm prawnych umożliwiających sprawne rozwiązywanie konfliktów powierzonych sądom, w sposób zapewniający realizację standardów prawa do rzetelnego procesu, w tym prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Znaczna liczba wątpliwości interpretacyjnych, często o poważnym charakterze, dotyczących obszarów, w których błędna interpretacja prawa może pociągać za sobą daleko idące konsekwencje, włącznie z wydaniem orzeczenia w warunkach nieważności postępowania, nie świadczy z reguły o pożądanej wysokiej jakości aktu prawnego, utrudnia jego właściwe stosowanie, a także realizację jego zadań²⁹. Sytuacja taka powinna stanowić asumpt do refleksji nad sposobem i jakością stanowienia prawa, zwłaszcza, jeżeli jego zasadniczym celem ma być przyspieszenie i usprawnienie postępowań sądowych w sprawach cywilnych³⁰.

Przypisy końcowe

- 1 Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.; dalej jako „k.p.c.”.
- 2 Ustawa z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2019 r. poz. 1469 z późn. zm.
- 3 Dz.U. z 2020 r. poz. 1842 ze zm. – dalej jako „COVIDU”.
- 4 Dz.U. z 2021 r. poz. 1090 – dalej jako „ustawa nowelizująca z 28 maja 2021 r.”.
- 5 Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych z 2 lutego 2021 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w zakresie zmian w ustawie o zwalczaniu COVID, s. 8; <http://obsil.kirp.pl/opinie-i-stanowiska/opinia-obsil-krp-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-kodeks-postepowania-cywilnego-zakresie-zmian-ustawie-o-zwalczaniu-covid-art-9-art-12-projektu/> [dostęp: 30 marca 2022 r.].
- 6 Zamiast wielu: J. Litowski, *Zakres zmian art. 15zszs[1] ustawy z 2.3.2020 r. – uwagi na tle stanu prawnego*

- obowiązującego od 3.7.2021 r.*, „Monitor Prawniczy” 2022, nr 2, s. 80.
- 7 J. Litowski, *op. cit.*
  - 8 A. Cudak [w:] A. Marciniak, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV*, Warszawa 2020, art. 767⁴, Nb 2.
  - 9 *Ibidem.*
  - 10 *Ibidem.*
  - 11 P. Rojek-Socha, *Sądy walczą z zażaleniami poziomymi – klody w przepisach*, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/zazalenia-pozio-me-w-sadach-to-duze-wyzwanie,501537.html> [dostęp: 30 marca 2022 r.].
  - 12 Uchwała Sądu Najwyższego z 16 lipca 2021 r., III CZP 32/20, Legalis.
  - 13 *Ibidem.*
  - 14 Uchwała Sądu Najwyższego z 26 lutego 2021 r., III CZP 22/20, OSNC 2021, nr 9, poz. 58.
  - 15 Uchwała Sądu Najwyższego z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, Legalis.
  - 16 *Ibidem.*
  - 17 Wyrok Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22.
  - 18 Uchwała Sądu Najwyższego z 17 lipca 2014 r., III CZP 55/14, Legalis.
  - 19 *Ibidem.*
  - 20 Uchwała Sądu Najwyższego z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, Legalis.
  - 21 *Ibidem.*
  - 22 *Ibidem.*
  - 23 *Ibidem.*
  - 24 K. Żaczekiewicz-Zborska, *SN: Trzech sędziów rozpoznaje i odrzuca zażalenie*, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/trzech-sedziow-rozpoznaje-i-odrzucza-zazalenie,512215.html> [dostęp: 30 marca 2022 r.].
  - 25 Uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2021 r., III CZP 87/20, Legalis.
  - 26 *Ibidem.*
  - 27 *Ibidem.*
  - 28 Por. np. uchwały Sądu Najwyższego z 18 lutego 2021 r., III CZP 14/20, Biul. SN 2021, nr 3, s. 4; z 25 lutego 2021 r., III CZP 17/20, Biul. SN 2021, nr 3, s. 6; z 26 lutego 2021 r., III CZP 19/20, Biul. SN Izba Cywilna 2021, nr 3, s. 7; z 26 lutego 2021 r., III CZP 22/20, Biul. SN 2021, nr 3, s. 9; z 14 maja 2021 r., III CZP 1/21, Biul. SN Izba Cywilna 2021, nr 6, s. 5; z 26 maja 2021 r., III CZP 94/20, Biul. SN Izba Cywilna 2021, nr 6, s. 5; z 28 maja 2021 r., III CZP 26/20, Biul. SN Izba Cywilna 2021, nr 6, s. 6.
  - 29 Uchwała Sądu Najwyższego z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, Legalis.
  - 30 *Ibidem.*

Już w sklepie Currenda!
www.sklep.currenda.pl

Stosunek zatrudnienia komornika sądowego

Zagadnienia konstrukcyjne
i wybrane uprawnienia
quasi-pracownicze

Mikołaj Ryłski

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Upadek zabezpieczenia w postępowaniu cywilnym

Mateusz Wiktor Golak

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Przegląd orzecznictwa

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO
DLA ŁODZI-WIDZEWA W ŁODZI
Z 31 STYCZNIA 2022 ROKU

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO
GDAŃSK-POŁUDNIE W GDAŃSKU
Z 9 KWIETNIA 2020 ROKU

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO W TORUNIU
Z 28 PAŹDZIERNIKA 2021 ROKU

WYROK SĄDU REJONOWEGO W BYDGOSZCZY
Z 8 MARCA 2022 ROKU

Fot. Canva Zolnerek

MATEUSZ SZTANDUR

Absolwent studiów
doktoranckich UG

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO DLA ŁODZI-WIDZEWA W ŁODZI Z 31 STYCZNIA 2022 ROKU

Hasła

Koszty zastępstwa egzekucyjnego
Art. 146 pkt 1 Prawa upadłościowego

Sentencja

Referendarz sądowy po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej przeciwko dłużnikowi reprezentowanemu przez syndyka o świadczenie pieniężne –

w przedmiocie skargi wierzyciela na czynność komornika sądowego w zakresie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego – postanowił zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że w punkcie 1 przyznał wierzycielowi koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 1350 zł i stwierdził, że koszty te zostały wyegzekwowane do kwoty 900 zł. Referendarz orzekł również o obowiązku zwrotu na rzecz wierzyciela pozostałej kwoty w wysokości 450 zł.

Stan faktyczny

Zaskarżonym postanowieniem komornik w punkcie 1 przyznał wierzycielowi koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 900 zł, w punkcie 2 ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji, a w punkcie 4 postępowanie umorzył z urzędu na podstawie

art. 146 ust. 1 Prawa upadłościowego¹. Wierzyciel w zakresie punktu 1 wniósł skargę, żądając uzupełnienia postanowienia poprzez przyznanie kosztów zastępstwa prawnego w egzekucji w wysokości 1350 zł oraz wskazanie, kogo i na czyją rzecz koszty te obciążają w zakresie, w jakim zostały ściągnięte wraz z egzekwowanym roszczeniem. Skargę komornik uznał co do wysokości przyznanych kosztów, tj. wskazał, że winny one wynosić 1350 zł, jednak w pozostałym zakresie wniósł o oddalenie skargi.

Rozstrzygnięcie

Referendarz rozpoznający skargę uznał ją za zasadną. Z akt sprawy wynika, że koszty zastępstwa prawnego do kwoty 900 zł zostały wyegzekwowane przez komornika. Prawdą jest, że postanowienie stwierdzające umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 146 ust. 1 prawa upadłościowego ma jedynie charakter deklaratoryjny. Do umorzenia postępowania doszło z mocy samego prawa. Niezależnie od tego, komornik powinien ustalić koszty postępowania. O ile nie jest dopuszczalne ustalenie opłaty od świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, to w ocenie referendarza sądowego nie ma przeszkód do przyznania kosztów zastępstwa prawnego w egzekucji orzeczenia o obowiązku zwrotu tych kosztów dłużnikowi –

przez wierzyciela, w sytuacji, gdy koszty te były należne i nie zostały ściągnięte w całości. W przedmiotowej sprawie przesłanki te zostały spełnione, tzn. pełnomocnik wierzyciela reprezentował go w postępowaniu i złożył wniosek o przyznanie z tego tytułu kosztów. Również kwota 1350 zł została wyegzekwowana jedynie w zakresie 900 zł. Kwestia, czy wierzyciel faktycznie koszty te uzyskał, tj. czy zgłosił daną wierzytelność do syndyka, pozostaje poza prowadzonym postępowaniem².

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO GDAŃSK-POŁUDNIE W GDAŃSKU Z 9 KWIEŃNIA 2020 ROKU

Hasła

Niecelowość z art. 30 u.k.k.
Złożenie skargi po terminie
Czynności na podstawie art. 759 § 2 k.p.c.

Sentencja

Sąd po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej na skutek skargi wierzyciela na postanowienie komornika sądowego z grudnia 2019 r. postanowił uchylić w całości skarżone postanowienie, a także zobowiązać komornika w trybie art. 759 § 2 k.p.c.³ do przekazania sądowi skargi dłużnika z września 2019 r. z uzasadnieniem zaskarżonej czynności oraz uzupełnionymi aktami sprawy – niezwłocznie po uprawomocnieniu się punktu pierwszego niniejszego postanowienia.

Stan faktyczny

Wierzyciel reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika złożył skargę na postanowienie komornika w przedmiocie wydanego postanowienia – w zakresie ustalonej opłaty na podstawie art. 30 u.k.k.⁴ Skarżący

wniósł o zmianę postanowienia, a także o zasądzenie kosztów postępowania skargowego według norm przepisanych.

Pismem z lipca 2019 r. sąd zawiadomił komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne o utracie mocy nakazu zapłaty. Z treści załączonego do pisma postanowienia wynikało, że nakaz stanowiący podstawę prowadzonej egzekucji został doręczony na adres pozwanego, jednak korespondencja została podjęta przez jego matkę. Początkowo sprzeciw odrzucono jako spóźniony, jednak postanowieniem z lipca 2019 r. sąd przekazał sprawę do właściwego sądu rejonowego i wskazał w uzasadnieniu, że pozwany przedłożył dokumenty, z których wynikało, iż pod tym adresem pozwany nie zamieszkiwał.

Postanowieniem z sierpnia 2019 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 824 § 1 pkt 5 k.p.c.⁵, orzekając o jego kosztach, którymi w zdecydowanej części obciążono dłużnika. Już po stwierdzeniu prawomocności postanowienia komornika wpłynęła skarga profesjonalnego pełnomocnika. Postanowieniem wydanym w grudniu 2019 r. komornik w punkcie pierwszym uchylił postanowienie o umorzeniu postępowania, w punkcie drugim umorzył postępowanie w trybie art. 824 § 1 pkt 5 k.p.c., w punkcie trzecim ustalił wysokość kosztów niezbędnych do prowadzenia egzekucji

i w całości obciążył nimi wierzyciela (w tym opłatą z art. 30 u.k.k.).

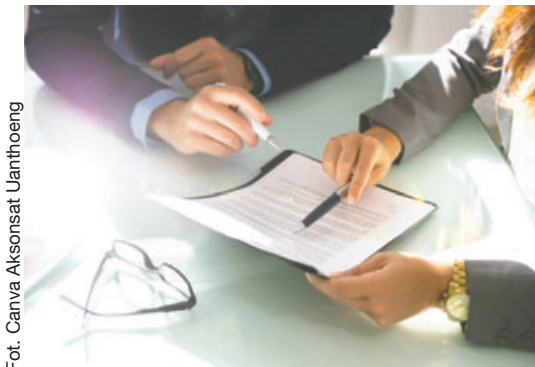
Rozstrzygnięcie⁶

Sąd rozpoznający skargę zważył, że postanowienie komornika z grudnia 2019 r. w zaskarżonym zakresie podlegało uchyleniu – mając na uwadze dostrzeżone nieprawidłowości. Sąd orzekł również na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., wychodząc w ten sposób poza granice zaskarżenia, i uchylił przedmiotowe postanowienie w całości.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że komornik nie miał podstaw do uwzględnienia skargi dłużnika na postanowienie z sierpnia 2019 r. Skarga wniesiona została zdecydowanie po upływie ustawowego terminu. Tym samym brak było podstaw do jej uwzględnienia przez komornika, czyli merytorycznej oceny prowadzącej w rezultacie do nieuprawnionej zmiany przez komornika prawomocnego już postanowienia. Zgodnie z art. 767³ § 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, przy czym do kompetencji sądu należy w takiej sytuacji podjęcie czynności w trybie art. 759 § 2 k.p.c., nawet w odniesieniu do prawomocnego postanowienia komornika. Nadto wskazać należy na niekonsekwencję komornika, który powołując się na uwzględnienie skargi dłużnika, dotyczącej postanowienia z sierpnia 2019 r. w ograniczonym tylko zakresie, uchylił to prawomocne postanowienie w całości.

W ocenie Sądu, postanowienie komornika z grudnia 2019 r., jako wydane wbrew obowiązującym przepisom, nie mogło się ostać. W związku z powyższym, Sąd na podstawie art. 767 k.p.c. w zw. z 759 § 2 k.p.c. i powołanymi wyżej przepisami prawa orzekł jak w sentencji.

Ustalając opłatę stosunkową z art. 30 ustawy o kosztach komorniczych, komornik w żaden sposób nie odnosi się do zaistnienia w sprawie przesłanki „oczywistej niecelowości”,

Fot. Canva Aksonsat Uantheoeng

która niewątpliwie jest czymś więcej niż „niecelowość”. Z oczywistością niecelowego wszczęcia postępowania mamy do czynienia, gdy niecelowość widać już „na pierwszy rzut oka”, a zatem bez prowadzenia szczegółowych badań⁷.

Komornik nie uzasadnił, na jakiej podstawie faktycznej przyjął, iż w sprawie zaistniała „oczywista niecelowość” warunkująca obciążenie wierzyciela opłatą stosunkową w stawce 10%. W uzasadnieniu wskazał jedynie, że wierzyciel „niecelowo wszczął egzekucję”, o czym ma świadczyć utrata mocy nakazu zapłaty. Komornik nie przeprowadził przy tym jakiegokolwiek analizy dokumentów znajdujących się w aktach sprawy.

Sąd niejednokrotnie wskazywał na zasadność stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uzasadnieniu uchwały z 8 marca 2013 r. (III CZP 109/12), z którego to uzasadnienia wynika, że sama utrata mocy przez nakaz zapłaty nie jest okolicznością przesądzającą o tym, że egzekucja została wszczęta przez wierzyciela niecelowo. W takim przypadku istotne, pozwalające ocenić celowość

wszczęcia postępowania egzekucyjnego, mogą być ocenianie okoliczności, które doprowadziły do upadku mocy nakazu zapłaty. Jeżeli podstawą wszczęcia egzekucji był nakaz zapłaty, który utracił moc po wszczęciu egzekucji, dla oceny ewentualnej niecelowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego istotne jest, czy wierzyciel wszczął egzekucję, nie wiedząc o przyczynach, które doprowadziły do późniejszej utraty mocy nakazu zapłaty. Należy podkreślić, że sam upadek nakazu zapłaty w toku czynności procesowych podjętych przez dłużnika nie uzasadnia przyjęcia, że w chwili, gdy wierzyciel dysponujący tytułem wykonawczym skierował wniosek do organu egzekucyjnego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, nie były to czynności celowe.

”
NALEŻY PODKREŚLIĆ, ŻE
SAM UPADEK NAKAZU
ZAPŁATY W TOKU CZYNNOŚCI
PROCESOWYCH PODJĘTYCH
PRZEZ DŁUŻNIKA NIE UZASADNIA
PRZYJĘCIA, ŻE W CHWILI, GDY
WIERZYCIEL DYSPONUJĄCY
TYTUŁEM WYKONAWCZYM
SKIEROWAŁ WNIOSEK DO
ORGANU EGZEKUCYJNEGO
O WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA
EGZEKUCYJNEGO, NIE BYŁY
TO CZYNNOŚCI CELOWE.

Fot. Canva nirat

Nie ulega wątpliwości, że wierzyciel w momencie wszczęcia egzekucji posiadał tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, uprawniający go do wszczęcia. Odpis nakazu zapłaty doręczony został matce pozwanego, przez co sąd uprawomocnił nakaz i wydał wierzycielowi tytuł wykonawczy. Dłużnik miał świadomość toczącej się egzekucji i odbierał w jej toku korespondencję pod tym samym adresem, będącym zresztą jego adresem zameldowania i adresem wskazywanym przez kolejnych pracodawców. Dłużnik nie wykazał również, by wierzyciel, wszczynając postępowanie egzekucyjne, wiedział bądź przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o przyczynach, które doprowadziły do późniejszego upadku tytułu wykonawczego.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO W TORUNIU Z 28 PAŹDZIERNIKA 2021 ROKU

Hasła

Art. 29.1 u.k.k.
Art. 824 k.p.c.
Cesja wierzytelności

Sentencja

Sąd po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy na skutek skargi wierzyciela na czynność komornika w postaci postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego oraz ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego i pobrania od wierzyciela opłaty stosunkowej na podstawie art. 29 ust. 1 u.k.k. postanowił skargę oddalić.

Stan faktyczny

Wierzyciel złożył skargę na wydane przez komornika we wrześniu 2021 r. postanowienie o umorzeniu postępowania oraz o ustaleniu kosztów postępowania i pobrania od wierzyciela opłaty stosunkowej na podstawie art. 29 ust. 1 u.k.k.⁸ Skarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c.⁹, art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.¹⁰, art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c.¹¹, art. 29 ust. 1 u.k.k., art. 29 ust. 4 u.k.k.¹² i art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.¹³ Wierzyciel wniósł o zmianę postanowienia poprzez ustalenie opłaty egzekucyjnej z art. 29 ust. 4 u.k.k., ewentualnie o jego uchylenie bądź zmianę poprzez ustalenie, że do umorzenia postępowania doszło na podstawie art. 824 § 1 pkt 2 lub 6 k.p.c. oraz ustalenie opłaty na podstawie art. 29 ust. 4 u.k.k. Komornik zaś wniósł o oddalenie skargi. Pismem ze stycznia 2021 r. wierzyciel zawiadomił organ egzekucyjny o dokonanej cesji wierzytelności na rzecz funduszu inwestycyjnego i wskazał,

że zachodzi tym samym podstawa do umorzenia postępowania z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c. z tego powodu, że cesjonariusz nie jest uprawniony do dalszego prowadzenia postępowania z uwagi na brak tytułu wystawionego na jego rzecz. Do pisma nie załączono również samej umowy przelewu wierzytelności. Komornik, w odpowiedzi na pismo wierzyciela, zawiesił prowadzone postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.¹⁴ i wezwał do złożenia oświadczenia odnośnie dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego. W uzasadnieniu swojego postanowienia, organ egzekucyjny wskazał, że wierzyciel w żaden sposób nie wykazał przejścia uprawnień, a samo oświadczenie o cesji nie może stanowić przesłanki do umorzenia postępowania z mocy prawa. Kolejnym postanowieniem komornik umorzył postępowania na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz obciążył wierzyciela opłatą stosunkową z art. 29 ust. 1 u.k.k.

Rozstrzygnięcie

Rozpoznający skargę referendarz ustalił, że skarga nie zasługuje na uwzględnienie, a podniesione w jej treści zarzuty są bezzasadne. Podstawa ustalenia opłaty jest kwestią wtórną wobec podstawy prawnej umorzenia prowadzonego postępowania. Jeżeli zatem komornik ustala opłatę odpowiednio do przyjętej podstawy prawnej umorzenia postępowania egzekucyjnego, to brak jest podstaw do formułowania zarzutu naruszenia art. 29 u.k.k. W przedmiotowej sprawie komornik zastosował art. 29 ust. 1 u.k.k. wobec umorzenia postępowania na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. Referendarz stwierdził, że nie można zatem skutecznie zarzucać naruszenia przepisu art. 29 u.k.k. w sytuacji braku podważenia przyjętej podstawy prawnej umorzenia postępowania. W związku z tym, w niniejszej sprawie, rozstrzygnięcie skargi zależało od rozstrzygnięcia, czy ko-

mornik przyjął prawidłową podstawę prawną umorzenia postępowania. Według organu egzekucyjnego, brak było podstaw do przyjęcia, że podstawą umorzenia powinien być przepis art. 824 § 1 pkt 2 lub 6 k.p.c. Na podstawie art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c. postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu, jeżeli egzekucję skierowano przeciwko osobie, która według klauzuli nie jest dłużnikiem i która sprzeciwiła się prowadzeniu egzekucji, albo jeżeli prowadzenie egzekucji pozostaje z innych powodów w oczywistej sprzeczności z treścią tytułu wykonawczego. Nie ulega wątpliwości, że przepis ten obejmuje sytuację, w której egzekucja została wszczęta przeciwko innej osobie niż oznaczona w tytule jako dłużnik. Referendarz zauważył, że w sprawie wierzyciel nie zdołał wykazać, iż doszło do cesji wierzytelności, ponieważ nie została komornikowi przedłożona żadna umowa, która by tego dowodziła. Komornik tym samym słusznie podniósł, że samo oświadczenie o cesji nie może stanowić podstawy umorzenia postępowania na podstawie art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c. Jedynym przypadkiem, kiedy do umorzenia dochodzi na podstawie samego wniosku wierzyciela, jest sytuacja wynikająca z art. 825 pkt 1 k.p.c. Referendarz słusznie zauważył, że strony powinny wykazywać aktywność w toku prowadzonego postępowania, zwłaszcza wtedy, gdy komornik może nie

Fot. Canva studioroman

mieć dostatecznej wiedzy na temat okoliczności uzasadniających umorzenie.

W rozpoznawanej sprawie przepis art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c. nie mógł stanowić podstawy umorzenia postępowania. Zgodnie z jego treścią, postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu, jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej albo gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot lub na osobę dłużnika jest niedopuszczalna. Przelew wierzycielności w niniejszej sprawie nie spowodował, że wierzyciel utracił zdolność sądową w rozumieniu tego przepisu. Utrata zdolności sądowej w przypadku wierzyciela będącego osobą prawną oznacza utratę osobowości prawnej, np. na skutek likwidacji i wykreślenia z rejestru KRS. Taka sytuacja nie nastąpiła po stronie wierzyciela. Zarzut naruszenia przepisu art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w ocenie referendarza również pozostaje nietrafiony. Zaskarżone postanowienie dotyczy umorzenia postępowania, a nie jego zawieszenia. Brak jest jednocześnie podstaw do kwestionowania postanowienia o zawieszeniu postępowania, jeżeli nie ulega wątpliwości, że postępowanie nie powinno być prowadzone na rzecz podmiotu, który nie jest już wierzycielem, ponieważ zbył wierzycielność w toku prowadzonego przez komornika postępowania sądowego.

WYROK SĄDU REJONOWEGO W BYDGOSZCZY Z 8 MARCA 2022 ROKU

Hasła

Pozbawienie tytułu wykonalności

Sentencja

Sąd po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oddalił powództwo jako oczywiście bezzasadne na podstawie art. 191¹ k.p.c.¹⁵

Fot. Canva WilliamCho z Pixabay

Stan faktyczny

Powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła do sądu powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Wskazany tytułem jest ugoda mediacyjna zawarta pomiędzy powódką a dłużniczką w kwietniu 2019 r., a następnie zatwierdzona przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy postanowieniem z maja 2019 r. Ugoda ma charakter ugody sądowej. Z treści uzasadnienia pozwu wynika, iż powódka kwestionuje zasadność nadania klauzuli wykonalności, ponieważ narusza ona interesy wierzycielki (będącej powódką w niniejszej sprawie) poprzez to, że komornik sądowy w ramach zakończonego prawomocnie postępowania egzekucyjnego dochodzi kosztów postępowania egzekucyjnego w związku z jego umorzeniem na podstawie art. 824 § 1 pkt 5 k.p.c.

Rozstrzygnięcie

W ocenie sądu rozpoznającego powództwo, pozew został złożony w przeświadczeniu zaistnienia przesłanek wskazanych w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.¹⁶, tj. na podstawie tego, że przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Możliwość podnoszenia zarzutów materialnoprawnych, które mogły być podstawą do pozbawienia

KWESTIA WZAJEMNYCH ROZLICZEŃ KOSZTÓW OBJĘTYCH UGODĄ LEŻY POZA OBSZAREM POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO I MOŻE BYĆ DOCHODZONA W DRODZE INNYCH ŚRODKÓW PRAWNYCH.

wykonalności tytułu, ogranicza się do tytułów niebędących orzeczeniami sądowymi, czyli m.in. do ugody zatwierdzonej przez sąd. Co jednak istotne, legitymacja czynna przysługuje w ramach szeroko rozumianego powództwa opozycyjnego dłużnikowi, który usiłuje zwalczać klauzulę wykonalności, a nie wierzycielowi, jak wynika z przedmiotowej sprawy. Legitymację do wytoczenia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.¹⁷ ma jedynie dłużnik wymieniony w tym tytule. Wynika to z oczywistego faktu, iż wierzyciel nie musi zwalczać tytułu, bo przecież jest on wystawiony na jego rzecz. Wystarczy, że nie będzie go realizować na drodze postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel w tego typu powództwach ma status pozwanego, a nie powoda. To oczywiście dłużnik posiada interes prawny i faktyczny, aby zwalczać klauzulę wykonalności dopóki tytuł nie został zrealizowany. Pełnomocnik w niniejszej sprawie myli kwestię wykonalności z kwestią dochodzenia przez komornika kosztów postępowania egzekucyjnego. Sprawa egzekucyjna toczyła się na podstawie wniosku wierzycielki (będącej powódką w sprawie) przeciwko dłużnicze na podstawie nakazu zapłaty, który to tytuł został pozbawiony wykonalności. W następstwie komornik prawidłowo umorzył postępowanie z uwagi na utratę wykonalności tytułu. Kwestia wzajemnych rozliczeń kosztów objętych ugodą leży poza obszarem postępo-

wania egzekucyjnego i może być dochodzona w drodze innych środków prawnych. W związku z powyższym sąd oddalił powództwo jako oczywiście bezzasadne i odstąpił od wzywania powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu, rozpoznania wniosku o zabezpieczenie powództwa, jak i wniosku o zwolnienie powoda od kosztów sądowych.

Przypisy końcowe

- ¹ Postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku wchodzącego w skład masy upadłości, wszczęte przed dniem ogłoszenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie stoi na przeszkodzie przy sądowniu własności nieruchomości, jeżeli przybicia prawomocnie udzielono przed ogłoszeniem upadłości, a nabywca egzekucyjny wpłaci w terminie cenę nabycia.
- ² Por. postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z 15 kwietnia 2020 r., sygn. akt III Cz 1667/19.
- ³ Sąd wydaje z urzędu komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwa spostrzeżone uchybienia. Ocena prawna wyrażona przez sąd w ramach wydanych zarządzeń jest wiążąca dla komornika.
- ⁴ W razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania we wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia. W takim przypadku komornik nie ściąga ani nie pobiera opłaty od dłużnika, a opłatę ściągniętą lub pobraną zwraca dłużnikowi. Przepisów art. 29 ust. 1–3 nie stosuje się.
- ⁵ Postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu, jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności albo orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności, zostało uchylone lub utraciło moc.
- ⁶ Zgodnie z przepisem art. 298 ust. 4 ustawy z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych, do skarg na czynności komornika składanych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy (czyli po 1 stycznia 2019 r.) stosuje się przepis art. 767 § 5

- ustawy zmienianej w art. 261 (czyli kodeksu postępowania cywilnego), z tym że skargi na czynność komornika dotyczące postępowań egzekucyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy komornik, w przypadku braku podstaw do ich uwzględnienia, przekazuje sądowi właściwemu zgodnie z przepisami dotychczasowymi.
- ⁷ Por. I. Kunicki, *Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, Warszawa 2018.
- ⁸ W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, wierzyciela obciąża opłata stosunkowa w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Jeżeli jednak wierzyciel wykaże, że przyczyna umorzenia postępowania egzekucyjnego wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem, dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, opłata ta obciąża dłużnika. Jeżeli spełnienie świadczenia lub zawarcie porozumienia z wierzycielem nastąpiło po upływie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, obciąża go opłata w wysokości 10% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania.
- ⁹ Postępowanie umarza się w całości lub części z urzędu jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej albo gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot lub na osobę dłużnika jest niedopuszczalna.
- ¹⁰ Postępowanie umarza się w całości lub części z urzędu, jeżeli wierzyciel w ciągu sześciu miesięcy nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszzonego postępowania.
- ¹¹ Postępowanie umarza się w całości lub części z urzędu jeżeli egzekucję skierowano przeciwko osobie, która według klauzuli wykonalności nie jest dłużnikiem, i która sprzeciwiła się prowadzeniu egzekucji, albo jeżeli prowadzenie egzekucji pozostaje z innych powodów w oczywistej sprzeczności z treścią tytułu wykonawczego.
- ¹² W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego z innych przyczyn niż wskazane w ust. 1 komornik pobiera od wierzyciela opłatę w wysokości 150 złotych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 30. Opłata podlega zmniejszeniu o sumę opłat egzekucyjnych ściąganych i obciążających dłużnika.
- ¹³ Sąd może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli na skutek braku lub wskazania złego adresu powoda albo niewskazania przez powoda w wyznaczonym terminie adresu pozwanego lub danych pozwalających sądowi na ustalenie numerów, o których mowa w art. 208¹, lub niewykonania przez powoda innych zarządzeń nie można nadać sprawie dalszego biegu.
- ¹⁴ Przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.
- ¹⁵ § 1. Jeżeli z treści pozwu i załączników oraz okoliczności dotyczących sprawy, a także faktów, o których mowa w art. 228, wynika oczywista bezzasadność powództwa, stosuje się przepisy § 2–4. § 2. Gdyby czynności, które ustawa nakazuje podjąć w następstwie wniesienia pozwu, miały być oczywiście niecelowe, można je pominąć. W szczególności można nie wzywać powoda do usunięcia braków, uiszczenia opłaty, nie sprawdzać wartości przedmiotu sporu ani nie przekazywać sprawy.
§ 3. Sąd może oddalić powództwo na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając pozwu osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z pozwem.
§ 4. Uzasadnienie wyroku sporządza się na piśmie z urzędu. Powinno ono zawierać jedynie wyjaśnienie, dlaczego powództwo zostało uznane za oczywiście bezzasadne. Wyrok z uzasadnieniem sąd z urzędu doręcza tylko powodowi z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.
- ¹⁶ Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przyczyną zdarzenia, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście.
- ¹⁷ Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia

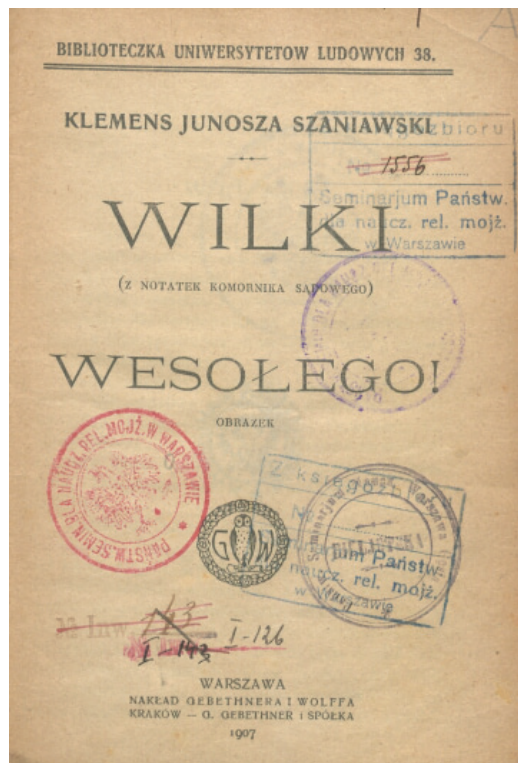
Czy komornik ma serce, czyli jak znieść termin licytacji

TOMASZ CHOJNACKI
Komornik Sądowy przy Sądzie
Rejonowym w Obornikach

Egzekucja z ruchomości w ostatnich latach znacznie straciła na efektywności. Jeszcze na początku XXI wieku przykładowo sprzęt RTV był chętnie kupowany na licytacjach komorniczych, na które zresztą jeździli wyspecjalizowani handlarze. Obecnie w zwykłych, niewielkich KM-ach zajęcia ruchomości zdarzają się rzadziej, zwykle na wyraźny wniosek wierzyciela. I wówczas powstaje problem przeprowadzenia, a właściwie nieprzeprowadzenia licytacji ruchomości – bo z dużą dozą pewności można założyć, że okażą się one bezskuteczne. Zdarzają się bowiem sprawy, w których jedynym majątkiem są ruchomości mające wprawdzie teoretycznie jakąś wartość handlową (np. telewizor), jednak właściwie niesprzedawalne na licytacji. Sądzę, że głównym powodem braku zainteresowania takim nabyciem ruchomości jest stosunkowa łatwość uzyskania kredytu i możliwość kupna przedmiotów nowych, w sklepie. Zajmuje się zatem takie ruchomości, dłużnik obiecuje wpłaty, po czym zapomina. Przypomnieniem jest dokonanie obwieszczenia o licytacji. Po otrzymaniu obwieszczenia skruszony dłużnik przychodzi, wpłaca część, obiecuje poprawę. „Panie komorniku, nie rób wstydu i znieś termin licytacji, będę płacił”. Z punktu

widzenia celu egzekucji w niewielkich sprawach, wpłata w tzw. ratach, co miesiąc, po kilkaset złotych, jest dla wierzyciela oczywiście korzystniejsza niż przeprowadzenie licytacji, szczególnie bezskutecznej. Jednak w celu zniesienia terminu należałoby uzyskać zgodę wierzyciela. Zazwyczaj nie jest to jednak możliwe. Powodów może być wiele, ale dwa najistotniejsze to czas i opór wierzyciela.

Z jakichś bowiem powodów (przynajmniej ja mam takie doświadczenie) dłużnicy przychodzą w dzień licytacji lub dzień przed, kiedy nic już nie można zrobić. Drugą kwestią jest zniecierpliwienie wierzyciela, który – po, czasem kilkuletniej, „walce” w sądzie – nie ma najzwyczajniej w świecie ochoty iść dłużnikowi „na rękę”. Opisany tu problem ten nie jest wydumany. Mój serdeczny przyjaciel, właśnie za znoszenie terminu bez uzasadnienia, w wyniku wszczętego na wniosek wierzyciela postępowania dyscyplinarnego, otrzymał karę upomnienia.

Szukając formalnych podstaw można wskazać art. 799 k.p.c., zgodnie z którym komornik stosuje sposób egzekucji najmniej

uciążliwy dla dłużnika, i § 2, który umożliwia zawieszenie egzekucji na wniosek dłużnika z części majątku, jeżeli egzekucja z pozostałej części oczywiście wystarcza na zaspokojenie wierzyciela. Tutaj także jednak często powstają problemy, np. dłużnik nie ma innego majątku poza zajętą ruchomością.

Zagadnienie nie jest nowe. Poszukując rozwiązań przedstawianej kwestii, natrafiłem na opowiadanie Klemensa Junosza Szaniawskiego pt. „Wilki (z notatek komornika sądowego)”. Proszę ocenić, czy przedstawiona w opowiadaniu (pozwoliłem sobie dokonać nielicznych skrótów) praca dawnego komornika znajduje odzwierciedlenie w dzisiejszej¹.

Dziwnem się to komu wyda, żeby komornik, zwyczajny komornik sądowy, spisywał swoje pamiętniki! Co ciekawego w nich być może? Same tylko nakazy, zajęcia, licytacje, intromisy, a czasem, jakby dla różnorodności, zabawka w „kota i myszkę” z nieszczęśliwym dłużnikiem, ofiarą prawą o przymusie osobistym.

Tak; napozór to prawda, ale wistocie, nikt chyba nie napatrzy się na tyle dramatów, komedii i fars życia — ile komornik. Przesunęło się też przed moimi oczami wiele obrazów strasznych, obrazów żywej nędzy i nieszczęścia, rozpaczy, żalu, cichej rezygnacji, albo też przewrotności i szalbierstwa.

Czynność nasza, to rodzaj polowania bezkrwawego — na potulne sarenki lub zające, albo też na chytrego lisa, pełnego wyrafinowanych przebiegów, podejść i wykrętów. Zdarzało mi się też trafiać na grubą i niebezpieczną zwierzynę. Pomnę dotychczas jednego »pacjenta« o herkulesowych kształtach i karku bawolim. Postać jego do dziś dnia tkwi w mojej pamięci. Sapał groźnie, jak dzik w legowisku i, kto wie, czyby nie rzucił się na mnie, jak raniony odyniec, ale, na moje, a naturalnie i na jego szczęście, obecność licznej służby powstrzymała go od tego kroku.

Tkwi również w mojej pamięci postać wesołego młodzieńca, w którego mieszkaniu, oprócz pogruchotanej sofki i blaszanego lichtarza wartości kilku kopiejek, literalnie nie było nic więcej.

Gdym wszedł ze świadkami i wierzycielem, młodzieniec ów skłonił mi się grzecznie i rzekł ze szczególną powagą.

— Panowie! wiem pociście przyszli. Nie sądzicie, że spotkacie tu opór... Nie! Szanuję prawo, czczę sądy i, z bezwzględną pokorą, poddaję się ich mądrym wyrokom. Panie komorniku, pełnij pan swą powinność! Wyłączeń żadnych nie robię, a nad zajętemi ruchomościami gotów jestem przyjąć nadzór, ma się rozumieć, za skromnym wynagrodzeniem... Szanuję prawo i proszę, niech, bez względu na moje smutne położenie finansowe, bez względu na interesa familijne, na zamiar wstąpienia w związki małżeńskie — sprawiedliwość z całą surowością wykonana zostanie.

Był to obraz tak komiczny, że nie mogłem się oprzeć wesołości i wybuchnąłem śmiechem, asystujący zaś mojej czynności wierzyciel, zawołał:

— Nu, patrz pan dobrodzieju, jak un gada! jak un gada! żeby tak płacił jak gada, toby miał największy kredyt w całym mieście...

Ale wracam do rzeczy — do mego pamiętnika.

Jest w nim kartek wiele, bardzo wiele, gdyż praktyka moja była rozległa, czynności miałem mnóstwo. W wolnych chwilach, w święto zwykle, lubiłem notować swoje wrażenia »Z podróży po kraju dłużników«.

Spisywałem je dla rozrywki, dla przepędzenia czasu, bez pretensji do stawiania w szeregach rycerzy pióra... Otóż jedną kartkę z tego pamiętnika wydzieram i rzucam ją przed oczy wasze. Chcecie, czytajcie — jeżeli zaś nie macie tego zamiaru, to drugie dobrze. W żadnym razie, z tego tytułu przymus osobisty wam nie zagraża.

Aczkolwiek naturalnem wydaje się mniemanie, że komornik nie posiada serca — ja jednak ośmielałem się temu zaprzeczyć. A mam do tego zasadę, gdyż swego czasu byłem szalenie zakochany... Ideał, do którego wrywała się moja dusza, posiadał prześliczne oczy barwy habru, buzię jak świeże jabłuszko i figurkę zgrabną, wiotką, niby trzcina... Słowem, było to dziewczę fenomenalnie urocze, w mojem przekonaniu przynajmniej...

Daremnie siliłbym się na opisanie jej wdzięków; czuję, że pióro komornika jest na to za sztywne, za urzędowe. Powiem więc krótko, że panna Aniela była oślepiąco piękna! [...]

Niestety, moja miłość była jak kwiat bez woni, jak wyrok bez tymczasowej egzekucji... Nie zdołałem pozyskać wzajemności...

Ojciec był za mną, matka za mną, ale sama panna nie chciała mi sprzyjać. Odmowę jej przyjąłem z rezygnacją... Cóż robić?... serce nie sługa, rozkazów nie słucha, a powtóre, nie mogłem się mierzyć nawet z moim szczęśliwym rywalem. Ja, blade dziecię miasta, o pospolitych rysach twarzy — on, kwitnący zdrowiem wieśniak, przystojny, w całym znaczeniu tego wyrazu; ja, zwyczajny komornik, mól, meblojad, on dzierżawca folwarku, mający wolancik i parę spasyłch, okazałych dereszów...

Anielcia poszła za niego... Nie dziwię się temu, ja sam byłbym za niego poszedł, naturalnie, gdybym był panną.

Byłem na ślubie i, ukryty za filarem, w najciemniejszym kąciuku kościoła, wyplakałem się serdecznie. Nie śmieję się — komornicy także płaczą niekiedy... Nazajutrz młoda para odjechała do Wierzbówki, a ja pozostałem w mieście; robiłem w dalszym ciągu zajęcie, sprzedawałem stare graty, ścigałem dłużników.

Upłynęło sześć czy siedm lat.

Obraz uroczej Anielci nie zatarł się w mem sercu... [...]

Pewnego dnia, rankiem, gdy siedziałem w mojej kancelaryi i przeglądałem papiery, wszedł mój klient, pan Abraham Fajn, okazałej tuszy mężczyzna i, obcierając spocone czoło czerwoną chustką, rzekł:

— Panie kimorniku, trzeba nam zaraz jechać, zrobić zajęcie.

— Na wsi? — zapytałem.

— Trochę na wsi. Mam prawomocnego wyroku na Sakowicza, dzierżawcę z Wierzbówki; winien całkiem głupie 500 rubli i nie chce płacić, niech jemu dyabli wezmą.

— Kiedyż mamy jechać.

— Jakto kiedy? dziś na noc, staniemy tam przed świtem. Trzeba spieszyć, bo un schowa gdzie swoje pare konie i wolant, które dla mnie akurat pasują. Ja już nie mogę trząść moje zdrowie na zwyczajne bryczkę, mnie doktor powiedział, żeby ja sobie koniecznie resorów sprawił. Un powiedział co bez resorów, mogę sobie, broń Boże, zrobić feler na *wątrobę. Niech moje wrogi mają taką słabość!!! Niech lepiej im się feler robi. Aj... aj... panie kimorniku, ja panu co powiem, że taki feler, broń Boże, to jest bardzo głupi interes.

Uporządkowałem papiery i, tegoż dnia, na noc, puściłem się w drogę. Samego Sakowicza nie było w domu.

Zrobiłem zajęcie, oddałem ów wolant, konie i uprząż pod dozór i, już miałem odjeżdżać, gdy wyszła do mnie pani domu, mój niegdyś ideał, modrooka Anielcia.

Utyła trochę, zmieniła się, ale jeszcze była piękna.

Na jej widok serce moje uderzyło żywiej, rumieniec na twarzy wystąpił. A gdy spojrzała na mnie zażawionymi oczami, gdy szepnęła »panie Józefie, nie gub nas pan«, to uczułem, że nogi chwieją się podemną, zem gotów największe głupstwo zrobić. Człowiek zawsze ma słabość do wspomnień.

— Wybacz pani — rzekłem — ale smutna powinność...

— A tak — odrzekła — ja do pana nie mogę mieć żalu, nie mogę nawet mieć żalu do pana Fajna, tu nikt nie winien, tylko mój Jaś... mój mąż. Lekkomysłny jest trochę, grosza nie szanuje.

Nie dokończyła, bo płacz przerwał jej mowę, próbowałem pocieszać, Abram także perswadował jej po swojemu.

— Za pozwoleniem, czego pani płacze? Te dwa kobułe, co pan kimornik zajął, to więcej owsa zjedzą niż une same warte, a wolant? Co to jest wolant?! wielgie mecyel!... ja pani nastreczę drugi, jeszcze lepszy. Ot dalibóg niema sobie co martwić, w handlu to różnie się przytrafuje, niech sam pan kimornik poświadczy.

— Pan tego nie zrobisz, panie Józefie, pan nas nie zniszczysz... — szeptała łkając — pięcioro dzieci, Jaś lekkomyślny...

W tej chwili przeklinałem i urząd mój i serce; wołałbym być zapaść się pod ziemię, aniżeli widzieć te łzy... ale trudno... służba...

Odjechałem.

Swoją drogą, starałem się na wszystkie strony o pieniądze. Dawny przyjaciel i kolega szkolny obiecał przywieźć mi je osobiście za parę tygodni.

Niestety, nie stawił się na termin. Dzień licytacji był już oznaczony, czego przerobić nie mogłem. Żyd był twardy, gotów zaskarżyć do prezesa, mogłem posesję stracić, jak nic...

— Ha, dziej się wola Boża! — pomyślałem. Wyjechaliśmy z miasta z Abramem, po południu, na wielkiej bryce, zaprzęgniętej w jakieś wychudzone wywłoki. [...]

Był już wieczór, gdy przybyliśmy nad brzeg Wieprza, gdzie była przeprawa promem, ale tu spotkała nas nieprzewidziana przeszkoda; prom zepsuł się, przejechać nie sposób, do najbliższego mostu sześć mil z okładem, a tu licytacja naznaczona na jutro.

Ja byłem bardzo kontent z takiego obrotu rzeczy — sądziłem, że uda mi się zwłokę użyć — ale Fajn nie dał za wygranę.

Najął łódkę i przedostaliśmy się na drugą stronę rzeki, w nadziei, że wynajmiemy konie w pobliskiej wiosce i dostaniemy się do Wierzbówki. Konie Fajna zostały na brzegu, pod opieką Judki, dzierżawcy przewozu. Wysiedliśmy na łąd, przewoźnik odpłynął — a my udaliśmy się pieszo do Kalinowa, gdzie można było wynająć konie u chłopów. Droga wypadła nam przez duży i gęsty las.

[... koni nie udało się wynająć, szli na piechotę...]

— Wiesz pan co, panie kimorniku, — rzekł — tu dobrze jest, tu bardzo dobrze jest...

— Zapewne — rzekłem, — chociaż niezupełnie. Co do mnie, wołałbym leżeć teraz w łóżku wygodnie, jak człowiek, aniżeli tułać się po lesie, gdzie Bóg wie co może człowieka spotkać...

Fajn podniósł głowę. — Jakto? co może w lesie człowieka spotkać? na co ma go spotkać?

— Albo ja wiem? dość, że jesteśmy w lesie — rzekłem, biorąc broń do ręki i oglądając się uważnie.

— Myślisz pan co rozbójnik, broń Boże?...

— E, nie! w naszych stronach nie praktykuje się to często, ale wilk...

— Co wilk? poco tu ma przyjść wilk? naco un tu jest potrzebny?

— Czy ja wiem naco? Przed dwoma tygodniami w tym samym lesie wilki zjadły chłopca...

— Uni mu zjedli? to nie może być!

— Tak zjadły, że tylko buty i czapka została.

Fajn zerwał się na równe nogi.

— Panie kimorniku! — rzekł — chodźmy; co mamy tu siedzieć? od ziemi to wilgoć jest, może broń Boże zaszkodzić... Mnie jeden doktor mówił, co od ziemi jest najgorszy wilgoć! [...]

— ...Pan miszli co ja sobie boję?... ja nawet mogę krzyknąć — słuchaj pan, jak ja odważnie krzyczę: — hu! ha!

— Pst! co pan u dyabła wyrabiasz!?...

— Jakto co?... ja sobie hukam.

— Nie wywołuj pan wilka z lasu...

Fajn umilkł i po chwili zapytał:

— Przepraszam, panie kimorniku, czy pan widziałeś kiedy wilk?

— Aj, aj, wiele razy.

— I z jakim sposobem un pana ani-razu nie zjadł?

— To jest... widzisz pan, znowuż nie chciałbym pana martwić.

— Dlaczego? co to jest martwić? Czy taki gałgan wilk, jest moja ciotka, żebym ja sobie o niego martwił? Ja się tylko pytam, dlaczego un pana kimornika nie zjadł?

— Jak pan widzisz, nie jestem otyły, nawet bardzo szczupły jestem... same kości i skóra.

— Pfe! cóż to?... un tak lubi tłuste mięso, ten rozbójnik?!

— On jest taki mądry, że jak wpadnie w stado owiec, to zawsze najtłustszą chwyta.

Zapytaj się pan chłopów, oni dobrze się na tern znają... [...]

Z pobliskiej wioski ozwało się wycie psów. Po lesie rozległo się ono echem przeciągiem, smutnem, płacziwem.

Fajna dreszcz wstrząsnął.

— Panie kimorniku, co to jest? — zapytał.

— Panie Fajn — rzekłem uroczyście — czy pan wierzysz w Boga?

— Co nie mam wierzyć?!... czy ja pies, żebym w Boga nie wierzył!...

— Więc módl się! — krzyknąłem przeraźliwym głosem.

— Co? co?! wus y dues?... Babejnu szel ejlom!! — co pan kimornik mówi?!

— Daj pan pokój tytułom; w tej chwili ja nie jestem komornik, pan nie jesteś Fajn...

— Nu — co ja jestem?... co pan jesteś?...

— Ja jestem mięso i pan jesteś mięso... a tam wilki wyją i ostrzą sobie zęby...

— Giewał! — wrzasnął nieludzkim głosem Fajn — giewał... ratuj pan!... dam trzydzieści pięć, trzydzieści siedm, dam pięćdziesiąt rubli! ratuj, panie kimorniku! — ja człowiek i pan człowiek... ja polak i pan polak. Poco mają zginąć dwa polaki?... ratuj pan!

— A licytacja? — zapytałem.

— Niech una idzie w ziemię, z wolantem, z te dwa kobule i z zaprzęgami!... ratuj pan!

— Zmykajmy więc! — krzyknąłem i rzuciłem się w las, w stronę przeciwną tej, którąśmy iść mieli.

Fajn biegł za mną jak szalony. [...]

Licytacja spelzła na niczem, Anielcia została ocaloną. Przyjaciół mój przyniósł pieniądze, które oddał Fajnowi. Po żniwach, Sakowicz zwrócił mi je z serdecznym podziękowaniem. Bywałem częstym gościem w Wierzbówce, trzymałem Anielci szóste dziecko do chrztu, a w upominku dałem mojej chrześniaczce wyrok prawomocny, na rs. 300, które znów za jej tatusia ze swej kieszeni zapłaciłem...

Przypisy końcowe

¹ W przytoczonym opowiadaniu zachowano oryginalną pisownię.

NOWA CURRENDA

CURRENDA SP. Z O.O.

---

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel : +48 608 587 257

e-mail: nowa.currenda@currenda.pl

www.sklep.currenda.pl, www.czytelnia.currenda.pl